

Sehrimin Ankara

Genel Yayın Yönetmeni

Yaşar KOÇAK
İl Millî Eğitim Müdürü

Yayın Koordinatörü

Göktan METO
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

Editör

Fatma AYDAR

Dil Uzmanı

Nuran AKBABA
Samet YILDIRIM

Görsel Tasarım Uzmanı

Alper DEMİREL

Grafik Tasarım Uzmanı

Mustafa IŞIK

ISBN

978-975-11-8274-6

Baskı

ARCS DİJİTAL OFSET MATBAACILIK
Kazımkarabekir Caddesi Tunahan
101-2D İskitler / Altındağ / ANKARA
Tel:0312 384 24 01
web:www.arcs.com.tr
email: info@arcs.com.tr

Bu kitap Ankara İl Millî Eğitim tarafından hazırlanmıştır. Bu kitabın her hakkı saklıdır. Yazılı izin alınmadan basılamaz, hiç bir amaçla çoğaltılamaz.

ŞEHİRİMİZ ANKARA

SEÇMELİ DERS MATERYALİ

(ORTAOKULLAR İÇİN)

YAZARLAR

1 ve 2. ÜNİTELER

Bu materyalin 2 (iki) ünitesinin metin içeriği
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulan
komisyon tarafından hazırlanmıştır.

3, 4 ve 5. ÜNİTELER

Göktan METO
Fatma AYDAR
Gökhan SANI
Abdülkerim GÜDENDEDE
Yasemin KINACI

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

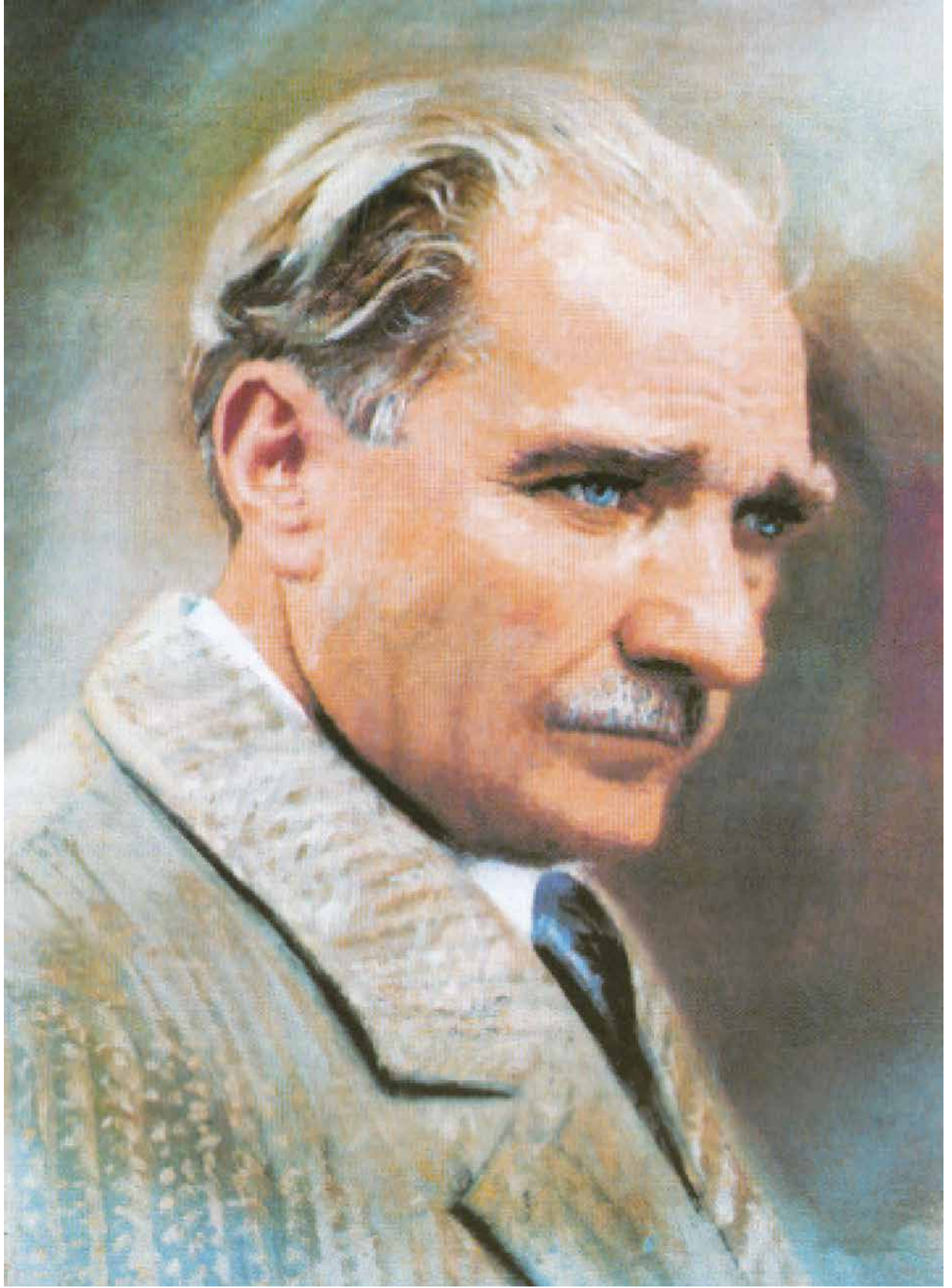
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: ŞEHİRLERİN HİKÂYESİ.....	14
1.1: BİRLİKTE YAŞAMANIIN GEREKLİLİĞİ	15
1.2: ŞEHİRİ TANIYORUZ	18
1.3: ŞEHİR VE MEDENİYET	24
1.3.1: Kurtuba	25
1.3.2: Medine	26
1.3.3: Paris	27
1.3.4: İstanbul	27
1.4: ŞEHİRLE İLİŞKİMİZ.....	29
 2. ÜNİTE: ŞEHİRDE YAŞAM	 33
2.1: ŞEHİR VE SOSYAL YAŞAM	35
2.1.1: Şehrin Sosyal Yaşamının Özellikleri	35
2.2: MEDENİ YAŞANTININ GEREKLERİ.....	38
2.3: ŞEHİRİN FIRSATLARI VE RİSKLERİ	42
2.3.1: Şehirde Sıradan Bir Gün	42
2.4: ŞEHİRİN FIRSATLARI VE RİSKLERİ	46
2.4.1: Eğitim Fırsatları	46
2.4.2: Sağlık Fırsatları	47
2.4.3: İş Fırsatları.....	47
2.4.4: Sanat, Spor Fırsatları ve Sosyokültürel Fırsatlar	48
2.4.5: Ulaşım Fırsatları	48
2.5: ENGELSİZ YAŞAM	49
2.6: ŞEHİRDEKİ DİĞER CANLILAR	52
 3. ÜNİTE: ŞEHİRİMİ TANIYORUM	 56
3.1: ANKARA’NIN COĞRAFİ KONUMU VE	57
FİZİKİ COĞRAFYASI	

3.1.1: İklimi	58
3.1.2: Bitki Örtüsü	59
3.1.3: Endemik Türler	60
3.1.4: Akarsuları.....	61
3.1.5: Gölleri	61
3.1.6: Dağları	62
3.1.7: Ovaları	62
3.1.8: Ankara’da İnsan ve Doğa Etkileşimi	63
3.1.9: Ankara’nın Nüfus Özellikleri.....	65
3.1.10: Doğal Afetler	66
3.2: ANKARA’NIN KURULUŞU VE GELİŞİM SÜRECİ.....	67
3.2.1: Ankara’nın Adının Kaynağı	67
3.2.2: Ankara’nın Eski Adları.....	68
3.2.3: Ankara’nın Tarihi	68
3.2.4: Ankara Ve Komşuları	71
3.2.5: Bolu	71
3.2.6: Konya	72
3.2.7: Eskişehir	73
3.2.8: Çankırı	74
3.2.9: Kırıkkale.....	74
3.2.10: Kırşehir	75
3.2.11: Aksaray	75

4. ÜNİTE: ŞEHRİM ÇALIŞIYOR

4.1.1: Ankara’da Ekonomi.....	78
4.1.2: Ankara’da Sanayi.....	79
4.1.3: Ankara’da Ticaret.....	80
4.1.4: Ankara’da Tarım.....	80
4.1.5: Ankara’da Hayvancılık	81
4.1.6: Ankara’da Ormancılık	82
4.1.7: Ankara’da Yer Altı Kaynakları	82
4.1.8: Ankara’da Turizm.....	83
4.1.9: Anıtkabir.....	86
4.2: ŞEHRİN EKONOMİK FAALİYETLERİ	87

4.2.1: Ankara'da Geçmişten Günümüze	89
Zanaat Alanları	
4.2.1: İpek İğne Oyası	89
4.2.1: Gümüş İşlemeciliği (Telkâri Sanatı)	90
4.2.1: Beypazarı Bürgü Dokuması.....	90
4.2.1: Ankara'da Tiftik Üretimi ve Geleneksel.....	91
4.2.1: Sof Dokumacılığı	91
4.2.1: Bağlama Yapımı	91
4.2.1. Dövme Bakırcılık	92
4.2.1: Bindallı İşlemeciliği	92
4.3: ANKARA'DA ULAŞIM.....	93
4.3.1: Otobüs Hizmeti	93
4.3.1: Raylı Sistem Hizmetleri	93
4.3.1: Teleferik Hizmeti	94
5. ÜNİTE: ŞEHRİMDE BEN	96
5.1: ANKARA'DA KÜLTÜR SANAT	97
5.1.1: Millî Kütüphanesi	98
5.1.2: Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi	99
5.1.3: Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi	99
5.1.4: Yasemin Karakaya Bilim Sanat Merkezi	100
5.1.5: Devlet Tiyatroları	100
5.2: ANKARA'YA KİMLİK KAZANDIRAN ESERLER	101
5.2.1: Anıtkabir.....	101
5.2.2: Mozole	101
5.2.3: Barış Parkı.....	102
5.2.4: Anıt Bloku	102
5.2.5: İstiklal Kulesi.....	102
5.2.6: Hürriyet Kulesi	102
5.2.7: Tören Meydanı	102
5.2.8. Kadın Heykel Grubu	103
5.2.9: Mehmetçik Kulesi	103
5.2.10: Rasattepe	103

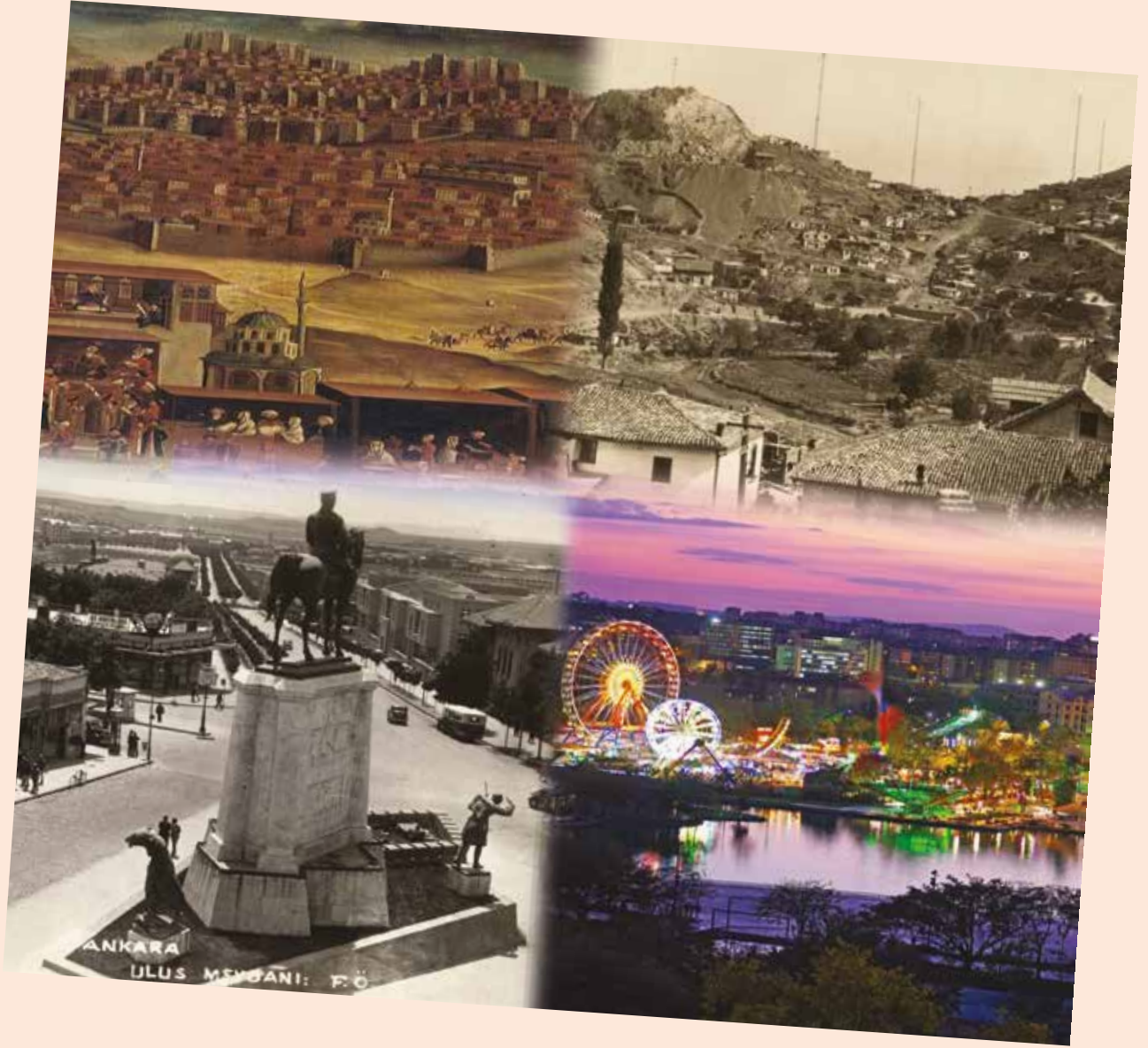
5.2.11: Aslanlı Yol	103
5.2.12: Hacı Bayramı Veli Cami.....	104
5.2.13: Hacı Bayram Veli Türbesi	104
5.2.14: Ankara Kalesi.....	105
5.2.15: Hamamönü	105
5.2.16: Kocatepe Cami	106
5.2.17: Tâcettin Dergâhı	106
5.2.18: Ulus Meydanı ve Ulus Cumhuriyet Anıtı	107
5.2.19: 15 Temmuz Şehitler Anıtı.....	108
5.3: ANKARA'DA MÜZELERDEN BAZILARI	109
5.3.1: Anadolu Medeniyetleri Müzesi.....	109
5.3.2: Ankara Resim ve Heykel Müzesi.....	109
5.3.3: Türkiye Büyük Millet Meclisi/Cumhuriyet Müzesi.....	110
5.3.4: Etnografya Müzesi.....	111
5.3.5: Kurtuluş Savaşı Müzesi.....	111
5.3.6: Mehmet Akif Ersoy Edebiyat Müze Kütüphanesi.....	112
5.3.7: Sakarya Şehitleri Zafer Anıtı ve Müzesi.....	112
5.3.8: Şehit Cuma Dağ Tabiat Tarihi Müzesi.....	113
5.3.9: Somut Olmayan Kültürel Miraslar Müzesi	114
5.3.10: Augustus Tapınağı	114
5.4: ANKARA'NIN YETİŞTİRDİĞİ TANINMIŞ	
KİŞİLERDEN BAZILARI	115
5.4.1: Ankara'nın Manevi Mimarı Hacı Bayram Veli	115
5.4.2: Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk	116
5.4.3: Hıfzı Veldet Velidedeoğlu.....	117
5.4.4: İlber Ortaylı	117
5.4.5: Vehbi Koç	118
5.4.6: Turgut Uyar.....	119
5.4.7: Turgut Özakman	120
5.4.8: Heykeltıraş Metin Yurdanur	121
5.4.9: D. Mehmet Doğan	122
5.4.10: Adalat Ağaoğlu.....	122
5.4.11: Can Yücel	123
5.4.12: Fazıl Say.....	123

5.4.13: İrem Yaman	124
5.4.14: Mazhar Alanson	124
5.4.15: Doğa Rutkay	124
5.5: ANKARA’NIN KÜLTÜREL MİRASI	125
5.5.1: Halk Oyunları	126
5.5.2: Geleneksel Kıyafetler	127
5.5.3: Geleneksel Yemekler	128
5.5.4: Ankara’ya Mutfağından Bazı Örnekler	129
5.5.5: Geleneksel Çocuk Oyunları	130
5.5.6: Aşık Oyunu	130
5.5.7: Beştaş Oyunu	130
5.5.8: Misket Oyunu	130
5.5.9: Ceviz Oyunu	131
5.5.10: Topaç	131
5.5.11: Dombik Oyunu	131
5.5.12: Sek Sek Oyunu	131
5.5.13: Bezigânbaşı Oyunu	131
5.6: ANKARA’NIN AĞIZ ÖZELLİKLERİ	133
5.6.1: Nenemin Diliyle Konuşmak	133
5.6.1: Ankara’ya Özgü Değiş ve Özgün Söz Örnekleri	134
5.7: ANKARA’DA YEREL YAYINCILIK	135
5.7.1: Ankara’da Yayıncılığın Tarihi	135
5.7.2: Matbaa-i Amire	135
5.7.3: Varlık Dergisi	136
5.7.4: Türk Dili Dergisi	136
5.8: ANKARA’DA MÜZİK KÜLTÜRÜ	137
5.9: ANKARA’NIN ÖNEMLİ GÜNLERİ	139
5.9.1: Atatürk’ün Ankara’ya Gelişi	139
5.9.2: Ankara’nın Başkent Oluşu	141
5.10: ANKARA’NIN SANAT ETKİNLİKLERİ, FUARLAR	142
5.11: Ankara’nın Çocuk ve Gençlere Sağladığı Hizmetler	143
5.11.1: Eğitim	144
5.11.2: Okul Öncesi Eğitim, İlköğretim ve Ortaöğretim	144

5.11.3: Yüksek öğretim Kurumları Üniversiteler	144
5.11.4: Ankara Üniversitesi	144
5.11.5: Orta Doğu Teknik Üniversitesi	145
5.11.6: Gazi Üniversitesi.....	145
5.11.7: Hacettepe Üniversitesi.....	146
5.11.8: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.....	147
5.11.9: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi	147
5.11.10: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	148
5.11.11: Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	149
5.11.12: Akademiler	149
5.11.13: Çocuklar ve Gençler İçin Eğlence Alanları.....	150
5.11.14: Gençlik Parkı	150
5.11.15: Altınköy Açık Hava Müzesi.....	150
5.11.16: Belediye Gençlik ve Çocuk Hizmetleri	152
5.11.17: Belediye Gençlik Merkezleri	152
5.11.18: Belediye Çocuk Hizmetleri.....	153
5.11.19: Çocuk Kulüpleri.....	153
5.11.20: Çocuk Meclisi.....	153
5.11.21: Sokakta Çalışan Çocuklar Merkezi	153
5.11.22: Ankara Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	154
5.12: Ankara Geleneksel ve Güncel Sporlar İmkânları	155
5.12.1: Dağ ve Doğa Yürüyüşleri.....	156

1.
ÜNİTE

ŞEHİRLERİN HİKÂYESİ

BİRLİKTE YAŞAMANIN GEREKLİLİĞİ

Bir yolcu gemisi aniden kopan bir fırtınanın etkisiyle parçalanır ve dalgalar geminin içindeki yolculardan birini sürükleyerek adaya kadar götürür. Yolcu, kendisiyle birlikte kıyıya sürüklenen sandıklardaki yiyecek ve çeşitli eşyalarla hayatta kalma mücadelesi verir. Yolcu günler geçtikçe yaşadıklarını, sandığın birinden çıkan deftere not eder. Şimdi onun yazdığı notlara göz atalım:

- Kendime geldikten sonra adayı baştan sona dolaştım. Hiçbir insana rastlamadım. Galiba uzun bir süre bu ıssız adada tek başıma yaşamak zorunda kalacağım.
- Geminin karaya vuran enkazından kurtarabildiğim eşyaları toplayarak küçük bir mağarayı barınabileceğim şekilde düzenledim.
- Adada en büyük sorun vahşi hayvanlar. Bu hayvanlardan korunmak için mağaranın girişini büyük ağaç dalları ile kapattım.
- Gemi enkazından kurtarabildiğim yiyeceği saklamak için bir depo inşa ettim.
- Adanın içlerine giderek çeşitli meyveler topladım. Bu meyveleri kışın da yiyebilmek için kuruttum.

Adaya sürüklenen yolcu birçok sorunla tek başına mücadele etmek zorunda kalmış. Kendi yaşamımızı düşünelim. Bir gün içinde nelere ihtiyaç duyuyoruz? Bu ihtiyaçları tek başımıza mı yoksa birilerinin desteğiyle mi karşılıyoruz?

Pek çok insanın
katkısıyla sütüm
içmeye hazır.

Öğretmenim
olmasa bu kadar
bilgiyi nasıl
öğrenirdim?

Terziler olmasaydı
kıyafetlerimi nasıl
dikerdim?

Bu yollar
yapılmasaydı,
arabalar ya da şoförler
olmasaydı okula
nasıl ulaşırdı?

Arkadaşlarımla
ne kadar çok şey
paylaşıp eğlenceli
vakit geçiriyorum.
Ya onlar olmasaydı?

Günlük yaşamımızı sağlıklı şekilde sürdürmek için birçok şeye ihtiyaç duyarız. Yemek yemek, giyinmek, barınmak, eğitim görmek ve çevremizle iletişim kurmak bu ihtiyaçlarımızdan yalnızca birkaçıdır. Tüm bu ihtiyaçlarımızı tek başımıza karşılamamız mümkün değildir. Bu nedenle topluluk hâlinde yaşarız. Yaşadığımız yer bir köy olabileceği gibi bir şehir de olabilir. Nerede yaşarsak yaşayalım her zaman bir iş bölümü ve iş birliği içindeyiz.

Görsel 1.1: Çekirdek Aile Temsilî

Günlük hayatımızı düşünelim. Sabah kahvaltısında tükettiğimiz yiyecek ve içecekler farklı kişiler tarafından üretilip bizlere ulaştırılmaktadır. Örneğin yediğimiz ekmek, soframıza gelinceye kadar birçok aşamadan geçer. Buğdayın ekilmesi, hasat edilmesi, öğütülerek un hâline getirilmesi ve unun da hamur yapılarak pişirilmesi gerekir. Bu işleri yapabilmek için birçok araç gerece ihtiyaç duyulur. Bu araç gereçleri üretebilmek için de çeşitli mesleklerden insanlara ihtiyaç vardır. Tek bir insanın, bu işlerin hepsinin üstesinden gelmesi oldukça zordur.

Gün içerisinde ulaşımımızı sağlayan şoförler, okulda eğitim aldığımız öğretmenler iş bölümü içinde ihtiyaçlarımızı karşılayanlardan birkaçıdır. O hâlde iş bölümü yaparak ihtiyaçlarımızı kolaylıkla karşılayabiliriz.

Görsel 1.2: Sınıf Ortamı

Görsel 1.3: Sağlıklı İletişim, Beraberlik Temsilî

Toplumsal yaşamın temelini kişiler arası iletişim oluşturur. Yaşamımız boyunca ailemiz, arkadaş, akraba ve komşularımız başta olmak üzere toplumla iletişim hâlinde oluruz. Sosyal çevremizi oluşturan insanlarla sağlıklı ilişki kurmak için doğru bir iletişim kurmak gerekir. Bu iletişim karşılıklı sevgi ve saygıya dayalı olmalıdır. Böyle bir iletişim bizlere yardımlaşma ve dayanışma duygularını aşar. Böylece çevremizdeki insanların sorunlarına duyarlı bireyler olarak mutluluklarını ve üzüntülerini paylaşıyoruz.

ŞEHİRİ TANIYORUZ

Tarih öncesi dönemlerde insanlar yaşamlarını nasıl sürdürüyorlardı? Hiç düşündünüz mü?

Şimdi geçmişe bir yolculuk yapalım ve bu sorunun cevaplarını düşünerek insanların yerleşik yaşama nasıl geçtiğini, bu yerlerin şehir hâline nasıl geldiğini öğrenelim.

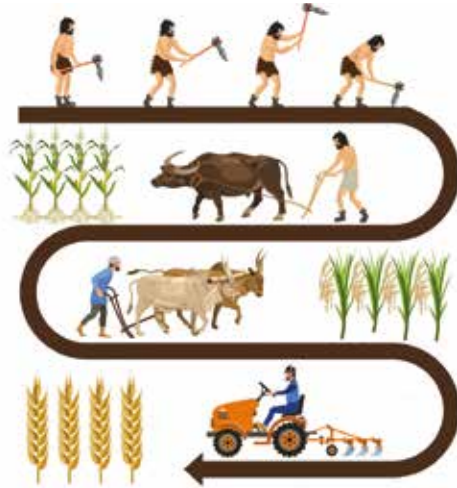
Görsel 1.4: Tarihin İlk Çağlarında Avlanma Temsili

İnsanlar tarım yapmaya başladılar ve vahşi hayvanları evcilleştirdiler. Çiftçilik yapmaya başlayan insanlar ekinlerine ve hayvanlarına bakmak için yerleşik yaşama geçtiler. Yerleşim yeri olarak nehir kenarlarındaki düz ve verimli arazileri seçtiler. Böylece arazilerini kolayca sulayabildiler.

Görsel 1.5: Çiftçilikte Kullanılan İlk Aletler

Kendilerinin ve hayvanlarının su ihtiyacını karşılayabildiler. Tarım ve hayvancılıkla birlikte besin kaynaklarının artması nüfusun da artmasını sağladı. Nüfus artışıyla birlikte bu ilk yerleşim yerleri köylere dönüştü. Köylerde yaşayan insanlar ihtiyaçlarından fazla ürün elde ettiler. Kendilerini ve ürünlerini saldırılardan korumak için köylerin etrafını çevirdiler. Fazla ürünleri diğer köylerde yaşayanlara sattılar. O köylerdeki insanlardan da kendi ihtiyaç duydukları ürünleri aldılar. Böylece ticaret hayatını başlattılar.

Görsel 1.6: Çiftçiliğin Gelişim Evresi

İşte bu şekilde ortaya çıkan köylerden bazıları zaman içinde o kadar büyüdü ki köy olmaktan çıkarak şehir hâlini aldı. Şehir olarak nitelendirilebilecek ilk büyük yerleşim yerlerinden biri de ülkemizde Konya'da yer alan Çatalhöyük'tür. Çatalhöyük günümüzden yaklaşık 9.000 yıl önce 10.000'e yakın nüfusa sahip büyük bir şehirdi.

Görsel 1.7: Çatalhöyük- Konya

Çatalhöyük gibi ilk şehirler genellikle su kaynaklarında, verimli ovalarda, ulaşım yolları üzerinde, güvenlik açısından savunması kolay yerlerde kuruldu. Kalabalık nüfusun ihtiyaçlarının karşılanması için şehirde fırıncılık, kasaplık, demircilik, marangozluk, terzilik gibi meslekler ortaya çıktı.

Görsel 1.8: Marangoz

Zaman içinde büyüyen şehirlerin belirli bir düzen içinde yönetilebilmesi, dış saldırılardan korunabilmesi gibi ihtiyaçlar, yönetim birimlerinin kurulmasını sağladı. Böylece kral ya da meclis tarafından yönetilen şehirler doğdu. Şehirler barınma, güvenlik, eğitim, sağlık gibi insani ihtiyaçların en uygun şekilde karşılanabileceği yerler hâline geldi.

Görsel 1.9: Piramitler-Mısır

Türkiye, Irak, Hindistan ve Mısır yeryüzünde en eski şehirlerin kurulduğu bölgelerdir. İlk Çağ'da kurulan şehirlerde evler, ibadethaneler, idari yapılar, dükkânlar, pazar yerleri şehri meydana getiren başlıca unsurlardır.

Geçmiş çağlarda kurulan şehirlerin bazıları büyüyüp modernleşerek günümüzde de varlığını sürdürmektedir.

Görsel 1.10: Truva Atı-Çanakkale

Görsel 1.11: Efes Antik Kenti - İzmir

Buna karşılık Truva, Efes, Hattuşa gibi ülkemizdeki pek çok şehir; deprem, sel ve benzeri doğal afetler, salgın hastalık ve savaş nedeniyle yıkılmış ve yok olmuştur.

Görsel 1.12: Hattuşa-Çorum

Günümüzde bu şehirlerin olduğu bölgelerde yapılan arkeolojik çalışmalar o şehre ait birçok eserin gün yüzüne çıkmasını sağlamaktadır.

Görsel 1.13: Fabrika

Günümüzde şehirler artık eski çağlardaki görüntüsünden çok farklıdır. Teknolojik gelişmeler ve ulaşımın kolaylaşması yeryüzünde şehirlerin kurulmasına imkân sağlamıştır. 19. yüzyılda Sanayi Devrimi ile fabrikaların yaygınlaşmaya başlaması şehir nüfusunun gideerek artmasına neden olmuştur. Dünya nüfusunun büyük bölümü şehirlerde yaşamaktadır.

Ekonomik ve sosyal açıdan gelişmiş şehirler giderek daha fazla göç almaktadır.

Deniz, hava, kara veya demir yoluyla insanların kolayca ulaşabildikleri şehirler ekonomik olarak da ön plana çıkmaktadır.

Kocaeli, Gaziantep, Bursa bu şehirlere örnek olarak gösterilebilir.

Tarihî geçmişi itibarıyla köklü bir medeniyete ev sahipliği yapan ve güçlü devletlerin başkenti olan şehirler, ilgi odağı olan şehirlerdir.

İstanbul, Konya gibi şehirler bu özellikleriyle ülkemizde ön plana çıkmaktadır.

Bu şehirlerdeki tarihî yapılar ve sanat eserleri turizm açısından da insanların ilgisini çekmektedir.

Denizi, ormanları, gölleri gibi doğal güzellikleriyle insanların hem yerleşmek hem de tatil yapmak istediği pek çok şehir de bulunmaktadır.

Antalya, Bolu, Nevşehir gibi şehirler bu özellikleriyle ülkemizde sayılabilecek pek çok şehirden yalnızca birkaçıdır.

Görsel 1.14:Çingene Kızı Mozaïği-Gaziantep

Görsel 1.15 : Ulu Cami- Bursa

Görsel 1.16:Ayasofya-İstanbul

Görsel 1.17: Efes Antik Kent -İzmir

Şehirler kırsal kesimlere göre nüfusun yoğun; eğitim, sağlık, sanat gibi hizmetlerin yaygın olduğu yerlerdir. Şehirlerde yapılar genellikle çok katlıdır. Sanayi faaliyetleri ve hizmet sektörü gelişmiştir. Kültür, sanat ve eğlence için birçok sosyal mekân bulunmaktadır. Alt yapı ve ulaşım hizmetleri planlıdır. Şehirler iş bölümünün hâkim olduğu planlı bir yönetime sahiptir. Okul, hastane, yol, çarşı, pazar, ibadethane, sinema, tiyatro, park, müze, kütüphane ve fabrika şehri meydana getiren fiziki unsurlardır. Şehir bu özellikleriyle belirli bir mekânı ifade etmektedir. İnsan, yaşadığı bu mekânı yani şehri düzenler ve şekillendirir.

Görsel 1.19:Eminönü-İstanbul

İnsan öncelikle bir mekânı yaşanabilir bir yer olarak seçer. Daha sonra buranın çevre düzenlemesini, alt yapısını yapar. Çünkü şehirler insan eliyle yapılan ve geliştirilen yerlerdir. İnsan ve şehir birbirini tamamlar ve etkiler. Biri olmadan diğeri olmaz. Mekâna anlam ve değer katan insanın kendisidir. Terk edilmiş şehirler bunu bize en iyi şekilde anlatır. Örneğin Muğla'nın Fethiye ilçesinde yer alan Kayaköy, burada yaşayan Rumların Yunanistan'a göç etmesiyle terk edilmiş bir yerleşim yeri hâline gelmiştir.

ŞEHİR VE MEDENİYET

Görsel 1.20:İstanbul Genel Görünüm

“Medeniyet” ve “şehir”, anlam açısından birbirine yakın kavramlardır. “Medeniyet”; bir toplumun maddi ve manevi varlıklarının, düşünce, sanat, bilim ve teknoloji ürünlerinin tamamını ifade eder. Medeniyet, gelişmişliği ifade eder. Medeniyet kelimesinin kökeni Arapçada şehir anlamına gelen ve kökleri İslam dininin kutsal şehirlerinden biri olan Medine şehrine dayanmaktadır. Medine, peygamberimiz Hz. Muhammed döneminde zamanının sosyal ve kültürel bakımdan en ileri şehirlerinden biri kabul ediliyordu.

Büyümek, nüfusun artışı ve bina sayısındaki artış şehirleşme için yeterli değildir. Şehirler adalet ve hukuk anlayışı ayrıca karşılıklı saygı üzerine kurulur. Şehri oluşturan tüm insanların bu kurallara uyması gerekmektedir. Şehirler bu özellikleri ile farklılıkları buluşturan, insanları bir araya getiren mekânlardır. Günümüzde kültür ve ticaretin, bilim ve tekniğin zirvesini oluşturan şehirler farklı özelliklere ve farklı kültürel birikimlere sahip insanların kendilerini ifade etmelerine imkân vermektedir.

Şehir, bir medeniyetin etkisinin en çok hissedildiği ve özelliklerinin yaşandığı yerdir. Her bir medeniyet, kurduğu şehirlerle kendini ifade eder. Şehir ve medeniyet arasındaki ilişki, karşılıklıdır. Hem medeniyetler şehirleri hem de şehirler medeniyetleri etkiler. Şehirler, şehri meydana getiren anlayışın sahibi olan medeniyetin bir sonucu olarak kurulur. Bununla birlikte şehirlerin doğası ve içindeki insanı şekillendirme özellikleri medeniyetin şekillenmesine de etki etmektedir.

Şehirler sadece yerleşim yeri değildir. Medeniyetler tarihi, bir bakıma şehirlerin tarihidir. Çünkü şehirler, bir toplumun medeniyet anlayışının şekillendiği mekânlardır.

Şimdi dünyada
medeniyetlere yön veren ve
medeniyetleri temsil eden
şehirlere göz atalım.

KURTUBA

Fenikeliler tarafından bugünkü İspanya'da kurulmuştur. Müslümanların İspanya'ya gelişiyle Endülüs Emevi Devleti'nin başkenti olmuştur. Bu dönemde Avrupa'nın en önemli eğitim, bilim, kültür ve sanat merkezidir. Burada açılan medreselerde dünyanın farklı bölgelerinden, farklı inançlara mensup dünyaca ünlü bilim insanları yetişmiştir.

Kurtuba, döneminin en iyi eğitim veren okullarına ev sahipliği yapmıştır. Ayrıca ilk ışıklandırılan şehir olan Kurtuba, Avrupa'da ilk üniversitesi olan şehirdir. Burada yapılan bilimsel çalışmalar Avrupa'da Rönesans'ın ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur. Endülüs Emevi Devleti Dönemi'nde yapılan Kurtuba Ulu Cami bu şehirde bulunmaktadır.

Görsel 1.21: Kurtuba Cami

MEDİNE

“Medine”, kültür tarihinde şehrin, şehirliliğin, kültür ve medeniyetin çıkış yeri anlamlarına gelmektedir. Eski adı “Yesrip” olan Medine, günümüzde Suudi Arabistan’ın önemli şehirlerinden biridir. Peygamberimiz Hz. Muhammed ve Mekkeli Müslümanlar, 622 yılında Medine’ye hicret etmişlerdir. Hicret, İslam tarihi için olduğu kadar Medine şehri için de dönüm noktası olmuştur. Mekke’den gelen “muhacirler”, Medineli Müslümanlardan oluşan “ensarlar” ve Yahudiler hicretle beraber Medine’de bir arada yaşamaya başlamışlardır.

Görsel 1.22: Mescid-i Nebevi-Medine

Medine’de farklı inançlara sahip insanların bir arada rahat yaşaması diğer İslam şehirlerine örnek olmuştur. Medine, hicretten sonra şehir hâlini almıştır. Mescid-i Nebevi’nin şehrin merkezine yapılması, yollarının buraya kolay ulaşılabilir şekilde tasarlanması, merkezinde caminin bulunduğu şehirlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Hicretten sonra yeni bir siyasi ve hukuki yapı oluşturulmuştur. Sosyal, askerî ve ekonomik yapılanma gerçekleştirilmiş ve Medine yeni kurulan İslam Devleti’nin başkenti olmuştur. Şehir; açılan eğitim merkezleri, camileri ve sosyal yaşamı ile sonraki İslam şehirlerine model olmuştur. Hz. Muhammed’in kabrinin burada olması nedeniyle Medine, her yıl milyonlarca Müslüman tarafından ziyaret edilmektedir.

PARİS

MÖ 3. yüzyılda Seine (Sen) Nehri etrafına kurulmuş olan Paris, Notre Dame (Notir Dam) Katedrali'nin yapılmasıyla Fransa'nın merkezi hâline gelmiştir. Sanayi Devrimi sonrası hızla göç alan şehirde Sorbonne (Sorbon) Üniversitesinin kuruluşu Paris şehrini bir bilim merkezi hâline getirmiştir.

Görsel 1.24: Notre Dame Katedrali-Paris

Görsel 1.23: Eyfel Kulesi-Paris

Paris, bütün Avrupa'ya hatta dünyaya yeni siyasi fikirlerin yayılmasında öncülük etmiştir. 1789 Fransız İhtilali, 1830 ve 1848 işçi devrimlerinin yaşandığı devrimler şehridir. Bilim, kültür, sanat alanlarında dünyanın önde gelen merkezlerinden biridir. Modanın da başkenti olarak anılan Paris, turistlerin en çok ziyaret ettiği şehirlerdendir.

İSTANBUL

İstanbul'da MÖ 5000'li yıllarda ilk yerleşimlerin kurulduğu tahmin edilmektedir. İstanbul pek çok medeniyete başkentlik yapmıştır. Avrupa ile Asya kıtalarının kesiştiği bir noktada yer alır. Yüzyıllar boyu çeşitli din, dil ve ırktan insanların bir arada yaşadığı bir şehir olan İstanbul, tarihi boyunca farklı kültürlerle ev sahipliği yapmıştır.

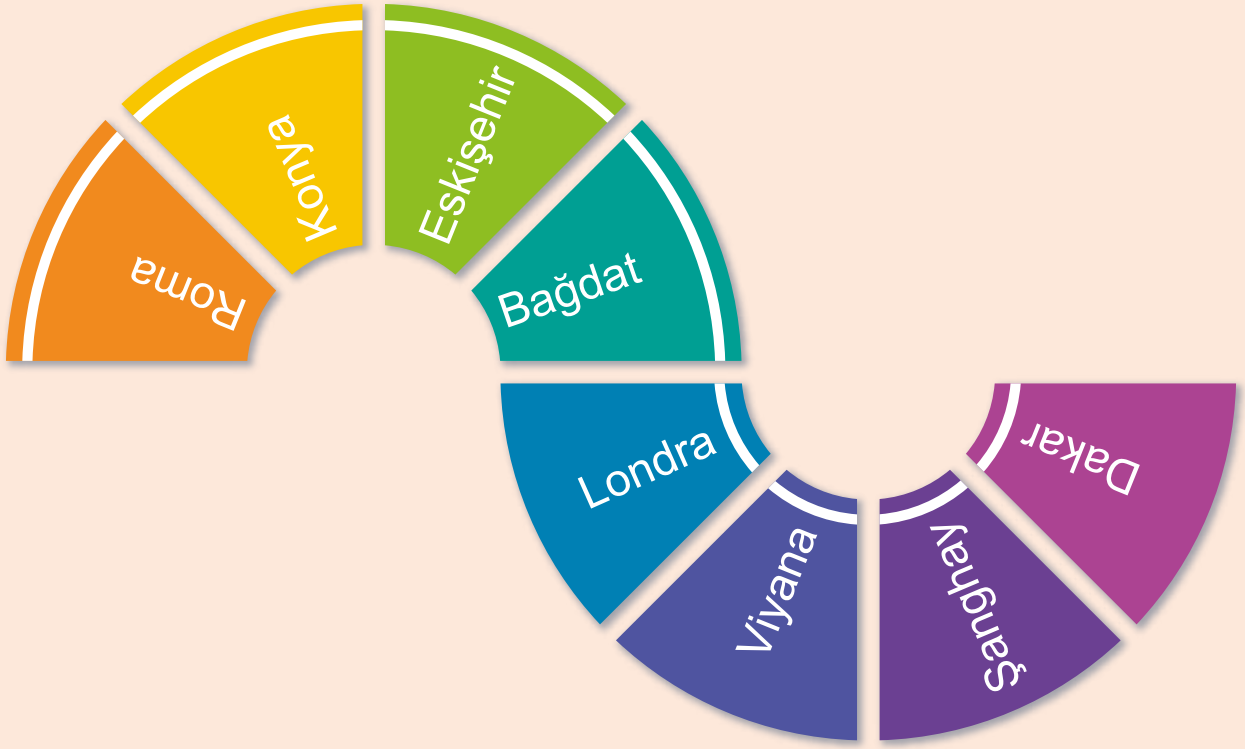

Görsel 1.26: Sultan Ahmet Cami-İstanbul

Görsel 1.25: İstanbul Genel Görünüm

Osmanlı İmparatorluğunun bilim, sanat ve kültür alanlarında gelişmesi ile beraber İstanbul bir çekim merkezi olmuştur. Eğitim almak için çevre şehir ve ülkelerden insanlar buraya gelmiş, Ali Kuşçu gibi bilim insanları medreselerde dersler vermiştir. Padişahların tanıdığı haklar sayesinde farklı medeniyetlerden insanlar burada yaşamışlardır. Cami, sinagog, kilise gibi farklı inançlara yönelik ibadethaneler İstanbul'da yan yana bulunmaktadır.

Medeniyete yön vermiş Roma, Konya, Eskişehir, Bağdat, Londra, Viyana, Şanghay, Dakar gibi şehirlerin kültürel özelliklerini yansıtan görseller bulunuz. Bu görselleri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Görsel 1.27: İstanbul Genel Görünüm

“İstanbul; Roma, Bizans ve Osmanlı devletlerine başkentlik yapmıştır.”

ŞEHİRLE İLİŞKİMİZ

Şehirle insan arasında karşılıklı bir ilişki söz konusudur. Önce insanlar kendi duygu ve düşüncelerine uygun şehirler kurarlar. Sonra şehirler, kurulmalarında etkili olan duygu ve düşünceleri gelecek nesillere aktararak insanları etkiler. Belki de bu nedenle insanları tanımak istediğimizde ilk sorduğumuz sorulardan biri “Nerelisin?”dir. Sanki aynı şehirde yaşayanlar bir uzlaşma içindedir. Alışkanlıkları, davranışları ve yaşam biçimleri benzerdir. Çünkü insanlar yaşadıkları şehirlerin kültürel dokusundan etkilendikleri gibi ekonomik ve sosyal yapısından etkilendikleri gibi ikliminden de etkilenmektedir. Bulundukları ortamın imkânlarından yararlanarak hayatlarını sürdüren insanlar, o çevrenin hayat standardıyla yetişir

Görsel 1.28: Genel Şehir Görünümü

Şehirle kurulan ilişkiler çok farklıdır. İnsan, şehrin mimarî yapısıyla olduğu kadar işlevleriyle de ilişki içindedir. Şehrin mekânları olan sokaklar, meydanlar, parklar, alışveriş mekânları, kamusal alanlar ve ibadet mekânları farklı anlam ve boyutlarıyla şehirde yaşayanları etkiler. Eğitim, ticaret, ibadet, sosyalleşme, rekreasyon, sağlık, çalışma, spor ve daha birçok farklı faaliyet şehirle şehirli arasındaki ilişkilerin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Görsel 1.29: Sokakta Oynayan Çocuklar-Balat

Evimizden çıktığımızda şehirle ilk iletişimimiz sokak ile başlar. Sokaklar her şehirde farklı karaktere sahiptir. Dar, geniş, kıvrımlı, dik yokuşlu, taşlı ya da denize açılan sokaklar... Sokakların yapısını şehrin yer şekilleri ve iklimi kadar insanların yaşam tarzı da belirler. Sokaklar bizi şehre ulaştırır. Bu görevinin yanı sıra sokaklar mahallenin ortak kullanım alanlarıdır. Komşuluk ilişkileri burada gerçekleşir. "Bizim sokak" ifadesiyle şehir, ilk kez burada sahiplenilir. Önce sokakla sonra da sokaktakilerle iletişim kurulur.

Görsel 1. 30: Sokak Görünüm-Balat

Evden veya apartmandan çıkıldığında sokakta karşılaşılan insanlarla selamlaşmak, onlara hatırlarını sormak iletişimi başlatır. Pencere önünde oturan ve dışarıyı izleyen birini tanımayan olsak da selamlaşmak, hem onu hem de bizi mutlu edecek, aynı zamanda sokağı sahiplenmemizi sağlayacaktır. Böylece sokak bizim için güvenli bir alan hâline gelecektir.

Sokağı geçip şehrin merkezine doğru ilerlediğimizde bizi genellikle bir çarşı karşılar. Çarşı, Osmanlı şehrinde toplumsal hayatın merkezidir. Günümüzde şehirlerde yaygınlaşan alışveriş merkezleri çarşılara ilgiyi azaltsa da bu çarşılar önemini hâlâ sürdürmektedir.

Görsel 1.31: Çıkırıkçılar Yokuşu-Ankara

Hemen her türlü ürünün satıldığı bu çarşılara herkesin yolu düşer. Şehirde üretilenler, insanların ihtiyaç ve alışkanlıkları buradaki ticarete yön verir. Bazı şehirlerde bakırcıların, demircilerin ya da dokumacıların çok olması tesadüf değildir.

Görsel 1.32: Bakırcılar Çarşısı

Görsel 1.33: Kilim Dokuma Tezgâhı

Şehirde yaşayan insan aynı zamanda yaşadığı mekânların yapısını da belirler. Düz damlı kerpiç evler, cumbalı ahşap evler, tek katlı evler, çok katlı evler, kapıları sokağa açılan ya da yüksek duvarlarla çevrili bahçelere açılan evler, o şehrin doğal koşulları kadar insanların yaşam biçimini de yansıtır.

Görsel 1.34: Safranbolu Evleri

İnsanın şehirle ve şehrin mekânlarıyla kurduğu ilişkinin boyutu kendisinin de şehirlilik düzeyini belirlemektedir. Çünkü şehirli olmak sadece şehirde yaşamaktan ibaret değildir. Büyük İslâm düşünürü ve ilk sosyolog İbn Haldun'a göre şehirli "Şehirde geniş ve mükemmel bir surette medeni yaşayan kimse"dir. Geniş ve mükemmel surette yaşamak ise şehirde yaşamamanın gereklerini yerine getirmekle sağlanabilmektedir.

Yaşadıkları çevreden etkilenen insanların içinde bulundukları çevreye, şehre ve insanlara karşı sorumlulukları ve görevleri bulunmaktadır. Bu sorumlulukların en önemlisi; atalarından miras olarak aldıkları, binlerce yıllık geçmişi olan şehri, gelecek nesillere yaşanabilir bir şehir olarak bırakma bilincidir.

Çevreyi kirletmeden ve tahrip etmeden, tarihî ve kültürel dokuya zarar vermeden yaşanmalıdır. Birlikte yaşamak; anlayış ve saygı çerçevesinde komşuluktan alışverişe, trafikten gürültü yapmamaya kadar tüm insani ilişkileri, sevgiyi, yardımlaşmayı, dayanışmayı sağlamakla mümkün olur.

Görsel 1.35 Temiz Çevre Temsilî

2. ÜNİTE

ŞEHİRDE YAŞAM

ŞEHİR VE SOSYAL YAŞAM

“Yaşam mekânı olarak şehirler, sosyal hayatın çok hareketli olduğu yerlerdir.”

Şehirler, sosyal hayatın çok hareketli olduğu yerlerdir. Şehirlerde insanların gündelik yaşamlarını sürdürmelerini kolaylaştıran çok çeşitli yaşam alanları ve kurumsal yapılar bulunmaktadır. Sinema, tiyatro, lokanta, pastane, müze, galeri, kütüphane, ibadethane, otel, kahvehane, park gibi yerler, sosyal yaşamın canlı olduğu mekânlardır. Bu mekânlarda insanlar yeme, içme, ibadet etme, eğlenme gibi ihtiyaçlarını yerine getirirler. Bu yaşam alanları ve kurumlar bir şehrin kimliğini yansıtır.

İnfografi 2.1:Şehir Yaşamının Özellikleri

Görsel 2.1: Gitar Eğitimi

Şehirler, kırsal alanları da içine alarak büyür. Günümüzde şehirler, önemli değişimler yaşamaktadır. Bu değişimin başında köyden kente nüfus hareketleri gelmektedir. İnsanların göç etmelerinin çeşitli nedenleri vardır.

Görsel 2.2: Masa Tenisi Oynayan Gençler

Grafik 2.1 : Nüfus Dağılımı Grafiği

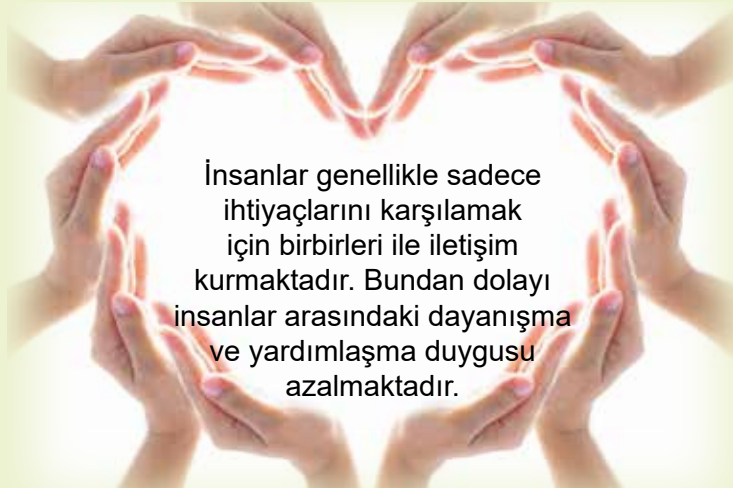
Günümüzde ekonomik, toplumsal, kültürel, eğitim, eğlence ve güvenlik gibi nedenlerden dolayı şehirlere göç edilmektedir. Nüfustaki değişime bağlı olarak da şehirlerde çok hareketli bir yaşam vardır. Türkiye’de 2018 yılı verilerine göre nüfusun %93,76’sı il ve ilçe merkezlerinde yaşarken belde ve köylerde yaşayanların oranı %6,24’tür. Dolayısıyla şehirler, nüfusun çoğunluğunun yaşadığı temel yerleşim yeri hâline gelmiştir.

Şehirlerde nüfusun fazla olması; çevre kirliliği, trafik, yoksulluk, işsizlik, gecekondulaşma, alt yapı yetersizliği, kültürel yabancılaşma gibi birçok soruna yol açmaktadır. Bireylerin birbirlerine karşı ilgisizliği, dayanışma ve yardımlaşmanın azalması, sosyal ilişkilerin zayıflaması da başka bir önemli sorun olarak ortaya çıkmıştır.

Görsel 2.3: Dayanışma

“Dayanışma”; bir toplumu oluşturan bireylerin duygu, düşünce ve ortak çıkar birliği ile birbirlerine bağlanmaları ve her konuda birbirlerine destek olmalarıdır. “Yardımlaşma” ise bireylerin yalnız başına üstesinden gelemeyecekleri durumlar karşısında başkalarından aldığı destek ve katkıdır. Sosyal yardımlaşma ve dayanışma bir milleti, toplumu, şehri ayakta tutan önemli unsurlardandır.

İnsanlar genellikle sadece ihtiyaçlarını karşılamak için birbirleri ile iletişim kurmaktadır. Bundan dolayı insanlar arasındaki dayanışma ve yardımlaşma duygusu azalmaktadır.

Görsel 2.4: Yardımlaşma

Bu ihtiyacı karşılamak üzere günümüzde şehirlerde profesyonel biçimde çalışan hayır kurumları, dernekler, vakıflar ortaya çıkmıştır. Bireyler dinî, ahlaki, insani ilkelere dikkat ederek dayanışma ve yardımlaşma duygusunu şehir yaşamında tekrar canlandırabilirler. İslam dini yardımlaşmaya, dayanışmaya ve komşuluk ilişkilerinin gelişmesine büyük önem vermiştir. Peygamberimiz Hz. Muhammed'in "Komşusu açken tok yatan bizden değildir." hadisi komşuluk ilişkilerinin, dayanışma ve yardımlaşmanın önemini vurgulamaktadır.

Görsel 2.5: Millî Birlik Beraberlik

Bir toplumun huzuru, mutluluğu, geleceği bireyler arasındaki sosyal dayanışma ve yardımlaşma ruhuna bağlıdır. Bazen insanlar sosyal hayatta kendi gayretleriyle üstesinden gelemeyecekleri sorunlarla karşı karşıya kalabilirler. Böyle durumlarda toplumsal dayanışma ve yardımlaşma içerisinde hareket edebilmek, "millet" olmanın bir gereğidir. Bu dayanışma, yardımlaşma ve birliktelik duygusunu birçok örnek olayda görmek mümkündür. Örneğin deprem ve sel gibi doğal afetlerde insanların birbirlerine yardım etmesi bunun bir göstergesidir. Türk milleti 1999'da Marmara'da, 2011'de Van'da meydana gelen depremlerde büyük bir yardımlaşma ve dayanışma örneği göstermiştir. Türk milleti sadece doğal afetler karşısında değil toplumsal olaylar karşısında da bu dayanışma ve yardımlaşmanın en güzel örneğini vermiştir. Örneğin 15 Temmuz 2016'da hain darbe girişimine karşı milletimizin kahramanca mücadele etmesi bunun bir kanıtıdır.

Görsel 2.6: Deprem Arama Kurtarma

MEDENİ YAŞANTININ GEREKLERİ

“Medeni insan, medeni yaşam” gibi ifadeleri mutlaka duymuşsunuzdur. Bu ifadelerde geçen medeni kelimesinin ne anlama geldiğini hiç düşündünüz mü? Medeni kelimesi sözlükte “şehirlleşmiş, uygar” anlamlarına gelmektedir. Şehirler çok sayıda insanın bir arada yaşadığı yerlerdir. Şehirde belirli bir düzen içerisinde, karşılıklı saygı çerçevesinde bir yaşam sürdürülmesi gerekmektedir. Medeni bir yaşantı sürdürebilmek şehirde yaşamamanın gereklerindendir.

Görsel 2.7: İletişim Araçları

Şehirde yaşayan insanlar, şehir hayatını düzenleyen görgü ve nezaket kurallarına uymak durumundadır. Bu kurallar, insanların bir arada bulundukları her ortamda davranışlarını düzenler. Apartman, park, alışveriş merkezi, ibadethane ve toplu taşıma araçları insanların toplu olarak bulundukları yerlerdendir. Bu mekânlarda belirli kurallara uygun davranmak gerekir. Çünkü şehirde yaşayan insan, şehri paylaştığı diğer insanlara karşı sorumludur. Bu sorumluluk görgü ve nezaket kurallarına uymayı gerektirir.

Bakın Melike bu kuralları yaşamında nasıl uyguluyor:

Ben Melike, ailemle birlikte 4 katlı bir apartmanda yaşıyoruz.

Televizyonun sesini komşularımızı rahatsız edecek şekilde açmam.

Ayrıca çöplerimizi kapı önüne koyarken apartman yönetimince belirlenen saatlere uymaya özen gösteririm.

Evimize girerken ayakkabılarımı kapı önünde bırakmamaya dikkat ederim.

Toplu taşıma araçlarını kullanırken diğer yolcuları rahatsız etmemek için yüksek sesle konuşmam.

Bu araçlarda engelli, yaşlı, hamile veya çocuklu yolculara yer veririm.

Sizler de günlük hayatınızda uyduğunuz kuralları düşünerek Melike'nin söylediklerine neler ekleyebilirsiniz?

Görsel 2.8: Apartman

İlk Çağ düşünürlerinden Aristoteles (Aristo) “Bir şehir, farklı insanların yaşadığı mekânlardan oluşur. Benzer insanlar bir şehir meydana getiremezler.” demiştir. Yani şehirlerde farklı özelliklere sahip birçok insan yaşamaktadır. Bu farklılıklara saygı göstermeli, bu farklılığın şehrimizi zenginleştirdiğini unutmamalıyız.

Şimdi şehir yaşamında uymamız gereken kuralları inceleyelim.

İbadethaneler, insanların dinî inançlarının gerektirdiği şekilde ibadet ettikleri yerlerdir. İbadethanelere giderken temiz ve uygun kıyafetler giymeliyiz. İbadethanelerde yüksek sesle konuşmamalı, ibadet edenlerin dikkatini dağıtacak davranışlarda bulunmamalıyız.

Görsel 2.9: Cami-Cemaat

Görsel 2.10: Piknik Alanı

Piknik alanları ve parklarda ağaçlara ve diğer bitkilere zarar vermemeliyiz. Diğer insanların rahatsız olacağı şekilde müzik dinlemek, gürültü yapmak gibi davranışlardan kaçınmalıyız. Çöplerimizi çöp kutularına atmalıyız.

Katılacağımız törenlerin türüne uygun şekilde giyinmeli, sessizce töreni izlemeli, gerekiyorsa beğenimizi alkış gibi davranışlarla ifade etmeliyiz. Törene vaktinde gitmeliyiz. Tören akışını bozacak söz ve davranışlardan kaçınmalıyız.

Görsel 2.11: Tören

Sinema ve tiyatro gibi kültür-sanat faaliyetlerinin gerçekleştiği mekânlara zamanında gitmeli, cep telefonumuzu kapatmalıyız. Gösteri sırasında diğer insanları rahatsız edici her tür davranışlardan kaçınmalıyız.

Görsel 2.12: Tiyatro Salonu

Alışverişte alacağımız ürünü seçerken tezgâhı dağıtmamalı ve görevlilerden yardım istemeliyiz. Alışverişimiz bittikten sonra kasada sıraya girmeliyiz. Yaşlı, engelli, hamile ya da çocuklu kimselere öncelik vermeliyiz.

Arkadaşlar, bu görseller size şehirde uymamız gereken hangi kuralları hatırlatıyor?

ŞEHİRİN FIRSATLARI VE RİSKLERİ

ŞEHİRDE SIRADAN BİR GÜN

Sabahın erken saatleri... Şehir sakinlerinin çoğu uyurken bazıları çalışmaya başlamış bile. Temizlik işçileri, caddeleri süpürüyor; ardından araçla caddeler yıkıyor. Fırıncılar çoktan ekmek pişirmeye başlamışlar. Bazıları ise daha evlerine gitmemiş bile. Hastanedeki nöbetinden dönen doktor, güvenlik görevlileri ve daha birkaç kişi hâlâ dışarıda.

Görsel 2.13: Sokak Görünümü

Görsel 2.14: Caddede İnsanlar

İki araba köşede çarpışmış ve iki caddeyi de tıkamış. Araç kuyruğu uzayıp giderken insanlar işlerine vaktinde ulaşamayacakları için kaygılı.

Görsel 2.15: Trafik Kazası

Pazarcılar tezgâhlarını kuruyor. Dükkanlar birer birer açılıp müşteriler için hazırlanıyor. Şehirde ne çok dükkan var. Şehrin hemen çıkışında yer alan fabrikaların bacalarından dumanlar tütmeye başladı bile. Bu dumana araçların egzozundan çıkan gazlar da eklenince bazen gökyüzü gri bir bulutla kaplanıyor. Müze ziyaretçilere açıldı. Öğretmenleriyle birlikte bir grup öğrenci, müzenin önünde içeri girmek için bekliyor.

Görsel 2.16: Semt Pazarı

Görsel 2.17: Yol Kazı Çalışması Trafik Levhası

Yol çalışması yapan işçiler kazı yaparken bir su borusunu patlatmışlar. Etrafa yayılan su, bir aracın kayarak kaldırıma çıkmasına neden oluyor. Kaldırımda yürüyen bir genç yaralanıyor. Hemen bir ambulans çağrılıyor. Neyse ki şehirde pek çok hastane var. Ambulans yaralıyı alarak en yakın hastaneye götürüyor.

Öğlen oldu. Herkes yemek yemek için hazırlanıyor. Öğrenciler öğlen tatilinde okul bahçesini dolduruyor. Ofis çalışanları caddedeki lokantalarda karınlarını doyuracakları bir yer arayışında. Ancak hava bozuyor. İlk yağmur damlaları düşerken insanlar şemsiyelerini açıyor ya da kapalı alanlara kaçıyor. Pazarda alışveriş sırasında çantasını kaybeden bir kadın çevresindekilerden yardım istiyor. Polis çağrılıyor.

Görsel 2.18: Şehirde Gün Ortası

Öğleden sonra yağmur şiddetini artırdı. Şiddetli rüzgâr, şemsiyenin altındaki insanların bile ıslanmasına neden oluyor. Okuldaki son ders bitti. Okul çıkışı parktaki spor sahasında maç yapmak için sözleşen öğrenciler koşarak evlerine gidiyor. Pazar-cılar tezgâhlarını toplamak zorunda kaldı. Akşamüzeri yağmur şiddetini iyice artırdı. Sokaklar su altında kaldı. İnsanlar su birikintisi içinde karşıdan karşıya geçmekte zorlanıyor, çöplerle tıkanan mazgalları belediye işçileri açmaya çalışıyor.

Görsel 2.19: Yağmurlu Bir Gün

Görsel 2.20: Sel Baskını

Bir müddet sonra sokaklardan sanki dereler akıyor, önüne gelen her şeyi sürüklüyor. Bir mağazaya sığınan yaşlı kadın "Her yer betonla kaplandı. Suyu emecek toprak kalmazsa böyle olur." diye söyleniyor. Yağmur durdu ve şehre karanlık çöktü. Dükkânlar birer birer kapanıyor, çalışanlar toplu taşıma araçlarına binmek için duraklara doğru ilerliyor. Tiyatroya giden seyirciler yerlerine oturmuş, oyunun başlamasını bekliyorlar. Sanat galerisindeki resim kursu başlamış bile.

Karanlıkta evlerine dönmeye çalışan insanlar, dikkatli bir şekilde yürüyorlar. Tenha sokaklardan geçerken her gün gazetelerde okudukları tehlikelere karşı uyanık olmaları gerektiğini hatırlıyorlar.

Okuduğunuz metinde şehrin hangi fırsat ve risklerinden söz edilmiştir? Bunlara başka neler ekleyebilirsiniz?

.....

.....

.....

Günümüzde dünya nüfusunun %54'ü şehirlerde yaşamaktadır. Büyük şehirlerdeki iş imkânlarının fazlalığı, kırsal bölgelere oranla yaşam kalitesinin yüksek oluşu, insanları şehirde yaşamaya yönlendiren unsurlardan bazılarıdır.

Bunun yanında sağlık hizmetlerinden faydalanabilme, devletin ve belediyelerin sağladığı hizmetlere erişimin kolay oluşu, çocuklara daha iyi eğitim sunma gibi nedenlerden dolayı insanların birçoğu şehirlerde yaşamayı tercih etmektedir. Bütün bunlar, insanların gözünde şehirleri daha önemli hâle getirmektedir.

Görsel 2.21: Dünya ve İnsan

Şehirler, insanlara birçok imkân sunmaktadır. Bu da şehirlere olan ilgiyi artırmaktadır. Fakat çok sayıda insanın bir arada yaşaması ve plansız şehirleşme, birçok sorunu da ortaya çıkarmaktadır. Bu sorunlardan bazıları; doğal afetlerle başa çıkamama, çevre kirliliği, trafik sorunu, şehre uyum problemleri ve çeşitli suçlarla karşılaşmadır.

Bunlarla baş edebilmemizin en güzel yolu şehirde yaşarken karşılaşılabileceğimiz sorunların farkında olmaktır. Aynı zamanda bu sorunlara kişisel ve toplumsal olarak nasıl çözümler üretebileceğimiz üzerine düşündürmektedir.

ŞEHİRİN FIRSATLARI VE RİSKLERİ

Görsel 2.22: Kütüphane

Görsel 2.23: Ankara Üniversitesi

Eğitim Fırsatları

- Şehirler, okul öncesi eğitimden yükseköğretime kadar insanların isteklerine ve yeteneklerine göre birçok farklı eğitim kurumuna erişme imkânı sunar (meslek liseleri, güzel sanatlar lisesi, sınavla öğrenci alan liseler, özel okullar, üniversiteler).
- Derslik sayısı, spor salonu, yurt, kütüphane, atölye, laboratuvar gibi imkânlar kırsal bölgelerdeki eğitim kurumlarına göre daha fazladır.
- Öğrencilerin ilgi ve isteklerine göre çeşitli kurs, sosyal ve sportif faaliyetlere katılma imkânı vardır.
- Eğitimle alakalı konferans, seminer, sempozyum gibi etkinlikler de şehir merkezlerinde gerçekleştirilmektedir.

Görsel 2.24: Ankara Pursaklar Fen Lisesi

Görsel 2.25: Gazi Anadolu Lisesi

Görsel 2.26: Ameliyathane

Görsel 2.27: Hacettepe Tıp Fakültesi

Sağlık Fırsatları

- Şehir hastaneleri, araştırma hastaneleri, tıp fakülteleri şehir merkezlerindedir.
- Şehir merkezlerinde evde bakım hizmetlerine ulaşılabilir.
- Şehir merkezlerinde donanımlı hastaneler bulunmaktadır.

Görsel 2.28: Fabrikada Çalışan İşçiler

İş Fırsatları

- Fabrikalar, imalathaneler, atölyeler şehir merkezlerine daha yakındır.
- Otel, lokanta gibi hizmet sektörleri genellikle şehir merkezlerindedir.
- Ticari faaliyetler daha çok şehir merkezlerinde yürütülmektedir.
- Birçok meslek alanı, şehir merkezinde faaliyet göstermekte ve insanlar yeteneklerine göre daha kolay iş bulabilmektedir.

Görsel 2.29: Sinema Salonu

Görsel 2.30: Başkent Tiyatroları Sahnesi
(Bir Adam Yaratmak adlı oyundan)

Sanat, Spor Fırsatları ve Sosyokültürel Fırsatlar

- Sinema, tiyatro ve sergi salonları şehir merkezlerindedir.
- Şehir merkezlerinde her branştan spor kulüplerine katılabilme imkânı vardır.
- Spor müsabakalarını izleyebilme imkânı vardır.
- Sivil toplum kuruluşları şehir merkezlerinde bulunmaktadır.
- Sanatla ilgili eğitim veren kurumlar daha çok şehir merkezlerindedir

Ulaşım Fırsatları

Görsel 2.31: Yüksek Hızlı Tren

- Toplu taşıma araçları şehirlerde daha yaygın kullanılmaktadır.
- Şehir merkezi ve çevresinde kara yolları oldukça gelişmiştir.
- Şehir merkezlerinin ulusal ve uluslararası ulaşımı kolaydır.

Şehir, fırsatlar sunduğu kadar bazı riskler de içerir. Deprem, sel, trafik kazaları, çevre kirliliği gibi riskler şehirlerde de karşılaşılabileceğimiz risklerden bazılarıdır.

ENGELSİZ YAŞAM

Görsel 2.32: Engelli Çocuk

“Benim adım Mert. Yürüme engelliyim. Sadece bacaklarımı kullanamıyorum, o kadar. Bu yüzden bir tekerlekli sandalyem var. Ülkemizde yürüyemeyen, konuşamayan, işitemeyen, göremeyen ya da zihinsel engeli olan milyonlarca insan olduğunu biliyor musunuz? Siz de şaşırdınız değil mi? Çünkü etrafta çok fazla engelli görmüyorsunuz. Peki, neden?”

Mert'in sorusuna ne cevap verirsiniz?

Görsel 2.33: İşaret Dili

Onların kentsel yaşama katılım alanındaki ihtiyaçları, engelli olmayan yurttaşlarımızla aynıdır. Bu nedenle tüm yurttaşların kent mekânlarına ulaşmasını sağlamak çok önemlidir. Engelli bireyler de bir başkasının yardımına ihtiyaç duymadan işe, okula, alışverişe, spor alanlarına, parklara, ibadethanelere kolaylıkla gidebilmelidir. Bunun için öncelikle ulaşım olmak üzere şehirlerin alt yapılarının düzenlenmesi gerekir. Bunu sağlamak en başta belediyelerin görevidir.

Ülkemizde engelli yurttaşlarımız toplumun önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Engelli bireyler özel mekânlarını belli bir oranda kendi ihtiyaçları doğrultusunda düzenlemektedir. Ancak yaşadıkları mekândan dışarıya adım attıklarında, kentsel/kamusal mekânlara ulaşabilme ve bu mekânları rahat bir şekilde kullanabilmeye birçok sorunla karşılaşmaktadır.

HAYATI PAYLAŞMAK İÇİN, ENGEL YOK..
ENGELSİZSİNİZ..!

Görsel 2.34: Paylaşmak

Şehirlerin mimari planlanmasının temel amacı, kullanıcıların ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılamaktır. Kısaca tasarımın merkezinde kullanıcı vardır. Fiziksel mekânlar söz konusu olduğunda kullanıcı profili çok çeşitli ve değişkendir. Yaşlılar, kalıcı ve geçici engelliler, hamileler de bu kullanıcı kitlesi dâhilindedir. Toplumdaki tüm bireyler için fiziksel yeterlilik geçici bir durumdur. Engelsiz yaşam alanına yalnızca engelli bireyler ihtiyaç duymaz. Herkes yaşamının bir bölümünde bazı kısıtlılıklarla yaşamak durumunda kalabilir. Bir çocuğun, bir hamilenin ya da kol veya bacağı kırılmış bir kişinin, çocuk arabasıyla çocuğunu gezdiren bir ebeveynin, yaşlı bir kişinin hareket kabiliyetleri bu kısıtlılıklara örnek gösterilebilir.

Engelli bireylere engelsiz bir şehir hayatı sunmak onların kendilerini gerçekleştirmelerine imkân tanıyarak daha kaliteli bir yaşam sürdürmelerini sağlayacaktır. İsteddiği zaman, istediği saatte, dışarıda kimseye muhtaç olmadan dolaşabilmek, alışverişini yapıp bir çay bahçesinde çay yudumlayabilmek, yeni çıkan bir filmi akranlarıyla birlikte sinemada izleyebilmek, ibadetlerini yerine getirmek vb. hiçbir zaman sorun olmamalıdır. Engelli birey bütün bunları özgürce yapabilmelidir. Bunun için öncelikle ulaşım olmak üzere şehirlerin altyapılarının düzenlenmesi gerekir.

Görsel 2.35: Engelliler İçin Sarı Çizgi

Şimdi engelsiz yaşam alanlarını doğru uygulayan şehirlerden birkaç örnek inceleyelim:

Görsel 2.36 :Kaldırımda Engelli Rampası

Kaldırımlar yüksek olmamalı, genişlikleri bir tekerlekli sandalye veya bebek arabası gibi araçların sığacağı boyutta olmalıdır. Kaldırımdaki rampalar bu araçların iniş çıkışlarını kolaylaştıracak genişlikte ve eğimde olmalıdır. Yaya kaldırımında güzergâhın görme engelliler tarafından baston ile kolaylıkla algılanmasını sağlayıcı, hissedilebilir yüzeylerden oluşan kılavuz izler olmalıdır.

Görsel 2.37: Toplu Taşımada Engelli Basamağı

Engelli vatandaşların güvenli bir şekilde kullanabileceği görsel ve sesli uyarı sistemleri olmalıdır.

Toplu taşıma araçlarındaki rampa sistemi sayesinde bebek arabasıyla ya da engelli aracıyla ulaşım araçlarına rahatça binilebilmelidir.

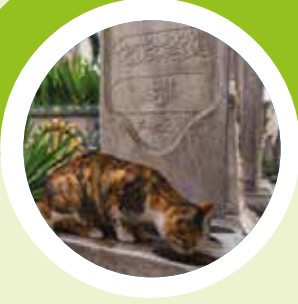
Görsel 2.38:Engellilerin Sahne Performansı

Görsel 2.39: Engelliler Yüzme Etkinliği

Üst geçitlerde bedensel engellilerin kullanabilmesi için asansörler bulunmalıdır.

Engellilerin spor ve eğlence amaçlı faaliyetlerde bulunmaları için plaj, spor salonu, sinema, tiyatro gibi yerlerde gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

ŞEHİRDEKİ DİĞER CANLILAR

Şehir sadece insanlardan, binalardan, yollardan ve araçlardan oluşmaz. Ağaçları, çiçekleri, insanları ve hayvanlarıyla bir bütündür. Şehirde insanlar kadar diğer canlıların da yaşama hakkı vardır. Bu yüzden insan, diğer canlıların da haklarını gözetmeli; onlara karşı merhametli ve duyarlı olmalıdır. Diğer canlılara karşı duyarlı olmak, yaşadığımız çevrenin doğal koşullarının ve çeşitliliğinin korunmasıyla mümkündür. Bilim insanları, insan hayatının devamı için doğadaki çeşitliliğin sürdürülmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle, şehrimizde yaşayan diğer canlıları da düşünerek hareket etmeliyiz.

Görsel 2.40: Hayvan Dostlarımız

Hem tarihte hem de günümüzde insanların doğaya ve diğer canlılara karşı duyarlılıklarının birçok örneği vardır. Sakarya Büyükşehir Belediyesi, Arifiye ilçesinde gerçekleştirdiği yol yapımı sırasında 270 yaşındaki çınar ağacına zarar vermemek için yol projesini değiştirmiştir. İzmir Büyükşehir Belediyesi de aralarında yüz yıllık çınarların bulunduğu 50 ağacı koruma altına alarak bu ağaçların bakımını yapmıştır. Ülkemizin birçok şehrinde hayvan barınakları kurulmuştur. Bu sayede sokak hayvanlarının bakım, barınma ve sağlık hizmetleri karşılanmaktadır.

Görsel 2.41: Tarihi Çınar-Buca/İzmir

Atalarımız sıcak günlerde kuşların su içmesi, kanadı kırık leyleklerin tedavisi, dağda aç kalan kurtlara et verilmesi, sokak köpeklerine yiyecek temini, yaralı atların iyileştirilmesi için vakıflar kurmuşlardır. Ayrıca cami, medrese, saray gibi binaların güneş alan ve rüzgâr vurmeyen cephelerinde, insanların ulaşamayacağı yükseklikte kuş evleri yapmışlardır.

Görsel 2.42: Osmanlı Mimarisinde Kuş Evleri

1930 yılında Ulu Önder Atatürk, Yalova'da köşkün çatısına zarar verdiği için çınar ağacının dallarının kesilmesine razı olmamıştır. Ağacın dallarının kesilmesinin yerine binanın tramvay rayları üzerinde biraz ileriye alınmasını emretmiştir. Bu olaydan dolayı günümüzde bu köşk "Yürüyen Köşk" olarak anılmaktadır.

Görsel 2.43: Osmanlı Mimarisinde Kuş Evleri

Görsel 2.44: Köpek Barınağı

Şehir; tabiattan, yeşilden, maviden, şefkat ve duyarlılıklardan yoksunluk demek değildir. Aksine şehir; güzelliğin, şefkatin ve duyarlılığın sembolüdür. Atalarımızın yüzyıllarca sergilediği duyarlılığı ve şefkati biz de şehrimizdeki diğer canlılara karşı göstermeliyiz.

Aşağıda bu konuda neler yapabileceğimiz ile ilgili birkaç örnek uygulama okuyacaksınız. Siz de çevrenizde gördüğünüz veya yaptığınız uygulamaları söyleyiniz.

Kamuya açık parklar, bahçeler ve ağaçlıklı yollar bizim için sadece bir hava değişikliği anlamına gelmez, bunlar şehrin ve şehir sakinlerinin ciğerleridir âdeta. Buradaki bitki ve hayvanları korumalı, onlara zarar vermemeliyiz.

Kuşların ulaşabileceği yerlere yiyecek ve su bırakabiliriz. Kuşlar bunları fark edip yiyecek ve o yere tekrar gelecektir.

2.45: Parkta Yürüyüş Yolu

Basit malzemeler kullanarak yapacağımız kedi ve köpek evleri ile onların soğuktan korunmasına biraz olsun yardımcı olabiliriz. Yattıkları yerin biraz daha sıcak olması için evde kullanmadığımız battaniyeleri içine yerleştirerek ya da dışına sararak onlar için daha sıcak bir yuva yapabiliriz.

Görsel 2.46: Hayvan Dostlarımız

Görsel 2.47 : Hayvan Dostlarımız

Görsel 2.48: Sadık Dostumuz Köpekler

Soğukta kedilerin 6, köpeklerin 17 saat aç kalırlarsa donarak öldüklerini biliyor muydunuz? Onların vücutlarının ısı üretebilmesi için besin almaları gerekiyor. Boşalan yoğurt kapları bu iş için en ideal parçalar. Kedi ve köpeklerin ulaşabileceği yerlere artan yiyecekleri ve biraz su bırakarak birçok canlının hayatını kurtarabiliriz.

Yaralı ve hasta olduğunu düşündüğümüz bir hayvan gördüğümüzde yetkililere bildirmeliyiz. Belediyeler yaralı hayvanları alıp tedavi etmektedir.

Görsel 2.49: Sokak Köpekleri Beslenme Alanları

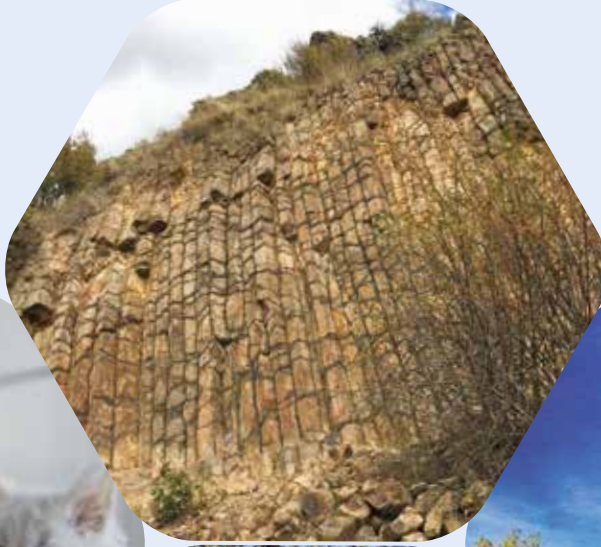
Görsel 2.50: Hayvan Dostları

Ülkemizde hayvanlara iyi ve uygun muamele edilmesini; hayvanların rahat yaşamalarını, onların en iyi şekilde korunmalarını; her türlü mağduriyetlerinin önlenmesini sağlamak amacıyla 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu çıkarılmıştır.

Bu kanuna aykırı davranmanın suç olduğunu ve bu suçu işleyenlerin cezalandırıldığını biliyor muydunuz?

3.
ÜNİTE

ŞEHRİMİ TANIYORUM

ANKARA'NIN COĞRAFİ KONUMU VE FİZİKİ COĞRAFYASI

Şehrimiz Ankara, 39°55' kuzey paraleli ile 32°51' doğu boylamının kesiştiği yerde bulunmaktadır. İç Anadolu Bölgesi'nin kuzeybatısında yer alan Ankara; Kızılırmak Nehri ve Sakarya Nehri'nin kollarının çevrelediği ovalarla kaplı bir bölgede yer alır. Kuzeyinde Bolu ve Çankırı, batısında Eskişehir, doğusunda Kırıkkale ve Kırşehir, güneyinde Konya ve Aksaray illeriyle komşudur. Şehrimiz, İç Anadolu Bölgesi'nin en büyük şehri aynı zamanda ülkemizin başkentidir.

Harita 3.1: Ankara Mülki İdare Haritası

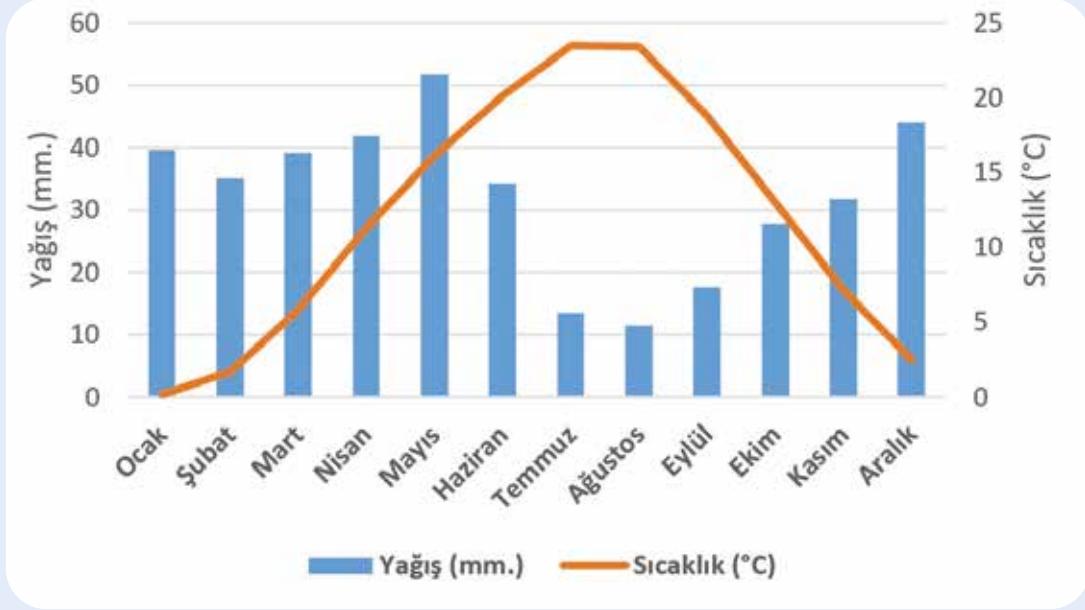

Görse13.1: Ankara-Nallıhan

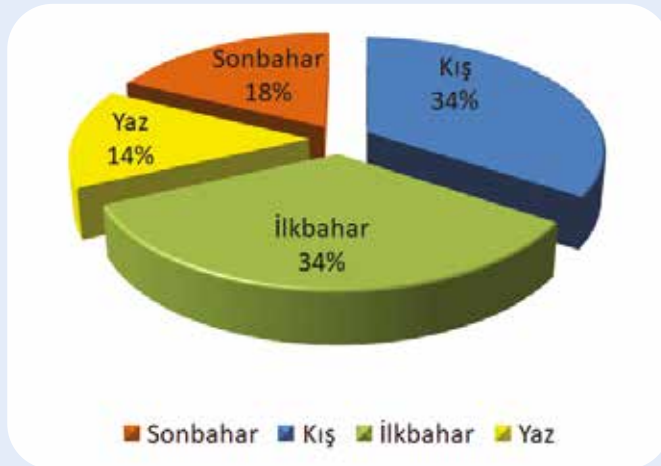
Ankara'nın kapladığı alan (yüz ölçümü) 2516 km²'dir. Deniz seviyesine göre yüksekliği (rakım) ise 900 m civarındadır. Genellikle orta yükseltideki ova ve platolar üzerinde kurulu olan şehrimizin kuzey ilçeleri olan Kızılcahamam, Çamlıdere ve Nallıhan'a doğru gidildikçe yükseltisi artar. Ankara'nın, Karadeniz Bölgesi'ne yakın yerlerinde dağlık alanlar çoğalır.

İKLİMİ

Ankara, yazları sıcak ve kurak; kışları soğuk ve kar yağışlı geçen karasal iklime sahiptir. İlkbaharda çok yağış almasına rağmen yazları kurak geçer. Yıl içinde yağışlar düzensizlik gösterir. Ankara'nın bulunduğu İç Anadolu Bölgesi, Türkiye'nin en az yağış alan bölgesidir. Bu nedenle barajlarında ve su toplama havzalarında zaman zaman kuraklık etkisiyle su sorunları yaşanır.

Grafik 3.1: Ankara Yıllık Ortalama Sıcaklık ve Yağış Grafiği (1923-2018)

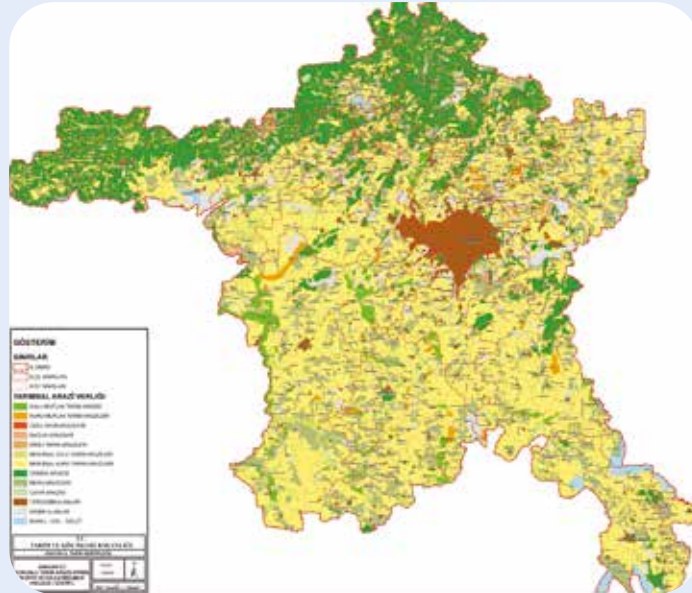

Grafik 3.2: Ankara'da Mevsimlere Göre Yağışın Dağılımı

İlkbaharda yağışlar öğleden sonra yağmur şeklinde gerçekleşir. Bu yağışlara yerel ağızda "kırkikindi yağışları" denir. Bu adın verilmesinin sebebi, yağışların öğleden sonra (ikinci vakti) oluşması ve yaklaşık 40 gün sürmesidir. Kış aylarında donma olayına sık rastlanır. Kar yağışı ve donma olayı yüzünden tarım ve ulaşım faaliyetlerinde sorunlar yaşanabilir. Kışların soğuk, yazların sıcak geçmesi yıllık sıcaklık farkının fazla olmasına neden olmuştur.

BİTKİ ÖRTÜSÜ

Ankara ve çevresinde görülen iklim şartları; step ve orman gibi iki ayrı bitki topluluğunun gelişmesine yol açmıştır. Yörede yaygın olarak görülen bozkır (step), az yağış alan çukur alanlarda ve platolar üzerinde yer alır. Bu bitki topluluğu içinde ağaç, yok denecek kadar azdır. Genelde dikenli çalılar dikkati çeker. Bunun yanı sıra, akarsu boylarında görülen iğde, söğüt ve kavak ağaçları da step alanı içinde yer alır. Step türü bitki örtüsünün en yaygın türlerini, otlar oluşturur.

Harita 3.2: Ankara Bitki Örtüsü

İl çevresinde, plato üzerinde yükselen tek dağlarla kuzeydeki dağlık sahadaki artış sayesinde orman örtüsü ortaya çıkmaya başlar. Bozkır ortasında adacıklar hâlinde görülen ormanlar, genelde insan tahribatından artakalan korulardır. Bu tür ormanlarda hâkim ağaç türü karaçam, ardıç ve yer yer meşedir. “Kurakçıl orman” deymiyle adlandırılan bu ormanların en güzel örneğini Balâ ilçesi yakınlarında bulunan “Beynam Ormanı” oluşturur. Ankara’nın kuzeyinde yer alan Kızılcahamam ilçesi yakınlarından başlamak üzere orman örtüsü sıklaşmaya ve gürleşmeye başlar. Burası Karadeniz ve İç Anadolu Bölgeleri arasında geçiş alanıdır ve bölgenin bitki örtüsü, iğne yapraklı ağaçlardır.

Görsel 3.2: Kızılcahamam Ormanı

ENDEMİK TÜRLER

Dünyada sadece bir bölgede yetişen, o bölgeye özgü bitkilere “endematik bitkiler” denir. Ankara’ya özgü endematik bitkilerin bazıları şunlardır: Ankara çiğdemi, şah civanperçemi, Ayaş gümüşü, Gölbaşı sevgi çiçeği, Ankara sığırkuyruğu, Beypazarı geveni.

Görsel 3.3: Ankara çiğdemi

Görsel 3.4: Gölbaşı sevgi çiçeği (Peygamber çiçeği)

Görsel 3.5: Şah civanperçemi

Görsel 3.6: Beypazarı geveni

Görsel 3.7: Ayaş gümüşü

Görsel 3.8: Ankara sığırkuyruğu

Ayrıca Ankara’ya özgü (endematik) hayvan türleri şunlardır: Ankara (tiftik) keçisi, Ankara kedisi ve Ankara tavşanı.

Ankara Keçisi

Tiftik adı verilen yünün elde edildiği keçi türüdür. Dünyada bu keçi türü Ankara adıyla anılmaktadır. Ankara’nın Ayaş, Nallıhan, Gündül ve Beypazarı ilçelerinde daha çok yetiştirilir. Yün, ip ve kumaş üretiminde kullanılır. Bu sayede ülkemizin yurt dışına sattığı yün ticaretinde önemli bir etkiye sahiptir.

Ankara Kedisi

Uzun beyaz tüylü, uzun kulaklı, zayıf, kıvrak bir yapıya sahip kedi türüdür.

Ankara Tavşanı

Pek çok yere uyum sağlayan ancak ana vatanı Ankara’da daha sağlıklı büyüyen bir türdür. Yününün çok kıymetli oluşu ve kazak üretiminde kullanılması Ankara tavşanının önemli özelliğidir.

Görsel 3.9: Ankara Keçisi

Görsel 3.10: Ankara Kedisi

Görsel 3.11: Ankara Tavşanı

AKARSULARI

Çoğunlukla Sakarya Nehri'nin su topladığı alanda bulunan Ankara, bu nehre karışan Çubuk Çayı, Ankara Çayı, Kirmir Çayı, Dikmen Deresi, İncesu Deresi, Hatip Çayı, İmrahor Deresi, İlhan Çayı ve İnözü Deresi gibi daha küçük akarsulara sahiptir. Bu dere ve çaylar Sakarya Nehri'ne bağlanarak sularını Karadeniz'e gönderir. Balaban Çayı ise Kızılırmak Nehri'ne karışarak şehrimiz Ankara'nın sularını, Türkiye'nin bu en büyük nehri yoluyla Karadeniz'e gönderir.

Görsel 3.11: Dikmen Vadisi

GÖLLERİ

Ankara'nın doğal gölleri; Tuz Gölü, Eymir Gölü, Mogan Gölü, Çubuk Karagöl ve Kızılcahamam Karagöl'dür. Başlıca yapay (baraj) gölleri ise; Kurtboğazi, Eğrekkaya, Bayındır, Çamlıdere, Kesikköprü, Çubuk 1, Çubuk 2, Asartepe ve Sarıyar Barajlarıdır.

Görsel 3.12: Sarıyar Barajı

Görsel 3.13: Eğrekkaya Barajı

Görsel 3.16: Çubuk Karagöl

DAĞLARI

Ankara'nın başlıca dağları Ayaş (Çile) Dağı (1940 m), Aydos (1879 m), Karyağıdı Tepesi (1459 m), Elmadağ (1761 m), İdris Dağı (1992 m), Hızır Dağı (1688 m), Işık Dağı (2015 m), Abdüsselam Dağı (1610 m), Mire Dağı (1635 m), Hüseyingazi (1415 m) Dağı'dır. Ayrıca ünlü Köroğlu Dağları'nın uzantıları da Ankara'ya ulaşır.

Görsel 3.17: Işık Dağı

OVALARI

Çubuk, Mürted, Balaban, Mogan, Babayakup Ovaları en önemli ovalarıdır. Haymana Platosu ise şehrimizin önemli yüksek düzlüklerindendir.

Görsel 3.18: Çubuk Ovası

ANKARA'DA İNSAN VE DOĞA ETKİLEŞİMİ

Şehrimiz Ankara, ülkemizin idari şehri yani başkenti olma özelliğine sahiptir. Bu sebeple aktif nüfusun önemli bir bölümünün hizmet sektöründe çalıştığı bir ildir. Anadolu'nun merkezinde bulunan, bu sayede başkent unvanı alan Ankara, ülkemizin yönetim merkezi olduğundan devlet memuru sayısı çok fazla olan bir şehirdir. Ankaralıların karasal bir iklim ve orta yükseltide bir şehirde yaşamaları sonucunda farklı yaşam koşulları ortaya çıkmıştır. Küçükbaş hayvancılığın bozkır varlığı sayesinde gelişmesi, çok engebeli olmayan arazilerinde tahıl tarımının geniş alanlarda yapılabilmesi Ankara'nın, insanına sunduğu imkânlardır.

Görsel 3.19: Ankara Kalesi ve Ankara'nın Genel Görünümü

Ankara'da ulaşım oldukça gelişmiştir. Anadolu'nun merkezinde yer alması doğu-batı ile kuzey-güney doğrultusunda uzanan yolların Ankara'dan geçmesini sağlamıştır. Son yıllarda kara ve demir yolu ağlarının yenilenmesi sonucunda Ankara'nın bu merkezi özelliği daha da güç kazanmıştır. Yer şekilleri bakımından da engebeli olmayan bir arazide kurulmuş olması, ulaşım ağlarının gelişimini olumlu etkilemiştir. Bu sayede Ankara'da ulaşım sorunu yok denecek kadar azdır.

Görsel 3.20: Mevlana ve Dumlupınar Bulvarı

Ankara'nın merkezinde şehirleşmenin gelişmesi sebebiyle betonarme binalar daha çok görülmeye başlamıştır. Şehrin göç alması ve nüfusunun artmasıyla binalardaki kat sayısı hızla artmaktadır. Ancak kentin kırsal bölgelerine doğru gidildikçe kurak iklime uyum sağlayan kerpiç (toprak) evlerin hâlâ varlığını sürdürdüğünü görürüz. Kuzeyindeki Karadeniz Bölgesi'ne yakın, ormanlık alanların daha fazla bulunduğu kırsal kesimlerinde ise ahşap (ağaç) malzemeden evlerin yapıldığı görülür.

Görsel 3.21: Kızılcahamam Ahşap ev

Yetiştirilen tarım ürünlerine ve küçükbaş hayvancılığa dayalı olarak yemek kültürü oluşmuştur. Tahıl ürünlerinden yapılan tarhana, mercimek ve düğün çorbası meşhurdur. Ayrıca tereyağı, bazlaması, etli yaprak sarması, su böreği, gözleme, tandır böreği, keşkek Ankara yemek kültüründe önemli yer tutar. Ayrıca Beypazarı kurusu, şehrimizle özdeşleşmiş bir lezzettir.

Görsel 3.22: Tarhana çorbası

Görsel 3.23: Etli yaprak sarması

Görsel 3.24: Beypazarı kurusu

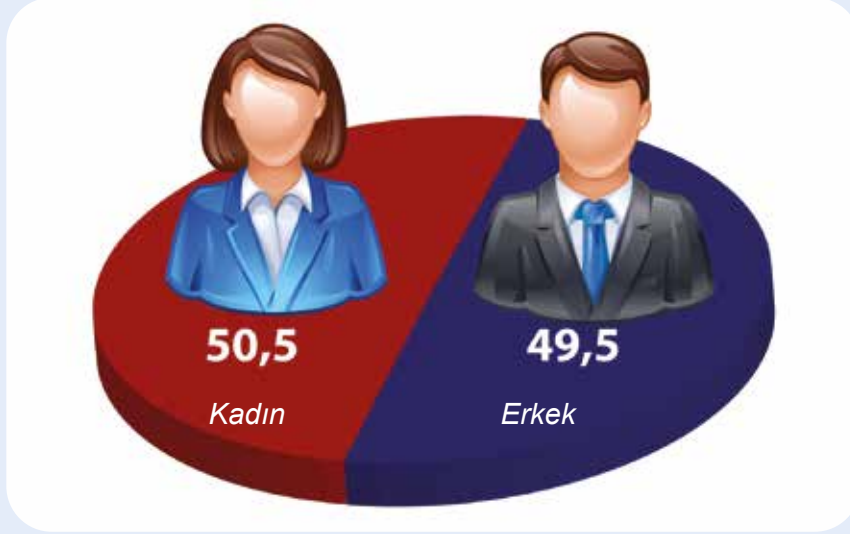

Görsel 3.25: Bazlama

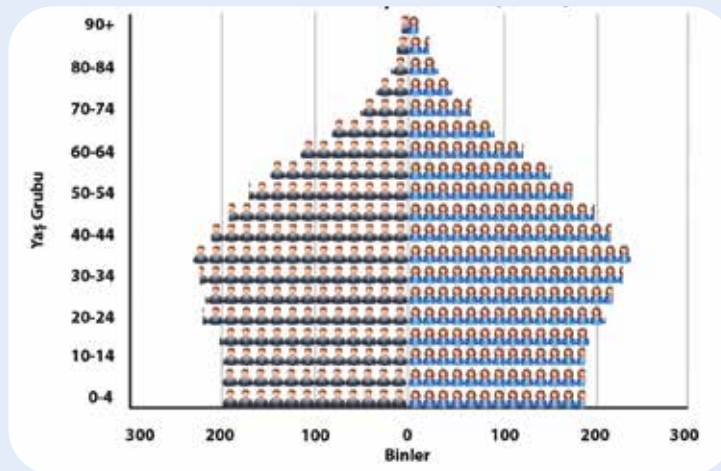
ANKARA’NIN NÜFUS ÖZELLİKLERİ

Ankara’nın nüfusu 2018 verilerine göre 5.503.985 kişidir. Nüfusun %49’ini erkekler, %50,5’ini ise kadınlar oluşturur. Çankaya, nüfusu en kalabalık olan merkez ilçesidir. Şehrimizin çalışan nüfusu daha çok hizmet alanında yoğunlaşmıştır. Tarımda çalışanların oranı çok azdır. Ankara nüfusunun yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde orta yaş grubunda yer alan insanların daha fazla olduğu gözlenir.

Grafik 3.3: Ankara Kadın Erkek Nüfus Oranı (2018)

Şehrimiz Ankara’da nüfus daha çok Çankaya, Keçiören, Yenimahalle, Mamak, Etimesgut, Sincan, Altındağ gibi merkez ilçelerde toplanmıştır. Ankara’nın Evren, Gündül, Nallıhan, Kalecik, Çamlıdere, Ayaş gibi merkeze uzak ilçelerinde ise nüfus daha azdır. Şehrimizdeki bu nüfus dağılışı iş imkânları ile ilgilidir. Merkez ilçelerde iş imkânı fazla olduğundan hizmet ve sanayi sektöründe çalışanlar yoğunluk gösterir. Ama daha çok göç veren uzak ilçelerde tarım ve hayvancılık faaliyetleri dışındaki iş alanları azdır. Ayrıca ulaşım imkânlarının geliştiği ilçelerde nüfusun fazlalığı dikkat çeker.

Grafik 3.4: Ankara Nüfus Piramidi (2018)

DOĞAL AFETLER

Ankara, kurak bir iklime sahip olduğu için özellikle ilkbahar aylarında oluşan ani sağanak yağışlar, şehirde sel felaketi yaşanmasına sebep olur. Hatip ayı, ubuk ayı ve İncesu Deresi gibi akarsuların şehirleşme ile betonlaşması, yerleşmelerin bu akarsu yataklarına yapılması özellikle ilkbahar aylarında sel ve taşkınlara neden olmaktadır. 2015 ve 2018 yıllarında Hatip ayı'nın taşması ile Mamak ilçesindeki ev ve iş yerleri sular altında kalmıştır.

Görsel 3.26: Mamak Sel Baskını

Ayrıca Ankara'nın Kızılcahammam, Çamlıdere, Nallıhan ve Balâ gibi ilçeleri önemli fay hatlarına yakın olduklarından 1. ve 2. Derece deprem bölgesi içinde bulunurlar. Örneğin Balâ ilçesinde 20 Aralık 2007 tarihinde 5,7 büyüklüğünde, 31 Temmuz 2005 tarihinde 5,3 büyüklüğünde deprem meydana gelmiştir. Ankara, Türkiye'nin en büyük fayı olan Kuzey Anadolu Fayı'na yaklaşık 100 km uzaklıktadır. Bu nedenle çevresindeki büyük depremlerden etkilenebilecek bir konumda yer alır.

Harita 3.3: Ankara Deprem Haritası

ANKARA’NIN KURULUŞU VE GELİŞİM SÜRECİ

“ANKARA” ADININ KAYNAĞI

Sevgili Arkadaşlar, benim adım Bilge. Anneme göre en güzel huylarımdan biri çok meraklı olmam. Küçüklüğümünden beri her şeyi merak ederim. Teker neden yuvarlak, güneş neden sarı, uçaklar nasıl uçuyor, dünyanın öbür ucundaki biriyle nasıl konuşuyor ve onu nasıl görüyoruz? Yaşadığımız dünyayı, ülkeleri, şehirleri hep merak ederim. Özellikle şehirlerin nasıl kurulduğunu, isimlerini nereden aldığını, isimlerinin ne anlama geldiğini öğrenmek isterim. Merak ettiğim bu konuları anneme, babama ve öğretmenlerime sormak bana eğlenceli gelir. Şehrimiz Ankara’nın ismiyle ilgili merak ettiklerimi öğretmenime sorduğumda bana bazı kaynaklar gösterdi. Okuduğum kitapta Ankara’nın ismi ve tarihî geçmişiyle ilgili şunlar yazıyordu:

Görsel 3.27: Ankara Kalesi

“Ankara” adıyla ilgili ilk bilgileri antik yazar Stephanos Byzantinos’dan öğrenmekteyiz. Eserde şehrimizi Galatlar’ın kurduğundan ve ilk adının Grekçede “Ankypa”, Latince “Ancyra” olduğundan bahseder. Ankypa, Grekçede gemi çıpası anlamına gelmektedir. Yazara göre kentin kurucuları olan Galatlar; Pontos Kralı Mithradates’in (MÖ 302-265) yanında, Mısır’da hüküm süren Ptolemaioslar’a karşı Karadeniz’de savaşımlardır. Galat askerlerinin yardımı ile Ptolemaioslar’a galip gelen Mithradates, Galatlar’a hediye olarak, değerli topraklar ve savaşta ganimet olarak ele geçirilen bir gemi çıpası hediye olarak verirler. Galatlar kendilerine verilen Ankara ve çevresindeki topraklara yerleşir ve gemi çıpasını da kurdukları kentteki Men Tapınağı’na hediye ederler.

ANKARA'NIN ESKİ ADLARI

Ankara'nın Frig, Galat ve Roma egemenliğinde bulunduğu dönemdeki ismi "Aykupa"ydı. Aykupa "gemi çıpası" anlamına gelmektedir. Bu ad Batılı kaynaklarda "Ancyra" olarak yazılmıştır. Anadolu'da Türk egemenliği başladıktan sonra kentin ismi "Engürü" ve "Ankara" olarak telaffuz edilmeye başlanmıştır. Batı'daki dillere "Angora" olarak geçmiştir. "Engürü", Arapça "e"ekini alınca "Engüriye" olmuştur.

Görsel 3.28: Eski Ankara Temsili

ANKARA'NIN TARİHİ

Roma Dönemi'nde taşra örgütünün başkenti olan Ankara; Bizans Dönemi'nde imparatorların konakladığı önemli bir şehir, Osmanlı Dönemi'nde ise Anadolu Eyaleti'nin merkezi olmuştur.

Şehrin kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Kent çevresinde yapılan araştırmalar, şehrin insanoğlunun yerleşik düzene geçtiği dönemlerde kurulduğunu göstermektedir. Ankara'nın doğusunda bulunan Çorum ili sınırları içinde Boğazköy'de (Hattuşa) yapılan kazılarda, şehirle ilgili önemli ipuçları elde edilmiştir. Bir kısım yabancı tarihçilere göre Hitit eserlerinde sıkça rastlanan Ankuwa, muhtemelen bugünkü Ankara şehrinin bulunduğu yerdedir.

Ankara 334–1073 yılları arasında Bizans İmparatorluğu'nun hâkimiyeti altında kalmıştır. Bu süre zarfında da Hristiyanlığın Anadolu'daki önemli bir merkezi olmuştur.

Bizans ordularının Selçuklu Sultanı Alparslan tarafından 1071 yılında mağlup edilmesiyle sonuçlanan Malazgirt Meydan Muharebesi, şehrimizin tarihi açısından çok önemlidir. Bu galibiyet sonucunda şehir, Türklerin eline geçmiştir.

Görsel 3.29: Malazgirt Zaferi Temsili

Şehrin merkezinde bulunan Ankara Kalesi tarih boyunca askerî bakımdan önemli bir konumdaydı. Ege liman kentlerinden başlayarak Mezopotamya ve diğer Doğu ülkelerine kadar uzanan önemli yollar üzerinde bulunan bölgenin, aynı zamanda doğal kaynaklar açısından da zengin olması Ankara'nın önemini arttıran etkenlerdendi.

Ankara, Alâaddin Keykubat Dönemi'nde şehirleşme alanında en parlak zamanını yaşamıştır. Bu dönemde şehir, askerî bakımdan güçlendirilmiş, cami ve medrese gibi dinî ve ilmi eserler imar edilmiştir.

Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında şehir, Moğolların istilasına uğramış, tüm çabalara rağmen isti-lanın önüne geçilememiştir. Sultan Gıyasettin Keyhüsrev, Moğol saldırıları karşısında Ankara Kalesi'ne sığınmıştır. Moğol saldırıları sonunda Selçuklu Devleti zayıf düşmüş ve bu durum, Anadolu'nun İlhanlılar Devleti'nin egemenliği altına girmesine kadar sürmüştür.

1354 yılında Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa, şehri Osmanlı topraklarına katmıştır. Yıldırım Beyazıt devrinde yapılan Ankara Savaşı'ndan sonra şehrin kaderi de değişmiştir. Timur, Ankara'dan ayrıldığı sırada, Yıldırım Bâyezid'in oğlu Mehmet Çelebi, padişahlığını ilan etmiş ve böylece Ankara'yı da almıştır.

Görsel 3.30: Eski Ankara Ulus Civarı

Balkan Savaşı sonunda Rumeli vilayetlerinin çoğunun kaybedilmesiyle, batıdaki Türk sınırları İstanbul'a çok yaklaşmıştı. İstanbul Boğazı'nın ele geçirilmesi de oldukça kolaylaşmıştı. Bu yüzden devlet merkezinin İstanbul'da kalması tehlikeli ve sakıncalı görülerek başkentin Anadolu içinde başka bir şehre taşınması düşünülmüştür.

Görsel 3.31: 1.Meclis Binası

Savaş yıllarında en çok saldırı batıdan gelmekteydi ve Ankara bu saldırılara hayli uzak kalıyordu. 27 Aralık 1919 tarihinde, başta Mustafa Kemal Paşa olmak üzere “Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyeti Temsiliyesi” Ankara’ya geldi. Mustafa Kemal Paşa’nın, Heyet-i Temsiliye ile görüşmek üzere milletvekillerinin Ankara’ya gelmesi hususundaki genelgesi yayımlandı. Bu genelgeden sonra 23 Nisan 1920’de kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti’nin merkezi, Ankara olarak ilan edilmiştir. 13 Ekim 1923 tarihinde çıkarılan bir kanun ile Ankara, Türkiye Cumhuriyeti’nin başkenti olmuştur.

Görsel 3.32: Cumhuriyet Caddesi (1930)

Başkent seçildiği yıllarda Ankara, çok az sayıda binası olan küçük, yoksul ve çorak bir şehirdi. İstiklâl Savaşı’mızın hazırlanıp sevk ve idare edildiği bir merkez olarak Millî Mücadele’mizin sembolü haline gelen bu tarihî şehir, 29 Ekim 1923 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti’nin ilanından sonra giderek büyümüş; yepyeni, büyük ve modern bir görünüm kazanmıştır.

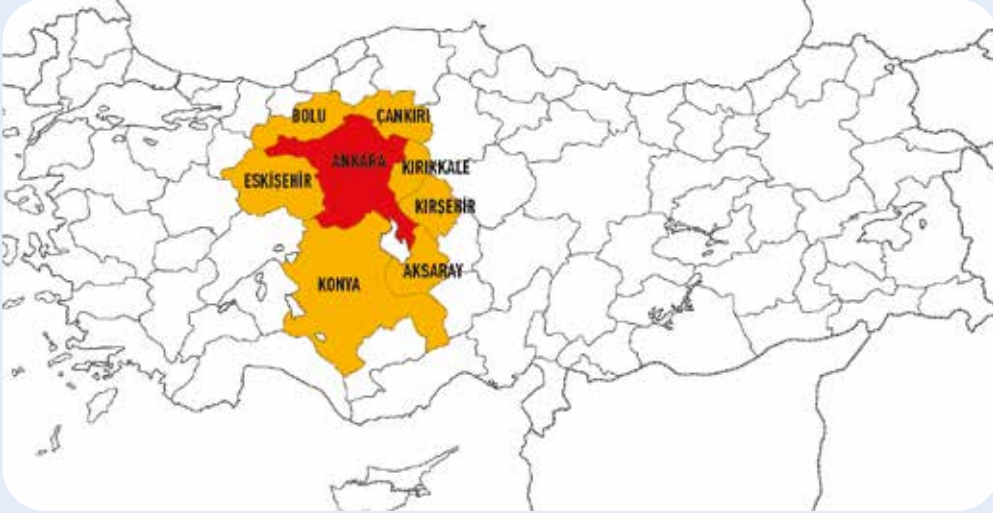
Görsel 3.33: Ankara Genel Görünümü

ANKARA VE KOMŞULARI

Bir şehrin sınırları başka bir şehrin sınırları ile çakışıyorsa böyle şehirlere, komşu şehirler denir. Bu şehirler, aralarında başka bir şehir olmadan çeşitli doğal sınırlarla (dağ, akarsu, vadi v.b.) birbirinden ayrılırlar.

Ankara'nın komşu illeri Kırşehir, Konya, Kırıkkale, Aksaray, Eskişehir, Çankırı ve Bolu'dur. Bu şehirler ile Ankara arasındaki ulaşım ağı oldukça gelişmiştir. Konya ve Eskişehir, kara yolu bağlantısı dışında YHT (Yüksek Hızlı Tren) yoluyla başkente daha kısa sürede ulaşılan şehirler hâline gelmiştir.

Harita 3.4: Ankara'nın komşu illeri

BOLU

Ankara'nın kuzeybatısında bulunan bir Karadeniz şehridir. Ankara'nın Karadeniz Bölgesi'ndeki komşusu olan Bolu, Karadeniz iklimi özellikleri gösteren; tarım, hayvancılık, ormancılık, sanayi gibi faaliyetlerin geliştiği bir şehirdir. Bolu ile Ankara'yı birbirinden ayıran doğal sınır Kuzey Anadolu dağ kuşağında yer alan Köroğlu Dağları'dır. Kuzey Anadolu Fay Kuşağı üzerinde bulunan Bolu, deprem riski fazla olan şehirlerimizdendir. Yedigöller, Abant ve Gölcük gibi tabiat parkları ile Kartalkaya gibi kayak merkezleri, şehrin turizm değerleridir. Mengen ilçesi yemek ve aşçılık ile bütünleşmiştir. Ankara'ya ulaşım, kara yolu ile sağlanır.

Harita 3.4: Ankara'nın komşu illeri

KONYA

Ankara'nın güney komşularından olan Konya, tarihin en eski şehirlerinden biridir. Şehir merkezi yakınlarında bulunan, bugüne kadar keşfedilmiş en eski ve en gelişmiş Neolitik Devir yerleşim merkezi olarak bilinen Çatalhöyük, UNESCO dünya miras listesine alınmıştır. Konya, tarihte pek çok devlete başkentlik yapmıştır. Anadolu Seçlülük Devleti'ne başkentlik yaptığı 1096-1277 yılları arasında ilim, kültür ve sanatta dönemin ünlü âlimleri, filozofları, şairleri, mutasavvıfları, hoca ve diğer sanatkârları da burada toplanmışlardır. Bahaeddin Veled ve Mevlâna Celâleddin başta olmak üzere Kadı Burhaneddin ve Muhyiddin-i Arabî gibi mutasavvıflar Konya'ya yerleşmişler, verdikleri eserlerle şehri bir kültür merkezi hâline getirmişlerdir.

Konya, Anadolu'yu baştan başa geçen büyük ipek yolu üzerindeki önemli duraklardan biridir. Konya, Türkiye'nin yüz ölçümü bakımından en büyük ili ve en kalabalık yedinci şehridir. 31 ilçeden oluşan Konya'nın nüfusu TÜİK'in 2018 verilerine göre 2.205.609'dur. 1830'da kurulan Konya Belediyesi 1987'de yasa gereğince "büyükşehir" statüsüne kavuşmuştur.

Ekonomik açıdan Türkiye'nin gelişmiş kentlerinden biri olan Konya, doğal ve tarihsel zenginlikleriyle de önem taşır. Türkiye'nin en önemli sanayi kentlerinden olan Konya'nın topraklarının büyük bir bölümü, İç Anadolu'nun yüksek düzlükleri üzerine rastlar. Türkiye'nin en büyük yüz ölçümüne sahip olan ilidir. Konya'da karasal iklim hüküm sürer. Yazları kuru ve sıcak, kışları soğuk ve kar yağışlıdır.

Türkiye'nin tahıl ambarı olan ve un, tuz, şeker üretiminde de birinci sırada olan Konya, birincil alüminyum madeninin Türkiye'de çıkarıldığı tek ildir.

Şehrin önde gelen gelişmiş sektörleri; makine imalat, otomotiv yan sanayi, ana metal, tarım alet ve makineleri imalatı, gıda sanayi, ayakkabıcılıktır.

Konya, Türkiye'nin merkezinde bulunmasından ötürü ulaşım imkânları bakımından çok avantajlı bir konuma sahiptir. Konya ili ülkemizin ana ulaşımını sağlayan doğu-batı ve kuzey-güney yönlerinde uzanan kara yolu bağlantıları ile önemli bir kavşak noktası hâlinindedir. Ayrıca Ankara, İstanbul ve Eskişehir güzergâhındaki Yüksek Hızlı Tren hattı ve hava yolu hizmeti şehrin sahip olduğu ulaşım alternatifleri arasındadır.

Görsel 3.35: Konya Mevlana Türbesi ve Selimiye Camii

ESKİŞEHİR

Ankara'nın batı komşularından olan Eskişehir; kuzeyde Bolu, güneyde Afyon ve Konya, batıda Kütahya ve kuzeybatısında Bilecik ile komşudur.

Bugünkü Eskişehir ili, özellikle Bizans Döneminde önem kazanan İmparator Justinianos'un yazlık sarayının varlığından söz edilir. 19. yüzyılda birçok gezgin ve bilim adamı, bölgeye yapılan geziler ve araştırmaların sonucunda Eskişehir'in 3 km kuzeydoğusunda, Porsuk Çayı'nın kuzeyinde yer alan bugünkü adıyla Şarhöyük ören yerinin antik Dorylaion şehri olduğunu saptamışlardır.

Şehirde bulunan Osmangazi ve Anadolu Üniversitesi sebebiyle Eskişehir, öğrencilerin yoğunlukta olduğu bir şehirdir.

Eskişehir kültürel zenginliği kadar doğal güzellikleri, mutfağı ve şehrin yapısı ile önemli bir turizm merkezi olmayı hedeflemektedir.

Konum olarak İstanbul, Ankara ve Bursa gibi önemli şehirlere yakın mesafede bulunan Eskişehir'e hızlı tren, otobüs ve uçakla ulaşmak mümkündür.

Eskişehir-Ankara ve Eskişehir-Konya arasında her gün yüksek hızlı tren bulunmaktadır.

İşlenebilir lületaşı, Türkiye' de sadece Eskişehir'de çıkarıldığı için Eskişehir taşı olarak bilinir. Türkiye'de ve Dünya'daki bor madeninin önemli bir kısmı Eskişehir'de çıkarılır. Eskişehir; ulaşım kolaylığı, enerji olanakları, uygun tarımsal yapısı ve zengin maden kaynaklarının yanı sıra sanayide de oldukça gelişmiş illerden birisidir.

Eskişehir, İç Anadolu, Batı Karadeniz ve Akdeniz iklimlerinin etki alanı içinde olması nedeniyle, kendine özgü bir iklime sahiptir. Şehrin içerisinden geçen Porsuk Nehri, şehrin doğal güzellik kaynağıdır. İç Anadolu stepleri, Kuzey Anadolu ve Batı Anadolu ormanları, Eskişehir'in bitki örtüsünü oluşturur. Yaklaşık %22'sini dağların oluşturduğu ilin, yeryüzü şekilleri içinde ovaların payı %26 dolayındadır.

Orta Anadolu'nun batıya açılan kapısı olarak tanımlanan Eskişehir; ulaşım kolaylığı, enerji olanakları, uygun tarımsal yapısı ve zengin maden kaynaklarının yanı sıra sanayide de oldukça gelişmiş illerden birisidir.

Şehir nüfusunun kırsal nüfusa göre hızla büyümesi, yetiştirilmiş bir iş gücü potansiyelinin varlığı, enerji ve hammadde kaynaklarının uygunluğu, sanayi için gerekli altyapı yatırımlarının yeterli olması ve ulaşım kolaylıkları, bölge sanayisinin giderek gelişmesini sağlamıştır.

Ülkemizin tek uçak motor fabrikası (TUSAŞ) ile dizel lokomotif motoru üreten tek fabrikası (TÜLOMSAŞ) Eskişehir'dedir.

Görsel 3.36: Eskişehir Porsuk Nehri

ÇANKIRI

Ankara'nın kuzeydoğusunda bulunan İç Anadolu şehridir. Ekonomik gelişmişlik bakımından Ankara'nın diğer komşularına göre daha kısıtlı imkânlarla sahiptir. Çankırı'nın Çerkeş, Orta, Kurşunlu, Bayramören, Atkaracalar, Ilgaz gibi ilçeleri Karadeniz Bölgesi'nde kalır. Tarım ve hayvancılığın ön planda olduğu şehirde Ilgaz Dağı ve Tuz Mağarası turizm değerleridir. Şehrin kuzeyi, Kuzey Anadolu Fay Hattı'na yakın olduğundan deprem riski taşır. Kızılırmak, şehrin önemli su kaynağıdır. Ankara ile hem kara yolu hem de demir yolu bağlantısı bulunur.

Görsel 3.37: Sultan Süleyman Camisi

KIRIKKALE

Ankara'nın doğusundaki komşu şehirdir. Eskiden Ankara'ya bağlı bir ilçe iken 1989 yılında Ankara'dan ayrılarak il olmuştur. Şehrin en önemli akarsuyu Kızılırmak ve büyük kollarından birisi Delice'dir. Makine ve kimya endüstrisine bağlı olarak gelişen silah ve mühimmat sanayisi şehrin gelişiminde önemli yer tutar. Şehirde bulunan Orta Anadolu Petrol Rafinerisi de ülkemize gelen veya ülkemizde üretilen petrolün işlendiği yerdir. Karasal iklime bağlı olarak tarımda daha çok buğday, arpa mercimek gibi ürünler yetiştirilir. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yapılır. Ankara'ya hem kara yolu hem de demir yolu bağlantısı vardır.

Görsel 3.38: Kırıkkale Genel Görünüş

KIRŞEHİR

Ankara'nın doğu komşularından bir diğeri de Kırşehir'dir. İlk yerleşimin MÖ 3000 yıllarına dayandığı şehir, zengin bir kültürel mirasa sahiptir. Ankara ve çevresindeki kara yolu ağlarının çok fazla gelişmesinden en fazla faydalanan şehirlerden birisi olmuştur. Şehirde, Selçuklu mimarisine ait örnekler görmek mümkündür. Cacabey Medresesi (Cami), Selçuklular Dönemi'nde astronomi yüksek okulu olarak hizmet vermiştir. Tarım ve hayvancılık yapılan şehirde son yıllarda sanayi de gelişim göstermiştir. Türkiye'nin ilk yerli lastik fabrikası Kırşehir'de kurulmuştur. Kaman ilçesi dünyaca ünlü cevizi ile tanınır. Ahilik Teşkilatı'nın kurucusu Ahi Evran, Kırşehir'de yaşamış ve bu kültürü, bu şehirden tüm Anadolu'ya yaymaya çalışmıştır. Kızılırmak üzerine yapılan Hirfanlı Barajı şehrin önemli sulak alanlarındandır. Mucur ilçesinde bulunan Seyfe Gölü ise göçmen kuşların uğrak noktasıdır. Kırşehir, termal kaplıcaları ile de ünlüdür. Bu nedenle 1. derece deprem bölgesinde yer alır. Ankara ile kara yolu ulaşımı vardır.

Görsel 3.39: Kırşehir Cacabey Medresesi ve Cami

Görsel 3.40: Aksaray Sultan Hanı Kervansarayı

AKSARAY

Aksaray'ın, kuzeyinde Kırşehir ve Ankara, doğusunda Nevşehir, güneydoğusunda Niğde, güneyinde Konya, kuzeybatısında Tuz Gölü bulunmaktadır.

MÖ 7000-6000 yıllarında Neolitik Devir'de Anadolu medeniyetinin ilk izlerini gördüğümüz Konya yakınlarındaki Çatalhöyükte Hasan Dağı'na dolayısıyla Aksaray'a ait vesikalara rastlanmaktadır.

Aksaray ili orta iklim kuşağında olup, soğuk, karasal iklim tipine sahiptir. Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlıdır. Yağışlar genellikle ilkbahar ve kış aylarında görülmektedir.

Aksaray'ın iklimine bağlı olarak tabi bitki örtüsü, ilkbaharda yeşeren çayırılar, gelincik, papatya, keven ve diğer vs. otlarla, yaprakları dikensi bir görünüme sahip, yarı kurakçıl bitkilerdir. Ağaç türleri olarak; meşe, sedir, karaçam, akasya, badem, aylantus gibi türler bulunmaktadır. Hasandağı ve Ekecik Dağları üzerinde meşe koruluklarına rastlanır.

Anadolu'da ana yolların kesiştiği bir bölgede yer alan Aksaray sanayileşme alanında özellikle il olduktan sonra büyük gelişmeler göstermiştir.

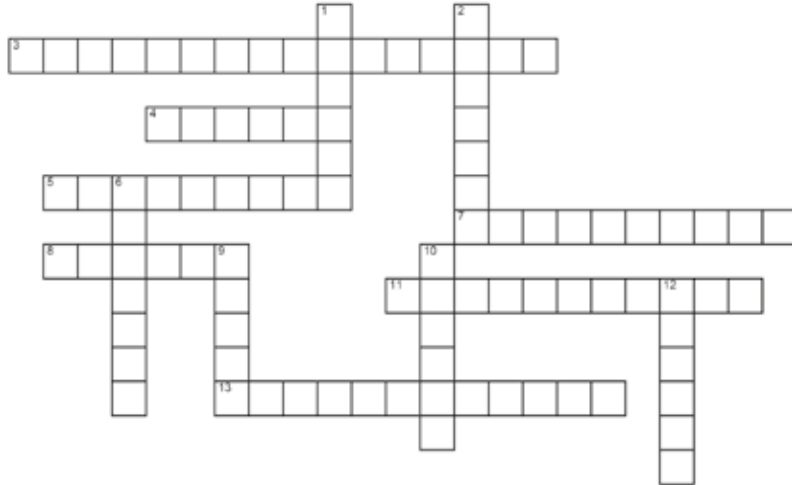
Türk halı dokumacılığının bugün Anadolu'da devam ettirildiği yerlerden birisi de Aksaray Taşpınar'dır. Taşpınar halılarının günümüze değin koruduğu özelliklerden bir tanesi atkı, çözgü ve düğüm iplerinin tamamen yün olmasıdır. İplerin renklendirilmesinde ise genelde doğal boya kullanılmaktadır.

Ankara-Eskişehir Benzer Yanları	Ankara-Eskişehir Farklı Yanları
Sakarya Nehri havzasındadırlar.	Ankara'nın nüfusu daha fazladır.
YHT ile ulaşimleri vardır.	Ankara'nın yüz ölçümü geniştir.
Karasal iklim görülür.	Ankara'nın tarım alanları fazladır.
Öğrenci nüfusları fazladır.	Boylamları farklıdır (Ankara daha doğuda).
Yer şekilleri hafif dalgalı düzlüktür.	Ülke ekonomisine katkıları farklıdır.
Ortak enlemlere sahiplerdir.	Ankara, ülkenin yönetim merkezidir.

Siz de Ankara'nın güneyindeki komşu şehir olan Konya ile benzer ve farklı yanlarını araştırarak yazınız.

Ankara-Konya Benzer Yanları	Ankara-Konya Farklı Yanları

ŞEHİRİMİZ ANKARA

Soldan sağa

- Ankara'nın kuzeyindeki ilçelerin deprem riskini arttıran fay hattının adı
- Ankara keçisinden elde edilen yün
- Ankara'nın batısındaki komşu şehir
- Suları Sakarya Nehri'ne kavuşan
- Ankara'nın kurak iklim şartına uygun topraktan yapılan köy evi
- Gölbaşı ilçesine özgü endemik bitkinin adı
- Soğuksu Millî Parkı ile ünlü ilçe

Yukarıdan aşağı

- Ankara'nın doğal bitki örtüsü
- Ankara'ya özgü lezzetlerden bir tanesi olan çorbası
- Ankara'nın iklimi
- Ankara'nın kuzeyindeki bir ilçeden adını alan önemli ovası
- Balâ ilçesinde bulunan orman alanının adı
- Anadolu'da Türk egemenliği başladıktan sonra şehrimizin o dönemde kullanılan adı

4.
ÜNİTE

ŞEHRİM ÇALIŞIYOR

ANKARA'DA EKONOMİ

Ankara, coğrafi konumu ve başkent olması nedeniyle çok çeşitli ekonomik faaliyetlerin yapılabilirdiği bir şehirdir. Ankara'da çalışanların önemli bir bölümünü % 73'le hizmet alanında çalışanlar oluştururken % 24'le sanayi ikinci, %3 ile tarım ve hayvancılık son sırada yer alır.

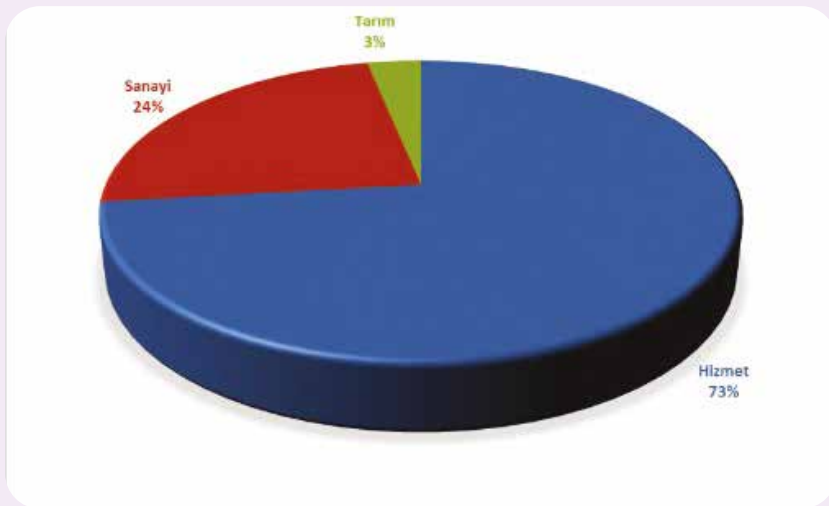
Görsel 4.1: Ankara Kızılay Meydanı(1935)

Görsel 4.2: Ankara Kızılay Meydanı(2017)

Hizmet alanında yani devlet dairelerinde çalışanların sayısının fazla olmasında şehrimiz Ankara'nın başkent olmasının etkisi büyüktür. Yine başkent ilan edildiği dönemden beri iş alanlarının çoğalması; göç almasına neden olmuştur. Bu durum, nüfusun artışıyla birlikte sanayi ve ticaret gibi iş alanlarının gelişmesini de sağlamıştır. Ankara'nın ulaşım ağı bu iş kollarının gelişmesi ile daha da zenginleşmiştir. İnsanlar istedikleri yerlere kolayca ulaşmaktadır.

Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar geçen süre içinde şehrimiz, diğer illerden sürekli göç almıştır. Özellikle bulunduğu İç Anadolu Bölgesi başta olmak üzere diğer bölgelerden de sürekli göç alır. Bu göçler sonucu nüfusu artan Ankara, ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi ile şehir alanını da genişletmiştir. Cumhuriyet öncesinde Ankara Kalesi çevresindeki küçük yerleşmelerle bir kasabayı andıran Ankara, günümüzde uzak ilçelerine doğru alanını artırmıştır.

Grafik 4.1: Çalışanların Ankara'da İş Kollarına Dağılımı (2017)

ANKARA'DA SANAYİ

Ankara sanayi tesislerinin ve fabrikaların yoğun olduğu şehirlerin başında gelir. Örneğin Ankara'da 13 organize sanayi bölgesi bulunmaktadır.

Şehre yakın büyük arazilerde, farklı büyüklükteki çeşitli sanayi tesislerinin planlı bir şekilde kurulduğu alanlara organize sanayi bölgesi (OSB) denir.

Görsel 4.3: Ankara Organize Sanayi Bölgesi

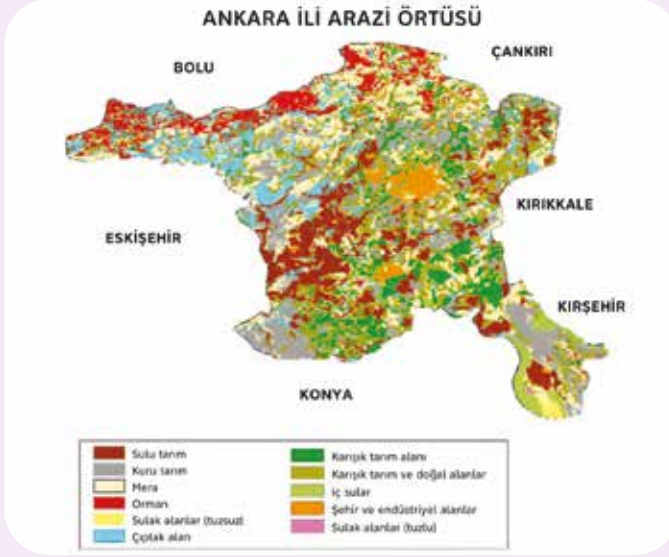
Ankara'da bulunan belli başlı sanayi kolları şunlardır: unlu mamuller, şeker, hazır giyim, çimento, tuğla-kiremit, mobilya, silah, demir yolu, tarım araçları. Bu sanayi kolları içinde Etimesgut Şeker Fabrikası, çimento fabrikaları, Siteler Mobilya Bölgesi, traktör fabrikasının yanı sıra ASELSAN, HAVELSAN, ROKETSAN gibi askerî mühimmat ve yazılım üreten tesisler öne çıkar.

Çayırhan Termik Santrali, Nallıhan ilçesinde bulunan bir elektrik üretim santralidir. Yaklaşık 1 milyon insanın elektrik ihtiyacını karşılayan santral, linyit yakarak üretim yapar.

Ankara'daki organize sanayi bölgeleri şunlardır: Anadolu OSB, ASO 1.OSB, ASO 2-3 OSB, Başkent OSB, İvedik OSB, OSTİM OSB, Polatlı OSB, Polatlı Ticaret Odası OSB, Elmadağ Mobilyacılar İhtisas OSB, Şereflikoçhisar OSB, Uzay ve Havacılık İhtisas OSB, Çubuk Hayvancılık İhtisas OSB, Dökümcüler İhtisas OSB. Bu OSB'lerden 8 tanesi aktif, 4 tanesi kamulaştırma aşamasındayken 1 tanesinde inşaat çalışmaları devam etmektedir.

ANKARA'DA TİCARET

Ankara ulaşım ağlarının birleştiği noktada yer aldığından hem üretilen ürünlerin satılmasında hem de başka şehirlerden gelen ürünlerin taşınmasından avantajlı bir konumdadır. Bu sayede bir alım satım faaliyeti olan ticaret çok gelişmiştir. Nüfusun fazla olması, tüketimin fazla olmasına ve böylece diğer şehirlerden ürün alınmasına neden olur. Aynı zamanda çeşitli iş kollarının gelişmiş olması, üretimi ve başka şehirlere ürün satılmasına da imkân sağlar. Kısaca şehrimiz; nüfusu, üretim alanları ve ulaşım ağlarıyla tam bir ticaret şehridir. Bu anlamda Ankara Ticaret Odası (ATO) Türkiye'nin en büyük ticaret kuruluşlarından biridir.

Harita 4.1: Ankara İli Arazi Örtüsü

ANKARA'DA TARIM

Ankara hızla şehirleştiği ve yerleşim alanları büyüdüğü için son yıllarda şehrin merkez ilçelerinde tarım faaliyetleri azalmıştır. Ancak çevre ve uzak ilçelerin kırsal kesimlerinde tarım yapılmaya devam edilmektedir. Ankara'nın karasal iklim koşulları, daha az su isteyen tarım ürünlerinin yetişmesi için elverişlidir. Ayrıca soğuk geçen kış aylarına uygun ürünler de yetiştirilebilir.

Tarımla uğraşan nüfus her ne kadar az olsa da Ankara; hâlâ buğday, arpa, çavdar gibi tahılların üretiminde komşusu Konya ile beraber ilk sıralardadır. Şekerpancarı, ayçiçeği, mercimek, nohut ile havuç, patates, soğan, fasulye gibi sebze ve bakliyatlarla elma, üzüm, kavun, armut gibi meyveler Ankara'da yetiştirilen diğer tarım ürünleridir. Başta tahıl olmak üzere bu ürünlerin yetiştirilmesinde temel etken iklimdir.

Ankara; tahıl, şeker pancarı gibi ürünlerin üretiminde Türkiye'de ilk sıralarda olmasını, yüz ölçümünün geniş olmasına borçludur. Bu ürünler temel besin maddesi olması nedeniyle yurt içi ve yurt dışına satılarak gelir elde edilir.

Ankara ile özdeşleşmiş tarım ürünleri içinde Beypazarı havucu, Ankara armudu ve Kalecik üzümü (Kalecik karası) başta gelir.

Görsel 4.4: Kalecik karası

Görsel 4.5: Ankara armudu

ANKARA'DA HAYVANCILIK

Doğal bitki örtüsünün bozkır olması nedeniyle Ankara'da küçükbaş hayvancılık çok gelişmiştir. Koyun yetiştiriciliği yapılan yerlerde kurak iklime uyum sağlayan Karaman ve Merinos türü koyunlar yetiştirilir. Ankara'nın adıyla özdeşleşmiş Tiftik keçisi (Ankara keçisi) ise Ayaş, Gündül, Nallıhan, Beypazarı çevresinde yoğun yetiştirilir. Ankara keçisinin çok kıymetli olan yününün ünü tüm dünyaya yayılmıştır. Kaliteli kumaş yapımında ve ip üretimin de kullanılan bu yün, ülkemizin önemli ihracat gelirlerindendir. Ankara'da büyükbaş hayvancılık, besi hayvancılığı yöntemiyle yapılır. Arpa ve çeşitli yem bitkileri ile mandıralarda yapılan bu hayvancılık, Ankara'nın önemli ekonomik faaliyetlerindendir.

Görsel 4.6: Ankara koyunu

Görsel 4.7: Ankara keçisi

Ankara'nın birçok ilçesinde tavuk çiftlikleri kurulmuştur. Nüfusun kalabalık ve tüketimin fazla olması sebebiyle gerek beyaz et gerekse yumurta üretimi yemleme yöntemi ile yapılır.

Görsel 4.8: Tavuk çiftliği

Görsel 4.9: İpek böcekçiliği

Şehrimizin nehir, göl ve barajlarında tatlı su balıkçılığı yapılırsa da tatlı su balıkçılığının ekonomik olarak getirisi çok fazla değildir. Ankara'nın kuzeyinde yükseltinin artması ve yağışların fazlalığı nedeniyle bitki çeşitliliği artar. Bu sayede kuzey ilçelerde arıcılık da yapılır. Şehrimizde ipek böceği yetiştiriciliğine az da olsa rastlamaktayız. Dut ağaçlarının rahatlıkla yetiştiği Ankara'da, (İpek böcekleri dut yaprağıyla beslenir.) ipek böcekçiliği ise son yıllarda gelişme göstermektedir.

ANKARA'DA ORMANCILIK

Şehrimizin Karadeniz iklimine yakın ilçelerinden Çamlıdere ve Kızılcahamam'daki ormanlar, şehrimiz için oksijen depolarıdır. Balâ ilçesindeki Beynam Atatürk Ormanları, Kızılcahamam çevresindeki ormanlar ve çeşitli küçük orman toplulukları, Ankara yüz ölçümünün yaklaşık %15'ini oluşturur. Siteler'de mobilya yapımında kullanılan ham madde genellikle Bolu ve Kastamonu şehirlerinden getirilir.

Görsel 4.10: Kızılcahamam Ormanları

ANKARA'DA YER ALTI KAYNAKLARI

Ankara'da bulunan madenlerini ve bu madenlerin çıkarıldığı yerleri şöyle sıralayabiliriz:

Mermer: Haymana, Yenimahalle, Çubuk ve Polatlı ilçelerindeki mermerler iyi kalite olup, bir kısmı işletilmektedir.

Manganez: Haymana, Elmadağ ve Kalecik

Manyezit: Elmadağ

Kireçtaşı (Kalker) : Nallıhan ve Yenimahalle

Kaya tuzu: Şereflikoçhisar

Alçıtaşı (Jips) : Şereflikoçhisar, Beypazarı ve Nallıhan

Feldspat: Beypazarı

Demir: Kesikköprü

Çimento Hammaddesi: Sincan, Ayaş, Kazan, Elmadağ ve Hasanoğlu

Bakır, Kuşun, Çinko: Kızılcahamam

Ankara'ya özgü bir taş türü olan Gölbaşı andeziti de Ankara taşı olarak anılmaktadır. Ankara'da bulunan bu madenlerin bazıları ya miktarı az olduğundan çıkarılmamakta ya da bu madenlerin ekonomiye katkısı az olmaktadır.

Görsel 4.11: Gölbaşı Andeziti

Ankara ili kömür oluşumları ve jeotermal alanlar bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir. İl sanayisi ve turizminin gelişiminde linyit ve jeotermal kaynaklar belirgin rol oynamaktadır. İl sınırları içerisinde 1937-2008 yılları arasında yapılan çalışmalar sonucunda Beypazarı-Çayırhan, Gölbaşı-Karagedik, Gölbaşı-Bahçeköy, Ayaş-Kayıbuçak ve Şereflikoçhisar'da kömür sahaları ortaya çıkarılmıştır.

Kızılcahamam, ildeki önemli jeotermal sahalardandır. İlçedeki sıcak su kaynakları hem ısınma hem de yerli turizmin gelişiminde ilçe ekonomisine önemli oranlarda katkı sağlamaktadır. Bunun dışında il sınırları içinde Ayaş içmeceleri, Haymana, Seyhamamı, Çubuk-Melikşah, Beypazarı-Dutlu, Beypazarı-Kapullu sahaları gibi çok sayıda jeotermal alan bulunmaktadır.

ANKARA'DA TURİZM

Ankara'nın kuzey kesiminde yükseltinin fazla olduğu yerlerde yayla turizmine uygun alanlar bulunur. Beypazarı ilçemizde Karaşar ve Eğriova yaylası, Çamlıdere'de Peçenek ve Benli Yaylası, Gündül'de Sorgun Yaylası, Nallıhan'da Andız Yaylası, Kızılcahamam'da Ulucak, Başköy ve Salın Yaylaları gibi pek çok yayla doğa yürüyüşü ve çadırli kamp etkinlikleri için elverişlidir.

Ankara, termal turizmde de gelişmiştir. Özellikle Kızılcahamam ve Ayaş kaplıcaları, şifalı sıcak su kaynakları ve tesisleri ile iç turizme hizmet eder.

Görsel 4.12: Nallıhan Kuş Cenneti

Ankara, kuş gözlemciliği için uygun yerlere sahiptir. Nallıhan ilçesindeki kuş cennetinde leylek, akbaba, balıkçıl ve doğan gibi kuş türleri gözlenir. Gölbaşı ilçesindeki Eymir ve Mogan Göllelerinde balıkçıl, dikkuyruk, Macar ördeği bulunur. Balâ ve Haymana sınırlarında bulunan Çalıkdüzü Gölünde flamingo, sakarca, dikkuyruk, çamuran, angut, yeşilbaş gibi türler görülür. Çamlıdere ve Kızılcahamam sınırlarındaki Soğuksu Millî Parkı'nda kara akbaba, kartal, kara leylek ve sakallı akbaba gibi bölgeye özgü türler görülür. Beypazarı İnözü Vadisi'ndeki kayalıklarda; akbaba, kuzgun, leylek ve doğan türleri yaşar. Balâ ilçesindeki Beynam ormanlarında ise şah kartalı yaşamaktadır.

Görsel 4.13: Soğuksu Milli Parkı

Görsel 4.14: Kara Akbaba

Kış ı soğuk ve kar yağışılı geçen Ankara'nın, Elmadağ ilçesindeki kayak merkezi, kış mevsiminde yerli turiste ev sahipliği yapar. Elmadağ, kış mevsiminde sũrekli kar yağışı alan ve kar kalınlığının 60 cm ye kadar ulaştığı, karasal iklimin hũkũm sũrdũęũ bir yerdir. Elmadağ Kayak Merkezi'nin denizden yũkseklik seviyesi, 1850 m civarındadır.

Gũrsel 4.15: Elmadağ Kayak Merkezi

Gũrsel 4.16: Hacı Bayram Veli Cami

Ahi Elvan Cami, Aslanhane Cami, Cenab-ı Ahmet Paşa Cami, Hacı Bayram Veli Cami ve Kocatepe Cami ibadet için gelen ziyaretęileri ağırlar. Bu camiler inanę turizmi açısından ȃnemli bir yere sahiptir.

Ankara'da iki millĩ park bulunur. Doğal bir miras olan Soğuksu Millĩ Parkı, Kızılcahamam ilçesinde, kũltũrel bir miras olan Sakarya Meydan Muharebesi Tarihi Millĩ Parkı ise Polatlı ilęe sınırları içinde bulunur.

Soğuksu Millĩ Parkı geniş orman arazisi, bitki ęeřitlilięi ve endemik tũrleri ile gezilmeye değer bir tabiat varlığıdır. Sakarya Meydan Muharebesi Tarihi Millĩ Parkı ise Kurtuluş Savaşı yıllarında gȃsterilen ũstũn askerĩ başarının bir tanığıdır, bȃlge ũlkemiz topraklarının mũdafaasında ȃnemli bir yere sahiptir.

Gũrsel 4.17: Sakarya Meydan Muharebesi Tarihi Millĩ Parkı

Ülkemizin ilk jeoparkı olan “Kızılcahamam-Çamlıdere Jeoparkı; Ankara Üniversitesi öncülüğünde, Ankara Valiliği, Kızılcahamam Belediyesi, Kızılcahamam Kaymakamlığı, Çamlıdere Kaymakamlığı ve Jeolojik Mirası Koruma Derneği iş birliğiyle kurulmuş ve 16 Temmuz 2010 tarihinde ziyarete açılmıştır. Ankara’nın hemen kuzeybatısında, büyük bölümü Kızılcahamam, daha azı da Çeltikçi Bucağı ile Kazan ilçelerinde yer alan bir jeoparktır. Çeşitli jeolojik miras ve jeosit ile birlikte yörenin doğal güzelliklerini, tarihî ve kültürel mirasını da sergileyen bir alandır. Benzeri jeoparklardan farklı olarak, çok sayıda yerleşim yerini içine alacak şekilde teşkil edilmiştir. Bu sayede, yerel yaşam ile jeolojik zenginlikler bir araya getirilmiş ve jeolojik miras halkın gözetim ve koruması altına girmiştir.

Jeopark’ın, Ankara ilinin ve tüm Anadolu’nun geçmişine ait belge niteliğinde kayaç, mineral ve fosil topluluğu, istif, yapı, yer şekli vb. varlıkları (jeolojik miras: jeosit) bulundurduğu için bilimsel değeri yüksektir. Ayrıca burada yer alan jeolojik oluşumların bazıları şaşırtıcı derecede güzel ve ilgi çekicidir. Bu durum, jeoturizm faaliyetini artırmaktadır. Büyük bir ormanın taşlaşmış hâlini seyretmek, 15 milyon yıl önce yaşamış bir balığın kılçıklarına dokunmak, 10 milyon yıl önceki bataklık kurbağasını ya da onunla aynı ortamı paylaşan bir böceğin kanatlarını incelemek, dış kuvvetlerin aşındırma sonucu ortaya çıkardığı garip yer şekillerini izlemek, Hitit, Galat, Frig, Bizans ve Osmanlı kültüründen izleri görmek ve hele bunları açık havada, doğa ile baş başa kalarak yapmak herkes için heyecan vericidir.

Görsel 4.18: Kızılcahamam Çamlıdere Jeoparkı

ANITKABİR

Türk Kurtuluş Savaşı'nın ve Türk inkılâplarının büyük önderi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, 10 Kasım 1938'de vefatıyla Türk milletini derin bir hüzne boğmuştur.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 57 yıllık yaşamı boyunca, Türk milletinin bağımsızlığını kazanması için mücadele vermiş ve Türk milletinin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşması amacıyla çalışmıştır. Türk tarihinde, kendi dönemini olduğu kadar sonrasını da derinden etkilemiştir.

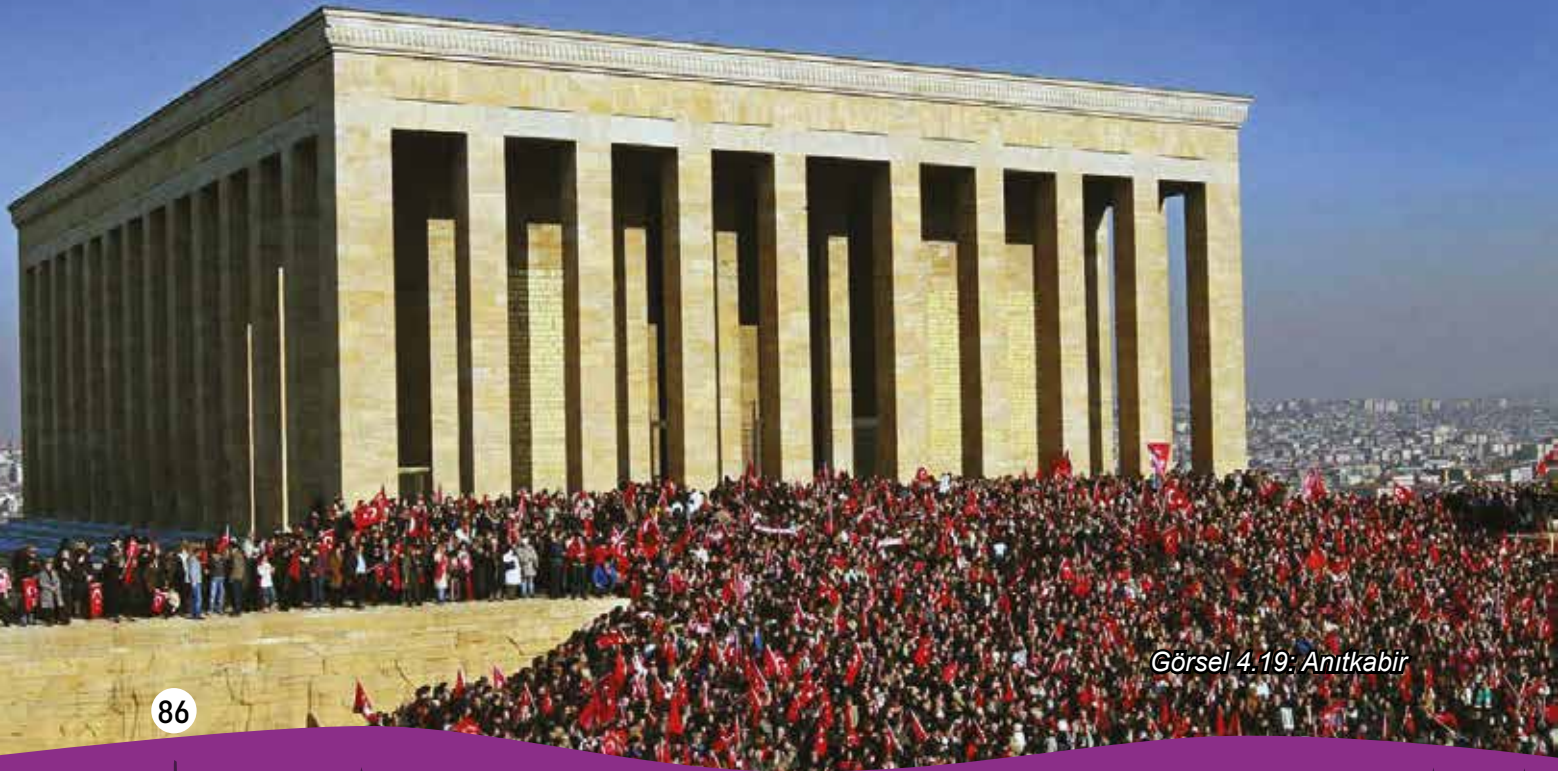
Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye'yi bütün kurumları ile çağdaş uygarlığın bir üyesi yapan, insanlık tarihine mal olmuş büyük bir önderdir.

O'nun yüceliğini her yönüyle temsil edecek, ilke ve inkılâpları ile çağdaşlaşmaya yönelik düşüncelerini yansıtacak bir anıt mezar yapılması istenmiştir. Anıtkabir, Atatürk'ü kaybetmenin derin hüznü içindeki Türk milletinin, bir vefa borcu olarak belirmiş ve Anıtkabir yapımına karar verilmiştir.

Atatürk'ün ölümünden sonra kendisine duyulan sevgi ve bağlılığın göstergesi olarak yapılan bu anıt mezar cumhuriyetimizin de önemli simgelerinden biridir. Ulu önderin hatıralarını yaşatacak ve onun liderliğine yakışacak bir mimaride yapılması planlanan Anıtkabir'in mimari projesi uluslararası bir yarışmayla seçilmiştir.

Özellikle millî bayramlarda ziyaretçi akınına uğrayan Anıtkabir hem taşıdığı anlamla hem de bünyesindeki müzelerle Ankara turizmi için önem taşımaktadır. Kültürel bir miras olan Anıtkabir, Ankara'nın tarihi yapıları arasında da önemli bir yer tutmaktadır. Anıtkabir, Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihini ve bu topraklarda yaşanan mücadelelerin izlerini de gözler önüne seriyor. Anıtkabir sınırlarında bulunan tüm kulelerin, meydanların, müzelerin ayrı bir anlam ve önemi vardır.

Anıtkabir'in tarihi ve bünyesindeki müzelerle ilgili geniş bilgi beşinci ünite verilecektir.

Görsel 4.19: Anıtkabir

ŞEHİRİN EKONOMİK FAALİYETLERİ

Merhaba Arkadaşlar, ben Zeynep. Ankara'da birbirine sevgi ile bakan insanların sıcaklığını hissettiğim güzel bir evde babam, annem, anneannem ve dedemle yaşıyorum. Bir de ağabeyim var, neredeyse unutuyordum sonra çok kırılır bana. Çevreme dikkatle bakıp incelemeyi çok severim ve bu yüzden sürekli sorular sorarım. Ailem bazen yorulsa da bütün sorularımı cevaplamaya çalışırlar. Ben en çok dedeme sorarım sorularımı çünkü o tanıdığım en sabırlı ve merhametli insandır.

Dedemle vakit geçirmeyi çok severim. Onunla yeni yolculuklara çıkmak, keşifler yapmak, yeni bilgiler öğrenmek, benim gibi sürekli merak eden bir çocuk için çok mutluluk verici. Güzel anılarımı ve öğrendiğim pek çok bilgiyi dedeme borçluyum.

Görsel 4.21: Dedesi ile Kelime Üretme Oyunu Oynayan Torun

Bir gün bir televizyon programında sunucu, “Artık pek çok zanaat kaybolmaya başladı.” dedi. Bu cümleyi ilk duyduğumda, zanaatı elimden kaçıp havada kaybolan balonum gibi bir şey zannettim. O sırada dedem, yan odada kitap okuyordu. Hızla yanına gidip “Dede zanaat nedir, nasıl kaybolur, nereye gider, onu bulabilir miyiz?” sorularını ardı ardına sıraladım. Dedem “Dur kızım bir sakın ol!” diye gülmeye başladı. “Nereden duydun sen zanaat kelimesini.” dedi. Ben de televizyondaki programı anlattım dedeme.

Görsel 4.21: Dede ile Torun El Yapımı Oyuncak Atölyesinde

İnsanların maddeye dayanan ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla deneyim, beceri ve ustalık gerektiren el ustalığı isteyen böyle işlere zanaat denir, yavrum. Ama teknoloji ilerledikçe bu zanaatları öğrenen insanların sayısı azaldı. Çünkü insanların ihtiyaçları fabrikalarda bir çırpıda yapılıyordu artık. Bu zanaatları hâlâ devam ettiren ustalar var tabi ama sayıları epeyce azaldı. Seyrettiğin o programda bu nedenle “Zanaat kaybolmaya başladı.” demişler. Her şehirde farklı ürünler elde edildiği için farklı zanaatlar gelişmiştir güzel kızım. Bu da o şehrin gelişmesinde çok önemli olmuştur. Ben de şimdi burada ahşap oyuncaklar yapmaya çalışıyorum. Bunlar da benim el emeği ürünlerim.” diye tatlı tatlı anlattı dedem. Yine sorularımın cevabını bulmuştum.

Dedemi biraz izledikten sonra aklıma güzel bir fikir geldi. “Dede ben senin zanaatını devam ettirebilir miyim, bu zanaatı öğrenebilir miyim?” dedim. Dedem gözlerimin içine sıcak bakarak “Olur benim güzel kızım, sen bu günden itibaren benim atölyenin müdürü ol, öyleyse” dedi. O günden sonra atölye müdürü oldum. İşim dedeme çay demlemek ve istediği aletleri ona getirmektir. Kendi oyuncaklarımı yapacağım günü heyecanla bekliyorum ama önce bu işte ustalaşmam gerekiyor.

Her şehrin coğrafi konumuna, tarihî dokusuna, geleneksel yaşantısına uygun üretim alanları vardır. Bu üretim alanlarını sanat ve zanaat ürünleri oluşturmaktadır. Bunlar ihtiyaçları karşılamak amacı ile geliştirilen, doğa ve çevre koşullarına göre değişimler gösteren ve ortaya çıktığı toplumun duyguları, sanatsal beğenileri ve kültürel özelliklerini yansıtan ürünlerdir. Günlük hayat içinde ihtiyaçlarımızı karşılamak için çıraklık, kalfalık ve ustalık gibi deneyim aşamaları olan işlere zanaat denir.

Yaşadığım şehirde geçmişten günümüze hangi zanaat alanları var acaba?

ANKARA'DA GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ZANAAT ALANLARI

Görsel 4.22: İpek İğne Oyası

Görsel 4.23: Nallıhan İğne Oyası

İPEK İĞNE OYASI

İğne oyası, iğneyle değişik biçimli veya düğümlü ilmekler oluşturularak ve bunlar birleştirilerek yapılan bir el işidir. Tarihî ipek yolu üzerinde bulunan Ankara'nın Nallıhan ilçesinde iğne oylarının üretimi ve kullanımı oldukça yaygındır. İpek Yolu'nun etkisiyle ilçede ipek kullanımı yaygınlaşmış ve ilk zamanlarda ipek iplikler kullanılarak yapılan iğne oymacılığı zaman içinde gelişmiştir. Ortaya çıkan özel iğne oyası teknikleri korunarak, zamanla farklı tür iplikler de kullanılarak günümüze kadar "Nallıhan iğne oyası" şeklinde devam etmiştir. İğne oyları, günümüzde genellikle takı olarak üretilmekte ve büyük ilgi görmektedir.

Görsel 4.24: İğne Oyası Takı Tasarımı

GÜMÜŞ İŞLEMECİLİĞİ (TELKÂRİ SANATI)

Beypazarı'nda köklü bir geçmişi olan telkâri sanatı günümüzde de yaygın olarak devam eden ve gelecek nesillere de aktararak yaşatılan bir sanat dalıdır. Gümüş ve altın işlemeciliğinde estetik özelliklerin ve emeğin ön plana çıktığı çok değerli ürünler yapılmış ve yapılmaktadır. Bu tekniklerden biri de telkâri sanatıdır. Türklerin yaşadığı her bölgede yapılmıştır. Altın, gümüş, bakır gibi yumuşak metalleri kıvrarak birbirine veya bir metal yüzeye kaynak yapma sanatına telkâri adı verilir. Telkâri süs eşyası ve takılar, Beypazarı'nın turizm potansiyelinin artmasına da katkıda bulunmaktadır.

Görsel 4.25: Telkâri Sanatı

Görsel 4.26: Telkâri
Gümüş kolye

Görsel 4.26: Telkâri
Gümüş süs eşyası

BEYPAZARI BÜRGÜ DOKUMASI

Anadolu'nun birçok yöresinde bezayağı tekniği ve çeşitli özellikte ipliklerle yapılan dokumalardır. Beypazarı ilçesinde de geçmişten günümüze önemli bir yere sahiptir. Beypazarı bürgü dokumaları, "çulfalık" adı verilen el tezgâhlarında pamuk ve ipekten yapılan dokumalardır. Geleneksel olarak ev ürünlerinde, iç ve dış giyimde kullanılan dokumalar, günümüzde genellikle masa örtüleri şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Görsel 4.27: Beypazarı Bürgü Dokuması

Görsel 4.28: Dokuma tezgâhı

ANKARA'DA TİFTİK ÜRETİMİ VE GELENEKSEL SOF DOKUMACILIĞI

Sof dokumaları Ankara ili ve İç Anadolu Bölgesi'ne özgü dokumalardır. Tiftik keçisinin tüyü işlenerek hazırlanan ipliklerden üretilen geleneksel dokumalardandır. Sof kumaşları; renk çeşitleri, dokunuşlarındaki ustalık ve desenlerinin inceliği ile dikkat çekmektedir. Geçmişte yoğun olarak üretilen, yerli ve yabancı tüccarlar tarafından ticareti yapılan sof kumaşları, bugün özel koleksiyonlarda, yurt içinde ve yurt dışında etnografya müzelerinde bulunabilmektedir. Günümüzde sof kumaşının üretim ve kullanımının yaygınlaştırılması için kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından çalışmalar yürütülmektedir.

Görsel 4.29: Tiftik keçisi

Görsel 4.30: Tiftik yün dokuma tezgâhı

BAĞLAMA YAPIMI

Bağlama, Anadolu insanının kültürel birikimini, duygularını, düşüncelerini, yalın ve çarpıcı yönleri anlatan, temel bir halk sazıdır. Anadolu'nun her yöresinde olmakla birlikte, özellikle Ankara'da sayıları oldukça fazla olan bağlama yapım ustaları bulunmaktadır.

Görsel 4.31: Bağlama yapımı

DÖVME BAKIRCILIK

Beypazarı'nda en çok ilerleyen el sanatlarından birisi de bakırcılıktır. Bakırı, Samsun ve Çorum'dan alan ustalar; madeni, çekiç ve örs ile döverek güğüm, tencere, tava, kazan, leğen, ibrik gibi kaba iş tabir edilen eşyaları yapmaktadırlar. Ayrıca bakırdan; vazo, saksılık, meyve tabakları gibi ince işler de yapılmaktadır.

Görsel 4.32: Dövme bakır sanatı

Görsel 4.33: Bakırcılar çarşısı

BİNDALLI İŞLEMECİLİĞİ

Bindallı; günümüzde, özel günlerde, giyilen bir giysidir. Bindallı işlemeciliği Beypazarı'nda birkaç yerde hâlâ yapılmakta ve bindallılar yöre halkı tarafından kına gecelerinde, düğünlerde kullanılmaktadır.

Görsel 4.34: Bindallı

ANKARA'DA ULAŞIM

OTOBÜS HİZMETİ

Şehrimiz Ankara, başkent olmadan önce 25.000 nüfuslu bir Anadolu eyaletiydi ve ulaşımın büyük kısmı yaya olarak gerçekleştiriliyordu. Ağırlıkla yaya ve hayvan gücüne dayalı olarak biçimlenen ulaşım yapısı, cumhuriyet kentinin en önemli göstergesi olan Yenışehir'in kurulması kararı ile büyük değişikliğe uğradı. Nüfus artışı ve çalışma hayatının getirdiği koşullarla toplu taşımaya ihtiyaç doğmuştur. 1935'te ilk toplu taşıma otobüsü hizmetine başlanmış, o günden sonra da toplu taşıma hizmeti hızla gelişim göstermiştir.

Her yıl nüfusu artan ve hızla büyüyen Ankara'mızda yaşayan başkentlilere, güvenilir ve konforlu toplu taşıma hizmeti vermek için sürekli iyileştirmeler yapılmıştır. Tamamı alçak tabanlı kö-rüklü otobüsler; engelli kullanımına uygun klimalı, kameralı ve GPS takip sistemli araçlar, yoğun ulaşım ağında başkentlilere hizmet vermektedir.

Görsel 4.35: Belediye Otobüsü(1935)

Görsel 4.36: Keçiören Belediye Otobüsü(1974)

Görsel 4.37: Belediye Otobüsü(2000)

RAYLI SİSTEM HİZMETLERİ

Ankara'da nüfusun artması sonucu, şehir içi ulaşım ve trafik problemleri yaşanmaya başlan-mıştır. Giderek ağırlaşan şehir içi trafik problemlerini azaltmak ve halkın; çağdaş, hızlı ve güvenli bir toplu taşıma sistemine kavuşturulması amacıyla 1989 yılında metronun temeli atılmıştır. O günden bu güne kadar metro hattında güçlü bir ağ oluşturularak Ankaralıların trafik ve ulaşım sorunları en aza indirilmeye çalışılmıştır.

Görsel 4.38: Ankara Metro

Görsel 4.39: Ankara Banliyö

TELEFERİK HİZMETİ

Yenimahalle-Şentepe arasına yapılan ve 2014 tarihinde hizmet vermeye başlayan teleferik sistemi, özellikle kış aylarında halkın yoğunlukla tercih ettiği bir ulaşım aracıdır. Ankara'da metro ile eş zamanlı çalışan teleferik sistemi trafiğin rahatlamasına yardımcı olmaktadır. Engelli, yaşlı ve çocuklar tarafından da rahatlıkla kullanılan teleferik sistemi, insanların günlük hayatını kolaylaştıran önemli bir etkidir.

Görsel 4.40: Teleferik

Görsel 4.41: Teleferik

ACİL DURUM TELEFON NUMARALARI

112 Acil Çağrı Merkezi: Orman yangını ihbarı, ambulans, polis, jandarma, itfaiye, benzeri pek çok acil durum birimine sadece 112'yi tuşlayarak, tek hat üzerinden ulaşabilirsiniz.

110 İtfaiye: Yangın ve itfaiyenin görev alanına giren olaylarla ilgili acil yardıma ihtiyaç duyduğunuzda arayabilirsiniz.

155 Polis İmdat: İlgili hattı arayarak; mağduriyetinizi, şikâyetlerinizi, bir suç işleneceğine dair duyduğunuz şüpheyi iletebilir, trafik kazalarını ve trafik kural ihlali ihbarlarınızı bildirebilirsiniz.

156 Jandarma İmdat: Bir suç işleneceğine dair şüphelerinizi, mağduriyetinizi, işlenen bir suçla ilgili tanık olduğunuz detayları iletebilir, can güvenliğinizi tehdit eden durumlara dair şikâyet ve endişelerinizi bildirerek yardım talep edebilirsiniz.

122 Afet ve Acil Durum (AFAD)

153 Aski Arıza

186 Elektrik Arıza Telefonu

187 Doğalgaz Arıza Telefonu

177 Orman Yangını İhbar

182 Merkezi Hekim Randevu Sistemi

Merhaba Arkadaşlar,
Ben Efe.
Hayatta beni en çok mutlu eden şey
babamla birlikte yeni yerler keşfetmek.
Bisiklete binmeyi ve yeni yerler görmeyi çok seviyorum.
Yaşadığımız şehir Ankara ile ilgili bulmacanın
içine saklanmış kelimeleri bulalım mı
ne dersiniz?

A	K	Z	C	U	M	H	U	R	İ	Y	E	T	T
N	A	B	N	Y	E	Y	D	M	E	T	R	O	E
İ	R	H	A	C	I	B	A	Y	R	A	M	Ö	L
V	A	T	L	A	B	K	N	S	G	N	R	K	E
C	A	T	L	A	Ö	K	I	Ç	I	K	A	Y	F
Z	K	F	I	N	P	Ö	T	Ş	E	A	T	Ö	E
R	B	A	H	İ	E	T	K	M	E	R	M	E	R
Ç	A	H	A	Y	F	D	A	N	K	A	R	A	İ
A	B	S	N	A	N	T	B	M	C	K	F	D	K
N	A	B	N	Y	E	Y	İ	S	M	A	Ğ	U	G
K	A	P	L	I	C	A	R	Y	O	L	N	L	O
I	E	T	E	L	K	A	R	İ	S	E	P	I	Y
R	S	T	İ	Ğ	N	E	O	Y	A	S	I	K	U
I	B	A	Ş	K	E	N	T	K	A	İ	R	E	Z

5.
ÜNİTE

ŞEHRİMDE BEN

ANKARA'DA KÜLTÜR VE SANAT

Arkadaşlar Merhaba,

Bu hafta sınıfça çok heyecanlıydık. Öğretmenimizin rehberliğinde yürüttüğümüz bir projemiz gereği Şırnak'taki kardeş okuldan gelen arkadaşlarımızı misafir ettik. Bir hafta boyunca misafirlerimize şehrimizin kültür ve sanat merkezlerini tanıtmaya çalıştık. Bizim için çok eğlenceli ve öğretici bir haftaydı. Misafirlerimizi gezdirirken aslında ne kadar şanslı olduğumuzu anladık. Çünkü arkadaşlarımız pek çok yeri hayret ve şaşkınlıkla gezdiler. Yaptığımız plana göre gezimizin ilk günü şehrimizin kütüphane ve sanat merkezlerini, ikinci günü ise tarihî ve turistik mekânlarını gezdik. Sanat ve kültür mekânları ile ilgili aldığımız notları sizinle paylaşmak istedik.

Ankara'da pek çok kültür ve sanat merkezine rahatlıkla ulaşabilme şansına sahipsiniz. Bu şehir size tarihî dokusu, sanatsal ve kültürel faaliyetleri ile kapısını açmış durumdadır. Biz de arkadaşlarımız için hazırladığımız bu gezide ilk durağın kitaplardan geçtiğini düşündük. Çünkü kitaplarla başlayan yolculuklar, sizi hayata taşır. Kitapların en güzel durakları da kütüphanelerdir.

Görsel 5.1: Sinema Salonu

Görsel 5.2: Tiyatro Salonu

Görsel 5.3: Ankara Kitap Fuarı

Kütüphaneler bakımından çok zengin olan Ankara'da 65 kütüphane vardır. Bunlardan bir bölümü Kültür Bakanlığına bağlı "halk kütüphanesi" ve "çocuk kütüphanesi" olarak hizmet vermektedir. Devlet dairelerinin bünyesinde zengin içerikli kütüphaneler de bulunmaktadır. Ankara'da eski harfli Türkçe yayın arşivinde nadir kitap, gazete, dergi, fotoğraf ve afiş gibi dört milyona yakın eseri barındıran Millî Kütüphaneyi; Bilkent, ODTÜ, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi gibi üniversite kütüphaneleri takip eder. Bunların dışında, belediye kütüphaneleri, meslek odalarının kütüphaneleri, yabancı elçiliklerin kültür merkezlerine bağlı kütüphaneler ve kâr amacı gütmeyen özel kütüphaneleri saymak mümkündür.

Görsel 5.4: Kütüphane

MİLLÎ KÜTÜPHANE

Millî Kütüphane kuruluş çalışmaları, 15 Nisan 1946'da Millî Eğitim Bakanlığı Yayınlar Müdürlüğünde küçük bir büroda başlatılmış, kısa bir süre içinde 8000 eseri içeren bir koleksiyon oluşturulmuştur. 5 Ağustos 1983'te yeni binasında kullanıcılarına hizmet vermeye başlamıştır. 2016 verilerine göre bünyesinde 11.706.574 eser bulundurmaktadır. Sıradan bir kütüphanenin ötesinde, millî bir arşiv, müze ve araştırma merkezi niteliği taşıyan Millî Kütüphane Başkanlığı, gerçekleştirdiği hizmetlerle Türk kültür, bilim, edebiyat ve sanat hayatına katkıda bulunmaktadır. Millî Kütüphane Başkanlığı, kütüphanecilik hizmetlerinin yanı sıra yayıncılık hizmeti de vermektedir. Ayrıca bünyesinde bulunan salonlarda bilimsel, kültürel ve sanatsal toplantılarla sergiler de takip edilebilir.

Görsel 5.5: Ankara Milli Kütüphane

ADNAN ÖTÜKEN İL HALK KÜTÜPHANESİ

Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi ilk olarak 25 Temmuz 1922'de Maarif Vekâletinin alt katındaki odalarda hizmet vermeye başlamıştır. 26 Temmuz 1922 tarihli Hakimiyet-i Milliye Gazetesi'nde "Maarif Umumi Kütüphanesi" başlığı altında kütüphanenin açılışı halka bildirilmiştir.

1985 yılında Türk eğitimci yazar, Türk kütüphaneciliğinin öncülerinden ve Millî Kütüphane'nin kurucusu Adnan Ötüken'e ithaf edilerek, adı Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi olarak değiştirilmiştir.

1934 yılında kabul edilen "Basma Yazı ve Resimleri Derleme" yasasına göre derleme almaya başlayan kütüphane, 2017 yılında derleme kapsamından çıkmış, sadece halk kütüphanesi faaliyetlerine devam etmiştir.

Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi; 62.000 üzerinde cilt kitap ve süreli yayından oluşan koleksiyonunun yanı sıra 55.000'e yakın aktif üyesi ile Türkiye'nin en büyük halk kütüphanelerinden biridir.

Görsel 5.6: AAdnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi

ALİ DAYI ÇOCUK KÜTÜPHANESİ

Türkiye'nin ilk çocuk kütüphanesi olan Ankara Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi, 1985 yılında Hamdullah Şükrü Kenanoğlu tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığına bağışlanmıştır. Kenanoğlu, çocuk sevgisinden dolayı iki katlı evini çocuk kütüphanesi yapmaya karar vermiş. Kütüphaneye, kendisine emek veren manevi babasının adı olan "Ali Dayı" ismini vermiş. Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi bir bağış kütüphanesi olmasının yanı sıra ve Ankara'nın ilk örnek çocuk kütüphanesidir.

Görsel 5.7: Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi İç Mekân

Görsel 5.6: Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi İç Mekân

YASEMİN KARAKAYA BİLİM SANAT MERKEZİ

Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi, 1994 yılında Ankara’da faaliyetlerine başlamıştır. Günümüzde 61 adet bilim ve sanat merkezi, üstün zekâlı ve yetenekli okul öncesi ilköğretim öğrencilerine eğitim vermektedir. Kısa adı BİLSEM olan bu okulların amacı, özel yetenekli öğrencileri önceden tanımak, onlara yeteneklerini keşfettirerek onların bu yetenek alanlarını ilerletmektir. Buna ek olarak millî ve manevî değerlerimize bağlı, bireysel yetenekleri doğrultusunda üreten, sorun çözebilen, bilimsel düşünceleriyle, etik ve estetik değerlerimizi birleştiren, teknik buluşlar yapabilen, bununla ilgili projeler üretebilen, kendini sosyal, duygusal, akademik ve felsefi yönden geliştirebilen ve kendini gerçekleştirebilen bireyler yetiştirmektedir.

Görsel 5.9: Yasemin Karakaya Bilim Sanat Merkezi Konser Programı

DEVLET TİYATROLARI

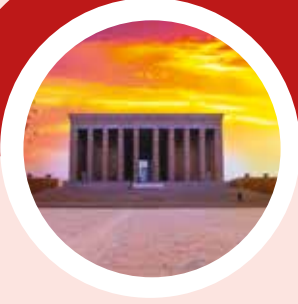
Devlet Tiyatroları, 1949 yılında toplumun sanat ve estetik duygusunu geliştirmek için 5441 sayılı Kanun’la kurulmuştur. Türk sahne sanatlarının yurt içinde ve yurt dışında gelişmesini, yayılmasını ve tanıtılmasını amaçlamıştır. Yerli ve yabancı eserlerin sergilendiği Devlet Tiyatroları, toplumun kültürel ve dil gelişiminde etkili olmaktadır. Türkiye’nin birçok ilinde açılmadan önce ilk kez Ankara’da seyirciyle buluşan Devlet Tiyatrosu, bugün 14 farklı sahnede Ankaralı tiyatro izleyicileriyle buluşur. Seyirci kapasitesi açısından şehrin en büyük sahnelerine sahip olan Ankara Devlet Tiyatrosu; klasik eserlerden, modern tiyatro oyunlarına kadar geniş bir oyun repertuvarına sahiptir. Ankara; sahne sanatlarına ilgi duyanlara, Başkent Tiyatroları ve özel tiyatrolar gibi daha pek çok seçenek sunar.

Görsel 5.10: Ankara Devlet Tiyatrosu

ANKARA'YA KİMLİK KAZANDIRAN ESERLER

ANITKABİR

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk 10 Kasım 1938'de ebediyete intikal etmiştir. Ona yakışacak bir anıtmezar yapma fikri, Atatürk'ü kaybetmenin derin hüznü içindeki Türk milletinin ortak isteği olarak belirmiş ve anıtmezar yapımına karar verilmiştir. 750 bin metre kare üzerine inşa edilen Anıtkabir'in mimarları Emin Onat ve Orhan Arda'dır.

Görsel 5.11: Anıtkabir

MOZOLE

Anıtkabir'in en önemli bölümü olan mozoleye çıkan 42 basamaklı merdivenlerin ortasında "hitabet kürsüsü" yer almaktadır. Mermer kürsünün tören meydanı cephesi, dairesel geometrik motiflerle süslü olup, ortasında Atatürk'ün "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir," sözü yazılıdır. Kürsü, Kenan Yontuçu'nun eseridir.

Mozole cephesinde, solda Atatürk'ün Türk gençliğine hitabı, sağda ise Cumhuriyet'in kuruluşunun 10. yıldönümünde söylediği nutku yer almaktadır. Harfler taş kabartma üzerine altın yaldızlarla yazılmıştır.

Görsel 5.12: Anıtkabir Mozole

BARIŞ PARKI

Anıtkabir, Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh." özdeyişinden ilham alınarak çeşitli yabancı ülkelere ve Türkiye'nin bazı bölgelerinden getirilen fidanlarla oluşturulan Barış Parkı içinde yükselmektedir. Bugün Barış Parkı'nda yirmi dört ülkeden getirilen 104 ayrı türden yaklaşık 48.500 adet süs ağacı, süs bitkisi ve ağaççık bulunmaktadır.

Görsel 5.13: Barış Parkı

ANIT BLOKU

Anıtkabir Anıt Bloku; Aslanlı Yol, Tören Meydanı, Mozole olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

İSTİKLAL KULESİ

Aslanlı yolun sağ başındaki İstiklal Kulesi'nin iç duvarlarında bulunan kabartmada, ayakta duran ve iki eliyle kılıç tutan bir gencin yanında bir kaya üzerine konmuş kartal figürü görülmektedir. Kartal, mitolojide ve Selçuklu sanatında gücün, istiklâl ve bağımsızlığın sembolü olarak tasvir edilmiştir. Kılıç tutan genç ise istiklali savunan Türk milletini temsil etmektedir. Kabartma, Zühtü Müridoğlu'nun eseridir.

Görsel 5.14: Anıtkabir Tören Meydanı

HÜRRİYET KULESİ

Aslanlı Yol'un sol başında bulunan Hürriyet Kulesi içindeki kabartmada; elinde kâğıt tutan melek figürü ile meleğin yanında şaha kalkmış bir at tasvir edilmiştir. Melek figürü, bağımsızlığın kutsallığını; elindeki kâğıt, "Hürriyet Beyannamesi"ni sembolize etmektedir. At figürü ise hürriyet ve bağımsızlık sembolüdür.

TÖREN MEYDANI

Aslanlı yolun sonunda yer alan tören meydanı, 15.000 kişi kapasitelidir.

KADIN HEYKEL GRUBU

İstiklal kulesinin önünde, ulusal giysiler giymiş üç kadından oluşan bir heykel grubu vardır. Bu üçlü grup, Türk kadınlarının Atatürk'ün ölümünün derin acısı içinde bile gururlu, ağırbaşlı ve azimli oluşunu dile getirmektedir. Hürriyet Kulesi'nin önünde üç erkekten oluşan heykel grubu vardır. Sağdaki heykel Türk askerini temsil ederken onun yanında elinde kitabı ile Türk genci ve aydın insan, biraz gerisinde ise yerel kıyafetlerle Türk köylüsü temsil edilmiştir. Her üç heykelin yüzünde derin acı ile Türk milletin kendine özgü ağırbaşlılığı ve yüksek irade gücü dile getirilmiştir.

Görsel 5.15: Anıtkabir Kadın Heykel Grubu

MEHMETÇİK KULESİ

Aslanlı yolun bitiminde sağda Mehmetçik Kulesi yer almaktadır. Kulenin dış yüzeyinde yer alan kabartmada; cepheye gitmekte olan Mehmetçiğin evinden ayrılışı ifade edilmektedir. Bu kompozisyonda, elini asker oğlunun omzuna atmış, onu vatan için savaşa gönderen hüzünlü, fakat gururlu anne tasvir edilmiştir.

Görsel 5.16: Anıttepe

RASATTEPE (ANITTEPE)

Anıtkabir yapılmadan önce Anıttepe'nin ismi Rasattepe idi. Bu tepede, MÖ 12. yüzyılda Anadolu'da devlet kuran Frig Uygarlığı'na ait tümülüsler (mezar yapıları) bulunmaktaydı. Anıtkabir'in Rasattepe'de yapılmasına karar verildikten sonra bu tümülüslerin kaldırılması için arkeolojik kazılar yapıldı. Bu tümülüslerden çıkarılan eserler, Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergilenmektedir.

ASLANLI YOL

Ziyaretçileri Atatürk'ün yüce huzuruna hazırlamak için yapılmış olan 262 m uzunluğundaki yolun iki yanında oturmuş pozisyonunda 24 aslan heykeli bulunmaktadır.

Görsel 5.17: Aslanlı Yol

HACI BAYRAM-I VELİ CAMİ

Ankara'nın Ulus semtinde Augustus Tapınağı'nın bitişiğindedir. İlk yapılış tarihi hicri 831 (1427/28) olan cami bugünkü haliyle 17 ve 18. asır camilerinin karakterlerini taşır. Cami, uzunlamasına dikdörtgen bir plana sahiptir. Kuzeyde ve batıdaki son cemaat yeri sonradan ilave edilmiştir. Caminin son cemaat yerinin güneye bakan çıkıntı duvarında, sülüsle yazılmış kelime-i tevhid mevcuttur. Camideki ahşap üzerine boyama nakışlar, Nakkaş Mustafa'ya aittir. Caminin 1714 yılında Hacı Bayram-ı Veli'nin torunlarından Mehmet Baba tarafından tamir edildiği, kible tarafındaki iki kitabede yazılıdır.

Görsel 5.18: Hacı Bayram Velî Cami

HACI BAYRAM VELİ TÜRBESİ

XIV. yüzyılın ilk yarısında Orhan Gazi döneminde Anadolu topraklarında doğup büyüyen Hacı Bayram-ı Veli, Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde Türk-İslam birliğinin sağlanması ve devletin manevi açıdan gelişmesinde büyük rol oynayan Şeyh Hamid-i Veli Somuncu Baba Hazretleri'nin öğrencisidir. Ankara'nın manevi mimarlarından. 1429'da caminin mihrap duvarına bitişik bir hâlde Hacı Bayram Türbesi yapılmıştır. Türbenin ahşap iç ve dış giriş kapıları Etnografya Müzesi'ndedir. 15. yüzyılda yapılmış en güzel türbelerdendir.

ANKARA KALESİ

Yapılış tarihi kesin değildir. Anadolu uygarlıklarında Hititler Dönemi'nde yapıldığı zannedilmektedir. Roma, Bizans ve Selçuklu Dönemi'nde onarılmıştır. İç ve dış olmak üzere iki kaleden oluşur. İç kale, tepenin yüksek bölümünü; dış kale, eski Ankara şehrini kuşatır. Dört katlı olan iç kale, Ankara taşından ve toplama taşlardan yapılmıştır. İki büyük kapısı vardır. Ankara 1073'te Selçukluların eline geçmişti. Anadolu Selçuklu sultanı I. Alâeddin Keykubat, kaleyi tamir ettirmiş ve II. İzzettin Keykavus döneminde kaleye ilaveler yapılmıştır. Osmanlı Dönemi'nde onarım görmemiştir. 1832'de Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa tamir ettirmiştir. Kale içerisinde değişik dönemlerin kültürel özelliklerini yansıtan birçok eski Ankara evi bulunmaktadır. Evliya Çelebi'nin "Seyahatname"-sinde bahsettiği Ankara Kalesi, şehrimizin sembol tarihî mekânlarından biridir.

Görsel 5.19: Ankara Kalesi Genel Görünüm

HAMAMÖNÜ

Altındağ ilçesi sınırlarındadır. Ankara'nın tarihî mekânlarından. Hamamönü, adını Oğuzların Bayındır Boyu beylerinden Karacabey'in yaptırdığı çifte hamamdan almıştır. Bu semtin sınırları içerisinde İstiklal Marşı'mızın şairi Mehmet Âkif Ersoy' un müze evi bulunmaktadır. Hamamönü'nde Mehmet Çelebi Cami, Hacı Musa Cami, Tacettin Sultan Cami, Sarıkadı Cami, Hacı İlyas Cami bulunmaktadır. Ayrıca Beynamlızâde Konağı, Kamil Paşa Konağı, Kabakçı Konağı da vardır. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yapılan ve sivil mimarinin örneği olan tarihî binalar aslına uygun bir şekilde restore edilmiş ve birçok etkinliğin yapıldığı mekâna dönüşmüştür.

Görsel 5.20: Kocatepe Cami

KOCATEPE CAMİ

Yapımına 1967'de başlanmış ve 1987'de Türkiye Diyanet Vakfı tarafından tamamlanmıştır. Mimari yönüyle tarihî camilerimize benzemektedir. Mimar Sinan'ın geliştirdiği mimari tarza bağlı kalınarak inşa edilmiştir. Her biri 88m olan dört minaresi bulunmaktadır, avizesi 9 buçuk ton ağırlığındadır. İç dekorasyonunda klasik Osmanlı mimarisi örnek alınmıştır. Camiyi projelendiren Vedat Dalokay'dır. Mimarlar Hüsrev Tayla ve Fatih Uluengin'dir.

TACEDDİN DERGÂHI

Kurucusu Tacettin Zâde Mustafa Efendi'dir. Ailesinin Karadeniz vilayetlerinde Beylik Kur'an Tacettinoğulları ile ilgisinin bulunması da muhtemeldir. Tacettin Dergâhı, bugün Hacettepe Üniversitesi kampüsü içerisinde bulunmaktadır. Dergâh'ın selamlık bölümü Mehmet Âkif Ersoy Müzesi olarak kullanılmaktadır. İstiklal Marşı burada yazılmıştır. Mehmet Âkif Millî Mücadele'ye katılmak için Ankara'ya geldiğinde dergâhın şeyhi burayı Mehmet Akif'e tahsis etmişti. Dergâh, Millî Mücadele sürecinde mücadelenin koordine edildiği yerlerden biri olmuştur. Bugün Hacettepe Üniversitesi Yerleşkesi sınırlarında bulunan Dergâh, Mehmet Akif Ersoy Evi olarak hizmet vermektedir. Müzede Mehmet Akif'in şahsi eşyaları, büstü, İstiklal Marşı'nın ilk iki kıtasının bulunduğu kitabe yer almaktadır.

ULUS MEYDANI VE ULUS CUMHURİYET ANITI

Ankara başkent olduktan sonra yönetim için ihtiyaç duyulan yapılar, burada inşa edilmiştir. Bu sebeple Ulus; politikacıların, aydınların ve sanatçıların buluşma mekânı olmuştur. Taşhan Meydanı kamusal alan olarak öne çıkmıştır. Kurtuluş Savaşı Müzesi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Avustralyalı heykeltıraş Heinrich Krippe tarafından yapılan Zafer Anıtı görülmesi gereken yerlerdendir.

Ulus Meydanı'nda yer alan Anıt, Kurtuluş Savaşı kahramanlarına Türk ulusunun bir armağanı olarak 1927 yılında dikilmiştir. Yan yüzünde stilize edilmiş iki kurt başı vardır. Ön yüzünde bir eliyle arkadaşlarını savaşa çağıran, diğeri ufukları gözleyen iki Türk askeri canlandırılmıştır. Gövdenin sağ yüzündeki kabartmada Başkomutanlık Meydan Savaşı'nda Atatürk ve arkadaşları; sol yüzünde ise şanlı Türk bayrağını selamlayan düşman ordusu tasvir edilmiştir. Gövdenin üst kısmında "Ordular, İlk Hedefiniz Akdeniz'dir, İleri! Dumlupınar 1922" yazılıdır. Arkadaki devrilmiş çınar ağacı, Osmanlı İmparatorluğu'nu ve onun gövdesinden fışkıran genç bir fidan, yeni Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil eder. Arka yüzde mermi taşıyan kadın figürü, Türk anasının Kurtuluş Savaşı'ndaki kahramanlığının bir hatırasıdır. En üstte Atatürk, başkomutanlık kıyafeti ile at üzerindedir.

Görsel 5.21: Ulus Atatürk Heykeli ve Türk Askeri Heykeli

Görsel 5.22: Ulus Cumhuriyet Anıtı

15 TEMMUZ ŞEHİTLER ANITI

“15 Temmuz Şehitler Abidesi”, teröre ve terör destekçilerine karşı, halkın millî birlik ve beraberlik duygularını pekiştirmek; tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet duygusunu gelecek nesillere aktarmak ve sembolleştirmek amacıyla hazırlandı. Çevre düzenlemesiyle 2 bin 500 m² alana yayılan anıtın iç bölümünde 250 şehidin isimleri ve taş baskı resimleri yer alır.

Millî mücadeleyi temsilen silüet şeklinde 81 insan heykelinin bulunduğu anıtın bir yüzünde Türk devletlerini temsil eden yıldızlar ve en üstte Cumhurbaşkanlığı forsu vardır. Abidenin tepesindeki 10 metrelik ay yıldızı ise 7 bölgeyi temsilen 7 insan figürü taşıyor.

ANKARA'DA MÜZELER

ANADOLU MEDENİYETLERİ MÜZESİ

Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Atpazarı olarak adlandırılan semtte, Ankara Kalesi'nin dış duvarının güneydoğu tarafındaki iki Osmanlı binasından oluşmaktadır. 1881 yılındaki yangından sonra terk edilen her iki yapı daha sonra Atatürk'ün isteği ile Anadolu'dan toplanan eserleri sergilemek amacıyla kurulmuştur. 1938 yılında başlayan onarımlar, 1968 yılında biter ve bina Ankara Arkeoloji Müzesi olarak ziyarete açılır. Bugün kendine özgü koleksiyonları ile dünyanın sayılı müzeleri arasında yer alan Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde Anadolu Arkeolojisi, Paleolitik Çağ'dan başlayarak günümüze kadarki dönem, Osmanlı devrinin bu tarihî mekânında kronolojik bir sırayla sergilenmektedir.

Görsel 5.23: Anadolu Medeniyetleri Müzesi

ANKARA RESİM VE HEYKEL MÜZESİ

Müze binası, Arif Hikmet Koyunoğlu tarafından Namazgâh Tepesi'nde 1927 yılında inşa edilmiştir. I. Ulusal Mimarlık Dönemi'nin (1908-1930) en güzel örneklerinden olan bina Türk Ocakları Merkez Binası olarak projelendirilmiştir. 1980 yılında restore edilerek hizmete giren Müze, kısa zamanda çağdaş müzeciliğin gerektirdiği tüm işlevlere ve hizmetlere sahip bir kurum hâline gelmiştir.

Müze bünyesinde güzel sanatlar galerileri, restorasyon atölyesi, teşhir salonları, şark salonu, konser-tiyatro salonu, yönetim bölümü ve depolar yer alır. Orkestra çukuru bulunan sahnesi, operet temsillerine uygundur.

Görsel 5.24: Ankara Resim ve Heykel Müzesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ / CUMHURİYET MÜZESİ

Cumhuriyet Müzesi diğer adıyla II. Türkiye Büyük Millet Meclisi binası, 1923 yılında Mimar Vedat Tek tarafından Cumhuriyet Halk Fırkası toplantı yeri olarak tasarlanmış ve inşa edilmiştir. Ancak I.TBMM binası yeterli gelmeyince meclis binası olarak düzenlenen yapı, 18 Ekim 1924 tarihinde hizmete açılmıştır. II. TBMM, 1924-1960 yıllarında Atatürk ilke ve devrimlerinin gerçekleştirilmesi, önemli yasaların çıkarılması, uluslararası anlaşmaların imzalanması ve çok partili sisteme geçiş gibi Türkiye siyasi tarihinin önemli olaylarına tanıklık etmiştir.

1924–1960 yıllarında Meclis Genel Kurul Salonu olarak kullanılan salonda en çok 600 milletvekili görev yapmıştır. Atatürk, 15-20 Ekim 1927 tarihleri arasında “Büyük Nutuk”unu burada okumuştur.

Görsel 5.25: İkinci Meclis Binasında Atatürk ve Arkadaşları

Görsel 5.26: Tarihî İkinci Meclis Binası

Türk siyasi tarihinin sembol yapılarından olan II. Türkiye Büyük Millet Meclisi binası, işlevini 27 Mayıs 1960 tarihine kadar 36 yıllık bir dönem boyunca sürdürmüştür. Yapı, Selçuklu ve Osmanlı bezeme motiflerinin yer aldığı ahşap tavan süslemesi, kemerler, saçaklar ve çinileri ile dönemin mimari özelliklerini yansıtmaktadır. Binanın ön kısmı onarım ve yenilenmelerden sonra düzenlenerek 30 Ekim 1981 tarihinde müze olarak ziyarete açılmıştır.

Cumhuriyet Müzesi’nde Cumhurbaşkanlarımız Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü ve Celal Bayar’ın kişisel eşyaları, mecliste kullanılan çeşitli kırtasiye araçları, meclis görüşme tutanakları, milletvekili yoklama defterlerinden birer örnek ile Atatürk ilkeleri ve devrimlerine ilişkin eserler sergilenmektedir.

ETNOGRAFYA MÜZESİ

Etnografya Müzesi, Ankara'nın Namazgâh Tepesi'nde kurulmuştur. Yapının mimarı, Cumhuriyet Dönemi'nin önemli mimarlarından Arif Hikmet Koyunluoğlu'dur. Türkiye'de müze binası olarak yapılan ilk yapıdır. Müzenin önünde bulunan bronzdan yapılmış at üzerinde Atatürk Heykeli, 1927 yılında İtalyan heykeltıraş Pietro Canonica tarafından yapılmıştır. 18 Temmuz 1930 tarihinde halkın ziyaretine açılmıştır. 1938 yılında Atatürk'ün ölümü nedeniyle müzenin iç avlusu, 15 yıl süreyle Atatürk'e geçici olarak mezar görevi yapmıştır. Müzenin iç kısmında bulunan mermer yazıtta "Burası 10 Kasım 1938 tarihinde sonsuzluğa ulaşan Atatürk'ün 21 Aralık 1938 tarihinden 10 Aralık 1953 tarihine kadar yattığı yerdir." yazısı yer almaktadır.

Görsel 5.27: Etnografya Müzesi

Etnografya Müzesi, Anadolu'nun Türk-İslam Dönemi'ne ait eserlerin sergilendiği bir müzedir. Salonlarında sırasıyla, giyim-kuşam, işleme, takı, kına gecesi konulu sergi, damat tıraşı konulu sergi, hamam kültürü konulu sergiler bulunur. Anadolu'nun çeşitli yörelerine ait dokuma örnekleri (halı-kilim), maden sanatı örnekleri, bakırcılığa ait araç ve gereçler, kahve kültürü konulu sergi, kaşıklar, Türk odası ve sünneti töreni konulu sergiler ile Türk çini, seramik, cam, silah, yazma eserler, levhalar ve Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'ne ait seçkin ahşap eserler yer almaktadır. Ayrıca Besim Atalay Koleksiyonu'na ait eserlerden oluşan bir teşhir salonu bulunmaktadır.

KURTULUŞ SAVAŞI MÜZESİ (I. TBMM BİNASI):

İttihat ve Terakki Fırkası'nın kulüp binası olarak düşünülen I.TBMM binası'nın projesi, Enver Paşa'nın emriyle Evkaf (Vakıflar İdaresi) Mimarı Salim Bey tarafından çizilmiştir. I. Ulusal Mimarlık Dönemi yapılarından olan bina, 23 Nisan 1920 -15 Ekim 1924 tarihleri arasında TBMM binası olarak kullanılmış, 1957 yılında müzeye dönüştürülmesine karar verilmiştir. Bina 23 Nisan 1961 tarihinde "Türkiye Büyük Millet Meclisi Müzesi", 23 Nisan 1981 tarihinde de "Kurtuluş Savaşı Müzesi" adıyla ziyarete açılmıştır. 2009 yılında, TBMM Başkanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan protokol çerçevesinde TBMM Başkanlığına devredilmiştir. Müze koleksiyonu içinde, Atatürk ve bazı milletvekillerine ait şahsi eşyalar, etnografik malzemeler, istiklal madalyaları, savaş araç ve gereçleri, Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun müsveddeleri, telefon ve mors yazıcı gibi iletişim araçları ile yağlı boya tablolar bulunmaktadır.

MEHMET ÂKİF ERSOY EDEBİYAT MÜZE KÜTÜPHANESİ

Millî Şairimiz Mehmet Âkif Ersoy, İstiklâl Savaşı'mız sırasında I. TBMM Burdur Mebusu iken, Tacettin Şeyhi tarafından selamlık bölümü kendisine tahsis edilen bu evde yaşamış ve İstiklâl Marşı'mızı bu evde yazmıştır. Ev, 30 Ekim 1949 tarihinde müzeye dönüştürülmüştür. 1982 yılında Kültür Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türkiye Diyanet Vakfı katkıları ile bir fon oluşturulmuş ve binanın onarım ve döşemesi tamamlanarak 27 Aralık 1984 yapılan bir törenle yeniden ziyarete açılmıştır. Mehmet Âkif Ersoy'a ait cep saati, gözlük, tesbih, tüfek ve büyük şairin yüzünün kalıbı müzede teşhir edilen manevi değeri yüksek eserlerdir.

Görsel 5.28: Mehmet Âkif Ersoy Edebiyat
Müze Kütüphanesi

SAKARYA ŞEHİTLERİ ZAFER ANITI VE MÜZESİ

Sakarya Meydan Savaşı sırasında şehit düşen askerler anısına Polatlı ilçesinin Şehitler Kaşı mevkiinde dikilen anıt, 28 Ekim 1973 tarihinde ziyarete açılmıştır. Sakarya Şehitler Anıtı, anıt gövdesi, heykeller ve müzeden oluşur. Anıt gövdesi 915 rakımlı tepeden başlayıp başlangıçtan itibaren daralarak, 420 basamaklı yol boyunca 970 rakımına kadar yükselir. Yolun iki yanında yer alan sütunlar, savaşın sayıca üstün düşman güçlerine karşı kazanıldığının ifadesidir. Merdivenli yolun sonunda, Türk Ordusu'nun kazandığı zaferin öyküsünü dile getiren kabartmalar ve müze yer almaktadır. Müzede Sakarya Meydan Savaşı'nı belgelendiren fotoğraflar, belgeler sergilenmektedir.

Ankara, müze bakımından oldukça zengindir.Tarih içerikli müzeler olduğu gibi bilimsel içerikli müzeler de bulunmaktadır.

ŞEHİT CUMA DAĞ TABİAT TARİHİ MÜZESİ

Türkiye'nin ulusal anlamda ilk tabiat tarihi müzesi Atatürk'ün emriyle Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğüne 1968 yılında hizmete açılmıştır. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü içerisinde yer alan ve 4.000 m²lik bir alana kurulmuş olan müze, 5 bölümden meydana gelmekte. 2003 yılında yeni binasına taşınan müzenin sergi salonlarında, Türkiye'nin ve dünyanın çeşitli yerlerinden derlenmiş birbirinden önemli ve değerli, 5000'i aşkın örnek bulunmaktadır.

Görsel 5.29:Şehit Cuma Dağ Tabiat Müzesi Dinazor İskeleti

Şehit Cuma Dağ Tabiat Tarihi Müzesinin giriş katında; Güneş sistemi, küresel görüntüleme sistemi "Bilim Küresi", kubbe şeklindeki ekranda üç boyutlu görüntüleme sistemi "Planetaryum", görme engelliler bölümü, eğitim ve uygulama alanı, geçici sergi alanı, konferans salonu yer almaktadır. Görme engelli ziyaretçilerimize özel hazırlanan bölümde, açık vitrinlerde sergilenen örnekler Braille alfabesi ile yazılmış etiketlerle tanıtılmakta, işitsel olarak hazırlanmış CD ile Müze ve tabiat tarihi hakkında bilgiler sunulmaktadır.

Görsel 5.30: Şehit Cuma Dağ Tabiat Müzesi Yabani Hayvanlar

Görsel 5.31: Şehit Cuma Dağ Tabiat Müzesi

Birinci katta, omurgalı ve omurgasız fosillere ait çok sayıda örnek sergilenmektedir. Ayrıca, Manisa-Kula'da yaşamış insanlara ait ayak izleri, Prehistorik Dönemler'e ait taş aletler, mağara sanatına ait alçı kopyalar, Karstik Mağara Modeli ve Çökme Ortamları Maketi, ziyaretçiler tarafından büyük ilgi görmektedir.

İkinci katta, "Sistematik Mineraloji Bölümü" nde yer kabuğunun yapı taşları olan mineraller, Kayaçlar Bölümü'nde ise çeşitli minerallerin farklı jeolojik süreçlerle bir araya gelmesinden oluşmuş kayaçlar sergilenmektedir.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS MÜZESİ

Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi öğretim üyelerinin özverili çalışmaları ve Ankara Kalkınma Ajansının maddi katkıları sonucu 15 Haziran 2013 tarihinde açılan Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi, kendi alanında Türkiye'nin ilk müzesidir.

Müze meddahlık geleneği, Hacivat-Karagöz gölge ve kukla oyunları, ebru sanatı ve ihlamur baskı yapımı, masal anlatan masal ana, gelin odasında bebeğine ninni söyleyen gelin, muhabbet meclisinde hikâye anlatan hikayeci, mangala ve beştaş oynayan çocuklar gibi kültürel miras örneklerine yer verilmiştir.

Somut olmayan kültürel miras; toplulukların, grupların kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamaları, temsilleri, anlatımları, bilgi ve becerileri; bunlara ilişkin araç gereçlerle, kültürel mekânları ifade ettiğinden müze uygulama ve eğitim ağırlıklıdır.

Görsel 5.32: Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi

Görsel 5.33: Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi İç Mekân

AUGUSTUS TAPINAĞI

Ulus'ta Hacı Bayram Camisi'nin bitişiğindedir. Son Galat Kralı Amin-tos'un oğlu Pylamenes tarafından Roma İmparatoru Augustus'a bağlılık nişanesi ve Galatya eyaletinin Roma'ya katılışını kutlamak amacıyla MS 25 yılında yapılmış olmalıdır. Tapınak kolonadının kuzeybatı uzantısı üzerindeki yazıttan, tapınağın Augustus ve Tanrıça Roma'ya adandığı bilinmektedir. Hristiyanlar tarafından kiliseye dönüştürülen tapınağın kuzeybatı köşesine 15. yüzyılda Hacı Bayram Camisi eklenmiştir.

Tapınağın duvarlarında, İmparator Augustus tarafından ölümünden sonra Ocak Rahibeleri'ne teslim edilen dört belgeden, yaşamı boyunca yaptığı işleri anlatan "index rerum gestarum" adlı son belge, Yunanca ve Latince yazılmış olarak yer alır.

Görsel 5.34: Ankara Augustus Tapınağı

ANKARA'NIN YETİŞTİRDİĞİ TANINMIŞ KİŞİLERDEN BAZILARI

ANKARA'NIN MANEVİ MİMARİ HACI BAYRAM VELİ

Ankara'nın manevi mimarlarından olan Hacı Bayram Velî, tasavvuf terbiyesi almıştır. O, zamanın meşhur din ve tasavvuf âlimlerinden biri olan Şeyh Hamîdüddîn Velî/Somuncu Baba'nın talebesidir. Şeyhiyle birlikte Bursa'ya gider. Orada Çelebi Sultan Mehmet(Yeşil Medrese) Medresesi'nde müderrislik yapar. 1400 yılında şeyhi ile Bursa'dan ayrılan Hacı Bayram Velî; üç yıl süren Şam, Mekke ve Medine'yi kapsayan hac yolculuğuna çıkar. Geri döndüklerinde Hamîdüddîn Velî Hazretleri, manevî emanetini Hacı Bayram Velî'ye bırakır.

Allah'a kulluğu ve manevi terbiyeyi her şeyin önünde tutan Hacı Bayram Velî, Bayramîlik tarikatının şeyhi olarak Ankara'ya döner. 1415 senesinde bugünkü Ulus Meydanı'nda yüksekçe bir tepe olan eski Hristiyan Augustus (Ogüst) mabedine bitişik yerde, Bayramîlik tarikatı tekkesini inşa ettirir. Bu tekkenin ilk imamı Hacı Bayram Velî'nin sadık talebesi Eşrefoğlu Rûmî'dir.

Hacı Bayram Velî Ankara'ya manevi bir kimlik kazandırmıştır. Hak ve hakikat dostu Hacı Bayram Velî, İstanbul'un fatihi Fatih Sultan Mehmet'i yetiştiren Akşemseddin'in de hocasıdır.

Görsel 5.35: Hacı Bayram Veli Türbesi İç Mekan

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ZİYA SELÇUK

1961 yılında Ankara’da doğdu. Lise öğrenimini Ankara Atatürk Lisesinde tamamladı. Eğitimde Psikolojik Hizmetler ve Psikolojik Danışma - Rehberlik alanlarında Ankara Üniversitesinde lisans ve yüksek lisans, Hacettepe Üniversitesinde de doktora derecelerini almıştır. Yükseköğretim kurumlarında uzun yıllar öğretim üyeliği ve yöneticilik görevlerinde bulunmuştur. 2003-2006 yılları arasında Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı görevini yürütmüştür. Vakıf üniversitelerinde mütevelli heyeti başkanlığı ve üyeliği yapmıştır.

Eğitim siyaseti alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarında başkanlık ve üyelik, TÜBİTAK-SOBAG Yürütme Kurulu Üyeliği, Satranç Federasyonu Yönetim Kurulu Üyeliği, Voleybol Federasyonu Eğitim Kurulu Başkanlığı, PDR Derneği Yöneticiliği, köşe yazarlığı, uluslararası kuruluşlarda proje uzmanlığı görevlerini başarıyla yürütmüştür. Aynı zamanda Türk Zekâ Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği, bilimsel dergi editörlüğü, Yunus Emre Enstitüsü Bilim Diploması Kurul Üyeliği ve benzeri birçok görevde bulunmuştur. Rehberlik, davranış gözlemi, iletişim, öğrenme, mizaç konularında kitapları ve yüzlerce makalesi bulunmaktadır.

“Mevlanâ sema dönerken
‘Akşam olsa da eve gitsem’ diye dönmüyordu.
Yunus, şiirlerini yazarken
‘Bu iki kıta da böyle oluversin, nasıl olsa okuyan
olmaz.’ diye yazmıyordu.
Mimar Sinan,
‘Nasıl olsa ben öldükten sonra yıkılır.’ diye
bina inşa etmiyordu.
Biz böyle gördük, bundan sonra da bize
yaptığımız işi aşkıyla, layıkıyla,
neşesiyle yapmak düşer.
İltifat beklemeden marifete talip olmak
hayalimiz.”

Millî Eğitim Bakanı Ziya SELÇUK

Görsel 5.36: Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk

HIFZI VELDET VELİDEDEOĞLU

4 Ağustos 1904'te İstanbul'da doğdu. TBMM'de yürüttüğü memurluk görevini, eğitimi dolayısıyla vermek zorunda kaldığı mecburi aralıklar dışında, 1929'a kadar sürdürmüştür.

Başarılarla dolu uzun bir ömre imza atan Velidedeoğlu'nun, Atatürk ve arkadaşları ile birlikte yaptığı meclisteki çalışmaların hayatında çok özel bir yeri olmuştur.

Profesör Velidedeoğlu, ayrıca Medeni Kanun, Borçlar Kanunu ve Atatürk'ün Nutku 'nu, sadeleştirmiştir. 1980 öncesi kritik dönemde tüm partilerin isteği ile kendisine Cumhurbaşkanlığı önerilmiş, "Bilim adamlığı şahsiyetinde, siyasetin yeri yoktur." tezi ile bu teklifi reddetmiştir.

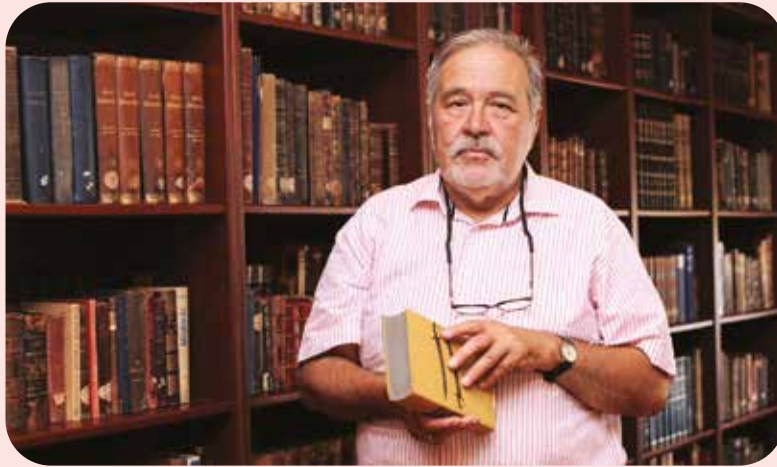
Görsel 5.37: Hıfzı Veldet Velidedeoğlu

İLBER ORTAYLI

21 Mayıs 1947 tarihinde Avusturya Bregenz'de Kırım Tatarı göçmen bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Henüz iki yaşındayken ailesiyle birlikte Türkiye'ye göç etmiştir.

Ankara'da Etlik İlkokulunda okudu. Almanca öğrenmesi için kaydettirildiği İstanbul Avusturya Lisesinde hazırlık ve ortaokul birinci sınıfı okuduktan sonra Ankara Atatürk Lisesinden 1965 yılında mezun oldu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü'nü bitirdi. Viyana, Berlin, Paris, Princeton, Moskova'da misafir profesör olarak ders verdi. Ülkemizin en önemli tarih profesörlerinden Halil İnalcık Hoca'nın öğrencisidir. Türk tarih profesörü, Türk Tarih Kurumu Şeref Üyeleri arasında yer alan İlber Ortaylı, ileri derecede Almanca, Fransızca, İngilizce, İtalyanca ve Rusça; orta seviyede Kırım Tatarca, Slovakça, Romence, Sırpça, Hırvatça, Boşnakça, Arapça, Farsça, Latince, İbranice, Antik Yunanca ve Yunanca bilmektedir.

Birçok kitabı bulunan İlber Ortaylı, şu an Galatasaray Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesinde Türk Hukuk Tarihi dersi vermektedir.

Görsel 5.38: İlber Ortaylı

VEHBİ KOÇ

1901 yılında Ankara'da doğdu. Ankara İdadisinde okudu. 1917 yılında iş hayatına atıldı. 1926 yılında babasının ticarethanesini devralarak "Koçzade Ahmet Vehbi" ismiyle Ankara Ticaret Odasına kaydettirdi.

Bir yandan ticaretle uğraşırken, diğer yandan dünyanın ünlü şirketlerinin Türkiye temsilciliklerini alarak işlerini büyüttü. 1938 yılında müesseseseleşme yolunda ilk adımı atıp, İstanbul'da Koç Ticaret AŞ'yi kurdu.

Ticaret sektöründe otomotiv, beyaz eşya, radyatör, elektronik cihazlar, mensucat, kibrit ve benzeri birçok ürünün yerli üretimini gerçekleştirdi. Tarım ve gıda sektöründe de pek çok ilke imza attı.

Hayır işleri yapmayı da toplumsal bir görev kabul eden Vehbi Koç'un, sosyal alandaki girişimleri şunlardır:

- Vehbi Koç Öğrenci Yurdu (1946)
- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Vehbi Koç Göz Bankası (1963)
- İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji Enstitüsü (1964)
- Türk Eğitim Vakfı (1967)
- ODTÜ Vehbi Koç Öğrenci Yurdu (1968)

Sanayi, ticaret ve uluslararası ortaklıklarla, vakıflarla, sosyal hizmetlerle ve eğitimle dolu dolu yaşayan Vehbi Koç, 95 yaşında vefat etti.

Görsel 5.39: Vehbi Koç

TURGUT UYAR

1927'de Ankara'da doğan Turgut Uyar, Türk şiirinin en önemli şairlerindendir. Şiir yazmaya daha çocuk yaşlarında başlamıştır. Müziği seven ve evinde sürekli müzik sesi olan bir ailede büyüyen Uyar, şiirlerinde müziğin tartışılmaz gücünün etkisini görmüştür. Lise çağlarına geldiğinde, günde 3-4 şiir yazacak kadar kendini geliştirmişti. Yazdığı şiirlerde Nazım Hikmet, Cahit Külebi, Yahya Kemal, Tevfik Fikret ve Hayyam gibi isimlerin etkisi belli olsa da her zaman kendine özgü bir tarzı oldu. İkinci Yeni Akımı'nın en önemli temsilcilerinden olan Turgut Uyar, şiirlerinde; aşk, özlem, sevgi, hasret ve özellikle de hüznün konularını işledi.

"*Divan (1970)*" adlı kitabında divan şiirinden yararlanmayı denedi. İlk şiir kitabı "*Arz-ı Hal*" in ardından "*Türkiye'm, Tütünler Islak, Kayayı Delen İncir*" ve yeni şiirlerinin eklendiği ve tüm şiirlerini toplayan Büyük Saat gelir.

TÜRKİYE'M

Seni boydan boya sevmişim,
Ta Kars'a kadar Edirne'den.
Toprağını, taşını, dağlarını
Fırsat buldukça övmüşüm.
Sen vatanımsın, ekmeğimsin
Duyduğum, bildiğim zafersin yıllarca...
Zonguldak'ta 63 numara
Nazlı sahiller Akdeniz'de.
Sevdasın ciğerlerimde parça parça
Yarı kalmış dileğimsin...
Sen Koçhisar'da tuzum,
Sille'de kızım...
Çift kulaklı Sürmene bıçağı belimde.
Varmışım çiğ köfte yemeye Adana'ya
Dadaloğlu'ndan bir koçaklama dilimde:
- Şu yalan dünyaya geldim geleli...
Hey vatanım, bacım, sağdıcım, emmim
Senden bir yara her yerimde.
Desteye güreşmişim Kırkpınar'da.
Durmuş da yorgunluk çıkarmışım,
Bir akşam vakti
Dört bardak kırtlama çayla Erzurum'da..
Ardahan'a varmışım yollar uzamış
Bel vermiş, yol vermemiş dağlar.
- Yüce Tanrı dört yanını bezemiş,
Beni yakan bir Konyalı kız imiş..
Seni boydan boya sevmişim
Ta Edirne'ye kadar Kars'tan.
Taşını, toprağını, yiğidini,
Fırsat buldukça övmüşüm...

Görsel 5.40: Turgut Uyar

TURGUT ÖZAKMAN

1 Eylül 1930 tarihinde, Ankara'da dünyaya geldi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmasının ardından bir dönem avukat olarak çalışan Özakman, daha sonra Köln Üniversitesinde tiyatro eğitimi aldı.

Avukat, yazar ve senarist olan Turgut Özakman pek çok üniversitede hocalık da yapmıştır. 2005 yılında yayımladığı “Şu Çılgın Türkler” adlı Kurtuluş Savaşı'nı konu alan tarihî romanıyla 1921-1922 yılları arasında yaşanan olayları akıcı bir dille kaleme aldı. Bu eseri gençlere, yakın tarihimizi hatırlatmak açısından büyük bir önem ve etkiye sahip oldu.

“Kurtuluş, Cumhuriyet ve Dersimiz: Atatürk” adlı yapımlarla da yakın tarihimize beyaz perdeden farklı bir bakış açısı getirmiştir.

Kurtuluş Savaşı'nı ele alan tarihî roman, “Şu Çılgın Türkler” in ardından 2008 yılında “Diriliş-Çanakkale 1915”, 2009 yılında ise “Cumhuriyet – Türk Mucizesi” adlı kitapları kaleme alan Özakman, 2010 yılında tamamlanan ve Atatürk'ü genç nesle tanıtmak gibi önemli bir hedefi olan “Dersimiz Atatürk” adlı belgeselin yazarlık ve editörlük görevlerini üstlendi. Özakman'ın yakın tarihimizi konu alan 1994 tarihli “Kuruluş” ve 1998 tarihli “Cumhuriyet” adlı iki yapıımı daha bulunmaktadır.

Turgut Özakman, 28 Eylül 2013 tarihinde Ankara'da vefat etti.

Görsel 5.41: Turgut Özakman

HEYKELTIRAŞ METİN YURDANUR

1951 yılında Eskişehir Sivrihisar'da doğdu. Çocukluğunu geçirdiği Sivrihisar'daki Frigya kalıntıları, onda heykele karşı ilgi ve merak uyandırdı. Lise öğrenimini Eskişehir'de tamamladıktan sonra Gazi Eğitim Enstitüsünde sanat eğitimi aldı ve heykele başladı. 1972'de mezun olduktan sonra öğretmen olarak Isparta'ya atandı. Ertesi sene Cumhuriyet'in 50. yılı kutlamaları şerefine Isparta'ya Atatürk anıtı yaptı. Öğretmenlik yaşamı 1978'e kadar Eskişehir'de devam etti.

1978-1981 arasında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim İş Bölümünde modelaj öğretmenliği yaptı. 1979'da Ankara Belediyesi'nin talebi üzerine kamusal alanlara heykel çalışmaları yapmaya başladı. Abdi İpekçi Parkı, Gar Meydanı ve Kavaklıdere gibi birçok yer için heykeller tasarladı.

1985 yılında kendi atölyesini açan sanatçının atölyesinde yaptığı ilk eser Sivrihisar'ın girişine dikilen Nasreddin Hoca heykeli oldu.

1998 yılında Kültür Bakanlığınca verilen Devlet Sanatçısı unvanını aldı.

2005 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi yerleşkesinde "Ben Anadolu'yum, Ben Cumhuriyetim, Ben Halkım" adlı bir yıl süreli ve elliden fazla heykel içeren sergiyi açtı. Sergi, her yıl farklı bir üniversitede tekrarlanmaktadır.

Sanatçı, genellikle bronz malzeme ile eserler üretmektedir. Yirmisi Ankara'da olmak üzere Türkiye'de 100, Macaristan'da 3, Almanya'da 2, Libya, Türkmenistan ve Japonya'da ise birer heykeli vardır.

Görsel 5.42: Metin Yurdanur

D. MEHMET DOĞAN

1947 tarihinde Ankara Kalecik'te doğdu. Kalecik'te Cumhuriyet ilkokulunda başladığı ilköğrenimini Ankara'da Ulus İlkokulunda bitirdi. Cebeci Ortaokulundan sonra ortaöğrenimini Ankara Gazi Lisesinde tamamladı. Aynı yıl SBF Basın ve Yayın Yüksek Okuluna (şimdiki Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi) girdi. Bu okulun radyo-televizyon uzmanlık bölümünden mezun oldu.

Mezuniyetten sonra Türk Tarih Kurumu Yeni Türkiye Araştırma Merkezinde dokümantalist olarak çalıştı. Askerlikten sonra Dergâh Yayınları'nda yayın yönetmeni oldu ve TRT'de çalıştı.

Yayıncılığa ara vererek Ankara'ya döndü ve Büyük Türkçe Sözlük'ü hazırlamaya başladı, Türkiye Yazarlar Birliğinin kuruluş çalışmalarını yürüttü ve Birlik Yayınlarını kurdu. 1980'de Kültür Bakanlığı Sinema Dairesinde sözleşmeli film yapımcısı ve senaryo yazarı olarak çalıştı. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesinde yazarlık dersleri verdi. Birlik Medya AŞ'nin genel müdürlüğünü yaptı. TBMM tarafından Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeliğine seçildi. Halen Türkiye Yazarlar Birliği Vakfı Onursal Başkanı'dır.

Görsel 5.43: D. Mehmet Doğan

Görsel 5.44: Adalet Ağaoğlu

ADALET AĞAOĞLU

13 Ekim 1929'da Ankara'nın Nallıhan ilçesinde doğdu. Ortaöğrenimini 1946'da Ankara Kız Lisesinde tamamladı. 1950'de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi. 1951-1971 yılları arasında TRT'de çeşitli görevlerde bulundu. Şiir, öykü, roman, eleştiri, tiyatro oyunu alanlarında önemli eserler veren Ağaoğlu'nun eserleri Almanca, Slovakça, İngilizce, Hollandaca ve Bulgarcaya çevrildi. Eserlerinde toplumsal sorunlar, aile-birey ilişkisi, aşk, özveri, gençlik, özgürlük gibi evrensel temaları başarıyla işlemiştir.

Görsel 5.45: Can Yücel

CAN YÜCEL

1926 yılında İstanbul'da doğdu. Türkiye'nin ilk Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'in oğlu olan Can Yücel, ortaöğrenimini Ankara Erkek Lisesinde tamamladıktan sonra, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Klasik Filoloji Bölümü'nde okudu.

İngiltere'de Cambridge Üniversitesinde eğitimini sürdüren Yücel, bir süre Londra'da BBC Radyosu'nda çalıştı. Türkiye'ye dönüşünde Bodrum'da turist rehberliği yapan Yücel, daha sonra İstanbul'a yerleşti ve bağımsız çevirici olarak yaşamını sürdürdü.

Edebiyatla küçük yaşlarda tanışan Can Yücel, ilk şiirlerini 1950 yılında "Yazma" adlı kitapta topladı. Can Yücel, "Toplumsal sorunların yarattığı izlenimlerin ağırlığından kurtulmak istemiş gibi" kimi taşlama, kimi bıçak ile işleyen duyarlılığın ağır bastığı şiirlerinde, yalın dili ve buluşları ile dikkati çekti.

FAZIL SAY

1970 tarihinde Ankara'da dünyaya gelen Fazıl Say, 4 yaşında ailesi tarafından piyanoya başlatılmış, Ankara Devlet Konservatuvarında "Üstün Yetenekli Çocuklar için Özel Statü"de öğrenim görerek 1987'de konservatuvarın piyano ve kompozisyon bölümlerini bitirmiştir. Çalışmalarını Düsseldorf Müzik Yüksek Okulunda sürdüren sanatçı, 1991'de konçerto solisti diplomasını almış, 1992'de Berlin Tasarım Sanatları ve Müzik Akademisinde piyano ve oda müziği öğretmenliğine getirilmiştir.

Dünyaca ünlü bir piyanist olan Fazıl Say, Fransa başta olmak üzere diğer pek çok Avrupa ülkelerinde ve beş kıtada etkinliklerini sürdürmekte, günümüzün önde gelen şef ve orkestralarının eşliğinde konserler vermekte, ünlü salonlarda resitaller sunmaktadır.

Görsel 5.46: Fazıl Say

Görsel 5.47: İrem Yaman

İREM YAMAN

4 Ağustos 1995 tarihinde Ankara'da doğan İrem Yaman, Türk kick boksçu ve taekwondocudur. Dünya Şampiyonası, Grand Slam, Akdeniz Oyunları ve Dünya Üniversite Oyunları'nda birer; Avrupa Şampiyonası'nda ise iki altın madalya kazanmıştır.

Taekwondo hakemi babası Hasan Yaman'ın antrenörlüğüyle 8 yaşında taekwondoya başladı. Hacettepe Üniversitesi Beden Eğitimi Bölümünden mezun olması sonrasında, Selçuk Üniversitesindeki yüksek lisans eğitimi devam etmektedir.

MAZHAR ALANSON

1950 yılında Ankara'da doğan Mazhar Alanson, sanatçı bir ailenin içinde büyüdü. Ortaokulu Ankara Kolejinde bitirdi. Lise öğrenimini ise Kadıköy Maarif Koleji ve Anadolu Lisesinde tamamladı. Tiyatrocu, oyuncu, müzisyen ve beste yazarı olan Alanson, MFÖ grubunun da solistidir. Ankara Devlet Konservatuvarına girerek birçok usta tiyatro yazarının eserinde rol aldı.

Bestecilik yeteneğinin yanı sıra söz yazarlığı da yapan Mazhar Alanson Eurovision Şarkı Yarışması'nda ülkemizi iki kez temsil etti. Birçok filmde aldığı rollerde sergilediği oyunculuğuyla müzikteki başarısını sinemada da göstermiştir.

Görsel 5.48: Mazhar Alanson

Görsel 5.49: Doğa Rutkay

DOĞA RUTKAY

1978 tarihinde Ankara'da doğmuştur. Tiyatro oyuncusu Rutkay Aziz'in kızıdır. İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nden mezun oldu. Pek çok özel tiyatro, dizi film ve sinema filminde rol aldı. Televizyon programcılığı da yapan Doğa Rutkay, 2009 yılında Turgut Özakman'ın senaryosunu yazdığı, "Dersimiz Atatürk" filminde Latife Hanım karakterini canlandırdı.

ANKARA’NIN KÜLTÜREL MİRASI

Birleşmiş Milletlerin bünyesinde bulunan UNESCO’ya üye ülkeler, 2003 yılında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi’ni (SOKÜM) imzalamışlardır. Ülkemiz bu sözleşmeye 2006 yılında dâhil olmuştur. Bu çalışma ile somut olmayan kültürel mirası korumak, somut olmayan kültürel mirasın taşıyıcısı olan toplulukların, grupların ve bireylerin somut olmayan kültürel mirasına saygı göstermek, somut olmayan kültürel mirasın önemi konusunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde duyarlılığı artırmak, uluslararası iş birliği ve yardımlaşmayı sağlamak amaçlanmaktadır. Ülkemizde her bölgede farklı kültürlerin etkisi görülmektedir. Hatta bölgelerin içinde şehirlerde bile kültürel etkinliklerin farklılaştığı görülmektedir. Ülkemiz insanları kültürel farklılıklarını zenginlik olarak yaşayan bireylerdir.

Şimdi Ankara’nın
kültürel mirasını
tanımaya ne
dersiniz?

Bir ilin kültürel mirası; halk oyunlarından, geleneksel giyim kuşamından, yemeklerinden, el sanatlarından, yöresel oyunlarından, masal, destan, efsane, türkü, mani, ninni gibi sözlü edebiyat ürünlerinden oluşur.

HALK OYUNLARI

Halk oyunları, bölgelere göre farklı zenginlikler gösterir. Oyunlar; ezgi, ritim, hareket, kıyafet, jest ve mimikler bakımından farklıdır. Ankara ili halk oyunları olgunluk, mertlik ve vakar ifadeleri taşıyan unsurlarıyla dikkati çeker. Ankara halk oyunları iki kısımda incelenir: zeybekler ve düz oyunlar.

Zeybek oyunları içinde en dikkat çekenleri Ankara zeybeği ve seğmen zeybeğidir. Ankara zeybeği, oyunların en gösterişlisidir. Yiğitlik ve mertlik ifade eder. Bu zeybek en az iki kişi tarafından saz eşliğinde oynanır. Seğmen zeybeği davul zurna ile, iki veya üç kişi tarafından oynanır. Seğmen zeybeği, isminden de anlaşılacağı üzere düzenlenen seğmen alaylarında, düğünlerde, alayın önünde bulunan davul ve zurnanın hemen önünde kılıç veya tekke palalarıyla giden zeybekler tarafından oynanır. Bunların dışında mendil zeybeği, Karaşar zeybeği, Yazıcıoğlu zeybeği gibi zeybekler de vardır.

Ankara düz oyunlarının ahengi farklı, ritmi yumuşaktır. Düz oyunların figürleri ayak oyunları ile süslenmiştir ve birbirine çok benzer. Hepsi saz ile grup hâlinde oynanır, sazdan başka müzik aleti yoktur. Bu oyunlardan bazıları şunlardır: misket, hüdayda, mor koyun, yandım şeker, yıldız, arap oyunu.

Görsel 5.50: Ankara Seymen Ekibi

GELENEKSEL KIYAFETLER

Kıyafetler bir şehrin iklimine ve o şehirde üretilen ürünlere göre değişiklik göstermiştir. Bu durum yörelere göre farklı kıyafet kültürünün oluşmasına sebep olmuştur. Ankara ili de geleneksel kıyafetleri bakımından çeşitlilik gösteren bir yapıya sahiptir. Tiftik keçisi yetiştiriciliğinden dolayı Ankara'da geleneksel kıyafetler üzerinde tiftik kullanımı yoğunlaşır. Tiftik örgü ürünleri, tiftik kumaştan dokumalar Ankara'nın geleneksel kıyafet kültüründe önemli bir yere sahiptir. "Ankara Sofu" da bu tiftikten yapılan bir tür dokumanın adıdır. Ankara sofu; Ankara'ya ve İç Anadolu Bölgesi'ne özgüdür.

Görsel 5.51: Tiftik Keçisi Yününden Yöresel Çorap

Ankara'nın pek çok ilçesinde olduğu gibi Beypazarı ilçesinde de hâlâ annelerin sandıklarında geleneksel kıyafet örnekleri büyük bir özenle saklanmaktadır. Bu Ankara'lıların kültürel miraslarına sahip çıktıklarının önemli bir göstergesidir. Özellikle nişan, düğün ve kına gecesi gibi özel günlerde giyilen özenle işlenmiş el emeği kıyafetler yörenin önemli ürünleridir. Bindallı, elbise, yelek ve çevre hırkalar bu ürünlerdendir.

Görsel 5.52: Kına Gecesinde Yöresel Bindallı Elbisesi Giymiş Kadınlar

GELENEKSEL YEMEKLER

Bir şehrin kültürel zenginlikleri içindeki en önemli unsurlardan biri de o şehrin yemekleridir. Her şehrin kendine özgü bir yemek kültürü vardır. Şehirlerin coğrafi yapısı, tarım faaliyetleri, hayvan ve bitki çeşitliliği gibi unsurlar yemek kültürünün şekillenmesinde de önemli bir yere sahiptir. Bölgenin ekonomik olarak kalkınmasında yöresel ürünlerin etkisi büyüktür.

Ankara'nın içinde bulunduğu İç Anadolu Bölgesi'nde iklim yarı kurak ve karasaldır. Ankara'da zorlu iklim nedeniyle taze gıdalar sık sık kurutulur ya da uzun depolamaya hazırlıklı olarak genellikle turşu olarak saklanır. Bu nedenle şehrin en önemli yiyeceklerinden biri tarhanadır. İç Anadolu mutfağı aynı zamanda karbonhidratlardan ve proteinlerden zengin bir özelliğe sahiptir. Ankara'nın yöresel mutfağını oluşturan lezzetler içinde çorbalar, et yemekleri, etli sebze yemekleri, hamur işleri, pırlavlar, tatlılar vardır.

Görsel 5.53: Ankara Tavası

Tarhana çorbası, düğün çorbası, oğmaç aşı, tutmaç çorbası, toyga çorbası, Ankara tava cızlama, bici bici aşı, madımak yemeği ve hoşmerim, Ankara mutfağının farklı lezzetlerindendir.

Ankara'da, ilçelerin adı ile anılan yiyecekler de vardır. Kazan ilçesinde testi kapama; Beypazarı'nda güveç, yaprak sarma, Beypazarı kurusu ve simidi bu ilçelerle özdeşleşmiş yiyeceklerdir.

Görsel 5.54: Düğün Çorbası

Görsel 5.55: Beypazarı Simidi

Görsel 5.56: Beypazarı Kuru

Ankara Çamlıdere Benli Yaylası'nda her yıl yayla zamanında gelen misafirlere höşmerim ikram edilir. Köylülere göre “höşmerim” tatlısının bir de hikâyesi vardır. Türk aile yapısında bugün de geçerliliğini kısmen koruyan bir hitap şekline göre evli kadınlar eşlerine “er” veya “erim” diye hitap etmektedir. Kadınlar askerden dönen eşlerine mutfakta bulunan peynir, irmik ve şekerden ilk kez yaptıkları bir tatlıyı ikram eder ve eşinin tepkisini bekler. Bu tatlıyı ilk kez hazırlayıp eşine sunan genç gelin, çekingen ve korkmuş bir şekilde eşine “Hoş mu erim?” diye sorar. Tatlının isminin buradan geldiğine inanılır. Günümüze ise bu tatlının adı, “Hoş mu Erim”den farklı bir yapıya bürünerek “höşmerim” veya “hşmelim” olarak gelir. Höşmerim tatlısı Ankara'da birçok köyde halen yapılmaktadır.

Görsel 5.57: Höşmerim Tatlısı

ANKARA'YA MUTFAĞINDAN BAZI ÖRNEKLER

orbalar: Aş orbası, dutma, keşkek orbası, miyane orbası, sütlü çorba, tarhana orbası ve toyga orbası en çok bilinen orbalarıdır. Et Yemekleri: Ankara tavası, alabrtme, calla, oban kavurması, ilişik, kapama, orman kebabı, patlıcanlı et, sızgı, siyel ve siyer sayılabilir.

Pilavlar: Bici, bulgur pilavı, oğmaç aşı, pıt pıt pilavı yer alır.

Köfteler: Kadınbudu köfte, mcirim köftesi, yumurtalı köfte, tohma, tiridi köfte belli başı köfte türleridir.

Dolmalar: Efelek dolması, mantı, şirden dolması (bumbar), yalancı dolma ve yaprak dolması en sevilen dolmalar arasında yer alır.

Börekler- rekler: Altüst böreği, ay böreği, bohça böreği, entekke böreği, hamman, kaha kol böreği, papa, pazar böreği, tandır böreği, yalkı en göze çarpan örneklerdendir.

Yemekler: Carciran, bici aşı, ılbır, çırpma, ge, gter, kale, keşkek yemeği, kremez, mıhlama, oma, papara, saz, tatmak tiridi, topaç sayılabilir.

Hamur İşı Yemekler: Bazlama, cızlama, gözleme, nevizme, llğn kr, su böreği sayılabilir.

Tatlılar- Kompostolar: Ayva boranası, baklava, birtlak, daşlak, ekir, fıslak, höşmerim, kabak tatlısı, karga beyni, kar helvası, kaygana, kyter, oma, perçem, saraylı, tiltel helvası, tuhafiye, zerdali boranası, zerdali hoşafı yer alır.

Ekmekler: Bazlamacın, bezdirme, gizleme, erpit, ebem ekmeği, kartala, kmbe, kete, saçkıran, serit ve yarımca yer alır.

GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARI

Bir şehrin kültürel yansımaları en çok da çocukların oyunlarında gizlidir. Pek çok şehirde olduğu gibi Ankara'nın sokaklarında da çocukların oyunları ve seslerinin izi vardır.

AŞIK OYUNU

Koyunların arka bacaklarından çıkan bir kemik türüdür aşık. Çocuklar bu aşıkları eskiden biriktirirdi. Şimdiki zamanda olduğu gibi oyuncaklar olmadığı için aşıklar çocukların en büyük eğlencesi sayılırdı. Aşık kemiği kullanılarak oynanan oyunlar, coğrafi açıdan birbiriyle ilişkisi olmayan kültürlerde de görülür ve bu oyunun tarihi çok eskilere dayanır.

Görsel 5.58: Aşık Oyunu Oynayan Çocuklar

Görsel 5.59: Beştaş

BEŞTAŞ OYUNU

Beş tane taş ile oynanmaktadır. Fındık büyüklüğündeki taşları oyuncu yere saçar. Tek elle bir taşı havaya atarak yerdeki taşları tek tek toplar. Oyuncu bu taşların ikisini, üçünü, dördünü alarak oyunu devam ettirir. Sonra köprülere geçilir. Burada da yine taşlar yere atılır. En uygun yere sol elle köprü yapılır. Ebe de, taş havaya atılıp tutulurken diğer taşları tek tek köprüden geçirmeye çalışır. Sonra yine ilk seferde yaptığı gibi ikişer, üçer, dörder geçiş yaptırır. Ebe, taşı düşürür veya taşları yakalayamadan taşlar ortada kalırsa yanar.

MİSKET OYUNU

Misket oyununda; misketler sıralı bir şekilde yan yana dizilir ve her oyuncunun elinde bir tane misket bulunur. En az iki kişi ile oynanan bu tür oyunlarda kişi sayısında herhangi bir üst sınır yoktur. Oyunların amacı genellikle eldeki bir misketle diğer misketleri vurmaktır.

Görsel 5.60: Misket Oyunu

CEVİZ OYUNU

Cevizler sıralanır. Bu cevizler, belli bir mesafeden başka bir cevizle vurulmaya çalışır. Ebe nereden vurursa orayı alır. En çok ceviz alan, oyunu kazanır.

TOPAÇ

Çıkırıktan yapılan topaç, bir ucundan bir ucuna ip ile dolandır. Daha sonra topaç yere doğru atılır ve ip çekilir. Topacı en uzun döndüren oyunu kazanır.

DOMBİK OYUNU

Bu oyun, dört beş kişiyle oynanır. On iki tane çömlek kırığı üst üste konur. Birisi üst üste dizilen çömlek kırıklarına topu atar, biri topu alana kadar diğerinin çömlek kırıklarını üst üste koyması gerekir. Şayet üst üste koyma tamamlanırsa oyun başlar.

SEK SEK OYUNU

Bu oyun, Ankara'nın bütün ilçelerinde aynı isimle fakat farklı şekillerde oynanabilmektedir. Kazan yöresinde bu oyuna "sekdelemeç" de denmektedir. Oyun, birkaç kişi ile oynanmaktadır. Oyun için yere büyükçe bir daire çizilir, ebe için de yere küçük bir daire çizilir. Ebe tek ayak üzerinde zıplayarak oyuncuları yakalamaya çalışır. Yakalanan oyuncu, ebe olur. Ebe, sadece kendi dairesinde iki ayak üzerinde durabilmektedir. Diğer yerlere basamaz. Ebe büyük dairede iki ayağı üzerine basarsa oyuncular ebe dairesine kadar ebenin sırtını yumruklar.

BEZİRGÂNBAŞI OYUNU

Anadolu'nun birçok yerinde bilinen Bezirgânbaşı oyunu ve oyun sırasında söylenen tekerleme, özellikle tarihî ipek yolu üzerinde ticaret yapan bezirgânların (tüccar) alışveriş sırasında ticaret kapılarından istedikleri hakları ve o dönemin ticaret kültürünü yansıtmaktadır. Oyun en az on ve üzeri kişiyle kız çocukları ve erkek çocuklar tarafından oynanmaktadır. Sayışmacayla iki oyuncu ebe olarak seçilir. Ebe olan oyuncular kendilerine varlık isimlerinden (ağaç, kuş, meyve vb.) birer tane seçerler. Ebeler karşılıklı el ele tutuşurlar. Oyunun tekerlemesini söylerler. Diğer oyuncular, ebelerin kollarının altından sırayla geçerler ve geçiş sırasında şu tekerleme söylenir:

"Aç kapıyı bezirgânbaşı bezirgânbaşı

Kapı hakkı ne alırsın ne verirsin

Arkamdaki yadigâr olsun yadigâr olsun

Bir sıçan iki sıçan üçüncüsünde kapana dolanan"

Tekerlemenin son sözü ile ebeler kollarını kapatır. Arada kalan üçüncü oyuncuya ebelerin seçtiği varlık isimleri gizlice sorulur. Oyuncu hangi varlığı seçerse o, ebenin arkasına geçer. Tüm oyuncular ebelerin arkasına geçtiğinde alanın ortasına düz bir çizgi çizilir. İki ebe, arkasındaki oyuncularla beraber çizginin sağına ve soluna geçerler. İki grubun oyuncuları birbirlerini çekerler. Çekme işlemi halat çekerek de yapılabilir. Çizgiyi geçen grup, oyunu kaybeder.

Okul bahçesinde arkadaşlarımızla daha güzel zaman geçirmemizi sağlayacak bu oyunları oynamayı unutmayınız.

Görsel 5.61: Topaç

Bir şehrin kültürünü oluşturan unsurlar içinde o şehrin sözle oluşturulan kültürel mirasları önemli bir yere sahiptir. Söz, kültürün taşınması diğer kuşaklara aktarılmasında en önemli ögedir. Bir şehrin günlük konuşma dili en güzel hâliyle sözlü kültür miraslarının içinde saklıdır. Sözlü kültür mirası; mani, türkü, ninni, masal, ağıt, bilmece gibi ürünlerdir. Ankara'nın ilçelerinde de bu sözlü ürünlere ait örnekler mevcuttur. Birkaç örnek verelim:

AYAŞ TÜRKÜSÜ

Ayaş yollarından aştım da geldim
Ayaş yollarından aştım da geldim
Boyunu boyuma ölçtüm de geldim
Güzeller içinden seçtim de geldim
Yandım Allah yandım yandırma beni
Seviyorum diyerek gandırma beni
Derin uykulardan kaldırma beni
Ayaş yollarında kervanın mı var
Beni öldürmeye fermanın mı var
Ağlamaya sızlamaya dermanın mı var
Yandım Allah yandım yandırma beni
Seviyorum diyerek gandırma beni
Derin uykulardan kaldırma beni
Ayva çiçek açmış yaz mı gelecek
Gönül bu sevdadan vaz mı geçecek
Bana ettiklerin az mı gelecek
Yandım Allah yandım yandırma beni
Seviyorum diyerek gandırma beni
Derin uykulardan kaldırma beni

KINA MANİSİ

Mercimek ekdim bitti mi?
Ankara yolunu tuttu mu?
Durun bakın anasına
Kızını unuttu mu?
Tülbendinde sümbülü,
Uçurdum bülbülümü,
Çıksam dağlar başına,
Arasam ben gülümü

BİLMECE

Sabaha kadar serilir, sabahleyin dürülür.
(Yorgan)

Çim çim çukurda mısın?
Ak pak yumurta mısın?
Eller yaylaya vardı.
Sen hâlâ burada mısın?
(Mantar)

- Her şehrin kendine özgü bir günlük konuşma özelliği vardır. Şehirlere ve bölgelere göre oluşan bu değişime “ağız” adı verilir.
- Ankara’ya ait bir mani, masal ya da türkü örneği araştırınız. Bulduğunuz örnekleri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

ANKARA’NIN AĞIZ ÖZELLİĞİ

NENEMİN DİLİYLE KONUŞMAK

Annem, beşikteki kardeşimi sallarken bir yandan nenni söylüyor, bir yandan da neneme hamır yoğuralım mı akşama, diye soruyordu. Sevindim nenem ve anneannem güzel börekler yapacaktı yine. Nenem “Yavrım şu radyoyu aç da haberları bir dinleyim.” dedi. Elimdeki resimlerimi bırakıp bir türlü kalkamadım.

Nenem, “Hadi yavrım büyükler bir yumuş buyurdu mu hemen yapılır.” dedi. Hızlıca kalktım radyoyu açtım. Radyoyu açmamla odayı yabancı seslerin gürültüsü doldurdu. Odaya birçok insanı konuk etmiş gibi odayı sesler doldurunca gülümsedim. Nenem de tamam şimdi oldu, diye sevindi. Radyodaki muhabir, “Hükümet ülkeye yeni yatırımlar yapmaya devam ediyor. Şimdi de Karadeniz’de yeni bir tünel yapımına başladı.” diyordu. Nenem, “Görüyo musun hükümet yeni töneller yapıyormuş; acer işler hep iy olur.”dedi anneme. Onun haberlerde duyduklarını kendine özgü sözcükleri ile dile getirmesi hoşuma gidiyordu.

Bulmaca çözer gibi bu sözlerin üzerinde duruyordum. Nenem sanki hiç haber dinlemiyor-muş gibi tekrar kendi dertlerine döndü. “Bu dohtorlarda benim ağrılarımı anlayamadı bi türlü, bür sürü dohtor gezdim bür sürü ilaç virdiler amma anlayamadılar.” deyip yakınıyordu anneme. Benim aklım ise akşama pişecek olan böreklerdeydi. Nenemin tabiriyle hamırlarda.

Görsel 5.61: Hamur Açan Kadınlar

Deme; söyleme işi, söyleme biçimi, anlatım biçimi, üslup, edebiyatta ise halk şiiri veya halk türküsü gibi anlamlarda kullanılır.

ANKARA ŞEHRİNE AİT DEYİŞ VE ÖZGÜN SÖZ ÖRNEKLERİ

- Suyuna sapına karışmamak (Balâ)
- Tavşana boyunduruk girmek (Ayaş)
- Sakala göre tarak vermek (Ayaş)
- Oradan da geçti mi kara leylekler. (Ayaş)
- Kurtlar yarar da kargalar doyar. (Ayaş)
- Kapıyı kırıp odun yapmak (Güdül)
- İpten okka çöpten terazi (Ayaş)
- İlvanlı yürümek (Balâ)
- Hoşaf soğutmak (Balâ)
- Gevene kekiğe salma (Ayaş)
- Ekin işi kırdın kirişi. (Ayaş)
- Endil eli gibi tez gelir geçer. (Ayaş)
- El el ile eltim benimle (Ayaş)
- Delinin aklına taş getirmek (Ankara)
- Çatlak çekirge (Ayaş)
- Camanın katında cakşı (Polatlı)
- Bir avuç biberi var, her yerden haberi var. (Ankara)
- Kurt gölgesinde aslan yatmaz. (Ankara)
- Kötünün gölgesi olmaz. (Ayaş)
- Kediye pis deme misafire dokunur. (Güdül)
- İhmalcinin malını kurt yer. (Kızılcahamam)
- Harmanda vermek, ambardan vermekten kolaydır. (Ankara)
- Günden evvel kalkan evlat, o evde olur devlet; günden sonra kalkan evlat, o evde olur mu bereket. (Ankara)
- Günde gelen soğan gibi, ayda gelen doğan gibi. (Ankara)
- Güldürme kendini, güldürsünler seni. (Balâ)
- Gömleksizin gönlünden kırk arşın bez geçer. (Ayaş)

Siz de büyüklerinizden Ankara'nın ağız özelliklerini yansıtan sözcük ve deyiş örneklerini sorup öğrenerek, sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Çocuğun “nenemin kendine özgü sözcükleri” diye ifade ettiği sözcükleri metinden bulup noktalı yere yazınız.

.....

.....

.....

ANKARA'DA YEREL YAYINCILIK

ANKARA'DA YAYINCILIĞIN TARİHİ

Ankara, başkent ilan edilmesiyle ve Cumhuriyet'in ilanından sonra her yönüyle gelişen modern bir şehre dönüşmüştür. Pek çok yeni yapılanmaya zemin oluşturan şehrimiz, yayıncılık tarihinde de aktif rol oynamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olduğu için yerel düzlemde ulusal yayın yapan pek çok dergi, gazete ve televizyonun merkezi olmuştur. Bunların başında da TRT gelmektedir.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), 01 Mayıs 1964'te kurulmuştur. 31 Ocak 1968 tarihinde Ankara'da ilk resmî televizyon yayını yapılmıştır. 31 Ocak 1968'de ise TRT Ankara Televizyonu deneme yayınlarına başlamıştır.

Görsel 5. 62: Ankara Eski Radyo Televizyon Binası

Radyo yayını 1927 Kasım'ında yapıldı.

Görsel 5. 63 : Radyo Yayıncılığının İlk Yıllarında Kullanılan Mikrofon

MATBAA-İ AMİRE

Ankara'daki yayıncılığın geçmişi Matbaa-i Amire'ye kadar dayanır. 1727'de kurulan Matbaa-i Amire II. Meşrutiyet'e kadar bu isimle hizmet verdi.

Daha sonra Matbaa-i Millî ve Matbaa-i Devlet şeklini aldı. Cumhuriyet Dönemi'nde ise İstanbul'dan millî miras olarak Ankara'ya taşındı ve Devlet Matbaası'na çevrildi. 1939'da devlete ait matbaaların yönetimi Millî Eğitim Bakanlığına devredildi. Millî Eğitim Basımevi adıyla yüzlerce eserin okura ulaşmasında aktif rol oynadı.

Dil inkılabı ile çocukların okullaşma oranı yükselmeye başlamış ve özellikle Cumhuriyet Dönemi'nde çocuklar için çıkarılan gazete ve dergilerin sayısı artmıştır.

1928'den sonra çıkan çocuk dergileri arasında; Çocuk Sesi, Mektepli, Arkadaş ve Çocuk, Afacan, Arkadaş, Çocuk ve Yuva ile Doğan Kardeş gösterilebilir. Bu dergiler, Türkiye'de çocuk kitaplarının pek yeterli olmadığı yıllarda çocuklara bir yandan yeni bilgiler kazandırırken, bir yandan da onları okumaya, düşünmeye teşvik etmiştir.

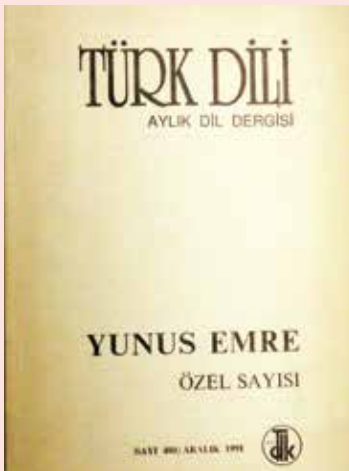
Ankara, çocuk dergilerinin yanı sıra birçok edebiyat dergisinin de çıkış noktasıdır. Hâlâ yayımlanmakta olan pek çok edebî, kültürel, sanat ve bilim dergileri yayın hayatına Ankara'da başlamıştır.

VARLIK DERGİSİ

Yaşar Nabi Nayır tarafından 1933'te Ankara'da yayımlanmaya başlayan dergi, 1946'dan itibaren İstanbul'da yayımlanmaktadır. Türk edebiyatının en uzun soluklu dergisi olan Varlık, Garip anlayışına uygun ilk örneklerle ve köy edebiyatı ürünlerine sayfalarında yer vermiştir. Dergi, hâlen yayımlanmaya devam etmektedir. Dergide; Abdülhak Şinasi Hisar, Attilâ İlhan, Behçet Necatigil, Cahit Sıtkı Tarancı, Cevdet Kudret, Ceyhun Atuf Kansu, Necati Cumalı, Nurullah Ataç, Orhan Veli, Sabahattin Kudret Aksal, Sait Faik, Yakup Kadri Karaosmanoğlu gibi birçok yazar ve şairin ürünlerine yer verilmiştir.

Görsel 5.64: Varlık Dergisi
1.Sayısı Kapağı

Görsel 5.65: Türk Dili Dergisi
Yunus Emre Özel Sayısı

TÜRK DİLİ DERGİSİ

Ankara'da 1951 yılında, Türk Dil Kurumunun aylık yayını olarak çıkmaya başlayan dergi, Türk dilinin ve edebiyatının en uzun soluklu dergilerinden biridir. Türk Dili dergisi, sadece dil konusunda yazılan makalelerin, yazıların, incelemelerin yayımlandığı bir dergi değil, bütün edebî türlere ait yazıların ve incelemelerin yer aldığı bir dergi olmuştur. Türk Dili dergisinde Doğan Hızlan, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Nurullah Ataç, Oktay Akbal, Orhan Hançerlioğlu, Peyami Safa, Sabahattin Kudret Aksal, Salah Bırsel, Suut Kemal Yetkin gibi birçok imza yer almıştır.

Yerel düzlemde şehrimizdeki yayıncılığı incelediğimizde pek çok televizyon, radyo yayın yapmakta; dergi ve gazeteler çıkarılmaktadır. Ankara'da ulusal yayın yapan beş TRT kanalı ve bir özel televizyon istasyonu vardır. Ankara'da 1999'dan bu güne yerel yayın yapan özel televizyon, ulusal yayın yapan özel radyoların yanı sıra bölgesel ve yerel yayın yapan çok sayıda radyo vardır.

Görsel 5.66: Ankara'da Yerel Yayıncılık Yapan Gazete, Dergi ve Televizyon Kanalları

ANKARA'DA MÜZİK KÜLTÜRÜ

Müzik, duyguları en iyi aktarma yollarından biridir. Bir yöreye ait müzik kültürü, o yöredeki halkın yaşam biçimini, duygu ve düşüncelerini yansıtan önemli öğelerdendir. Ülkemiz, müzik kültürü açısından oldukça zengin ve çeşitlilik gösteren bir kültüre sahiptir.

Ankara'nın müzik kültürü incelendiğinde, Asya'da çok eski çağlara ait kültür dalgalarının izlerinin yanı sıra Frigya, Yunan, Roma, Bizans ve Osmanlı kültüründen izler de taşıdığı görülmüştür.

Görsel 5.67: Ankara Seymen Saz Ekibi

Ankara yöresinde halk müziği, yöre oyunları ile iç içedir.

Ankara yöresi halk müziğinin temelini, Orta Anadolu bozkır yaşam tarzı ile yöre halkının Orta Asya'dan taşıdığı yaşam biçimi şekillendirmiştir. Orta Asya geleneklerinin etkisi, yöre halk oyunlarında ve seğmenlik töresinde açık olarak görülmektedir.

Ankara yöresi halk müziğinde bağlama, en başta gelen halk çalgısı olarak göze çarpar. Ayrıca davul, zurna, kaval, zil, kaşık, ada düdüğü, ney, meydan sazı, darbuka ve üç boğumlu dilli kaval kullanılan diğer enstrümanlardır.

Ankara yöresinde çeşitli ayaklarda türkü, halay, oyun havaları, deyiş, zeybek, karşılama, semah havası, muhabbet (cümbüş) havası, sinsin, güreş havası ve taklitli oyun havası çalınır, söylenir. Bu ayaklardan bazıları garip, bozlak, kerem, yahyalı kerem, misket, kalenderi ayaklarıdır.

Ayak, makama uygun olarak çalınan veya söylenen besteye verilen isimdir.

ANKARA'NIN ÖNEMLİ GÜNLERİ

ATATÜRK'ÜN ANKARA'YA GELİŞİ

Birinci Dünya Savaşı sonrasında yurdun dört bir yanına yayılan düşman, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın ardından topraklarımızı işgale başladı. Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul ile Urfa, Antep, Maraş, Adana ve Antalya, düşman kuvvetleri tarafından işgal edildi.

15 Mayıs 1919 tarihinde Yunan ordusu, İzmir'e girdi. Atatürk 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıkarak Kurtuluş Savaşı'nın temellerini atmaya başladı. Çünkü Mustafa Kemal Paşa bütün olumsuzluklara rağmen bağımsız ve millî bir Türk devleti kurmak istiyordu. Samsun'da halk tarafından büyük coşkuyla karşılanan Mustafa Kemal Atatürk, 12 Haziran 1919'da Amasya'ya geldi ve alınan kararlar 22 Haziran 1919 tarihinde Amasya Genelgesi adı altında yayımlandı.

Bu gelişme sonrasında 23 Temmuz 1919'da Erzurum Kongresi gerçekleşti ve hemen ardından Atatürk, 4 Eylül 1919 tarihinde Sivas Kongresi'ni topladı. Yapılan kongrelerde millî iradeye dayalı bir hükümetin kurulması ilk hedef olarak belirlendi ve tüm şehirlere telgraflar gönderilerek halkın temsilci seçmesi istendi. Seçilen temsilciler için toplanma yeri gerekiyordu. Ankaralılar, Atatürk ile temsilcileri Ankara'ya davet etti. Kurtuluş Savaşı'nın en iyi şekilde Ankara'dan yönetileceğini düşünen Atatürk, Ankara'nın coğrafi konumu ve cephelerle olan eşit uzaklığı nedeniyle Ankara'ya gitmeye karar verdi ve 27 Aralık 1919 tarihinde öğle saatlerinde Dikmen sırtlarından inerek Ankara'ya geldi.

Görsel 5.68: Seymenlerin Atatürk'ü Karşılması Temsili

Görsel 5.69: Atatürk'ün Ankara'ya Gelişi

Mustafa Kemal'in Ankara'ya gelişi, Millî Mücadele'nin seyri açısından önemli bir dönüm noktasıdır. Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Ankara'nın köylerinden ve kasabalarından akın akın gelen binlerce atlı ve yaya seğmenin oluşturduğu "Seğmen Alayı" ile Ankaralıları tarafından sevgi seli içinde karşılanmıştır. "Seğmen Alayı", sadece bir karşılama töreni değil, aynı zamanda Millî Mücadele'ye önderlik edecek yeni bir liderin, Ankara halkı ve seğmenler tarafından seçilmesi anlamını da taşımaktadır.

Ankara halkının, Atatürk'ü ve temsil heyeti üyelerini büyük coşkuyla karşılaması Ata'yı oldukça duygulandırdı. Atatürk, kendisini ve temsil heyetini coşkuyla karşılayan Ankara halkına teşekkür etti. Atatürk'ün Ankara'ya gelişi, bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ve Kurtuluş Savaşı'nın başlatılması için oldukça önemli bir olaydır. TBMM'nin kuruluşu ve Türk ordusunun kurulup çalışmalarına başlaması gibi birçok gelişme ve hazırlık, Ankara'da yapılmıştır. Bu ordular İnönü ve Sakarya Meydan Muharebesi'nde, Dumlupınar Savaşı'nda düşmanı bozguna uğrattı. 30 Ağustos 1922'de kazanılan Başkomutanlık Meydan Savaşı ile Kurtuluş Savaşı tamamlandı.

Görsel 5.70: Atatürk'ün Halkla Görüşmesi

ANKARA’NIN BAŞKENT OLUŞU

Ankara, 23 Nisan 1920’de Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılışından Cumhuriyet’in ilanına kadar geçen süre içinde sayısız olaya şahitlik etti. Savaşın başarıya ulaşması için düzenli orduların kurulması kararı Ankara’da alındı.

Bu ordular İnönü’de, Sakarya’da, Dumlupınar’da düşmanı bozguna uğrattı. 30 Ağustos 1922’de kazanılan Başkomutanlık Savaşı ile Kurtuluş Savaşı tamamlandı.

13 Ekim 1923 günü Dışişleri Bakanı İsmet Paşa (İnönü) ve 14 milletvekili, Ankara’nın başkent olması için Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne yasa önerisi verdi. Öneri, Meclis’te oylandı, kabul edildi. Böylece Ankara, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin başkenti oldu.

Mustafa Kemal Atatürk, medeniyetler beşiği Ankara’nın başkent olma nedenlerini ve sürecini Nutuk’ta şöyle anlatır: “Lozan Antlaşması’nın eklerinden olan boşaltma protokolü uygulandıktan sonra, tümüyle düşman elinden kurtulan Türkiye’nin bütünlüğü eylemli olarak gerçekleşmişti. Artık yeni Türkiye Devleti’nin başkentini yasa ile saptamak gerekiyordu.”

Bütün düşünceler, yeni Türkiye’nin başkentinin Anadolu’da ve Ankara kenti olması gerektiğinde toplanıyordu. Coğrafya ve strateji durumu en kesin önemi taşıyordu. Devletin başkentini bir an önce saptayarak iç ve dış kararsızlıklara son vermek çok gerekli idi. Gerçekten, bilindiği gibi başkent in İstanbul olarak kalacağı ya da Ankara’ya taşınacağı sorunu üzerinde öteden beri içeride ve dışarıda kararsızlıklar görülüyor, basında demeçlere ve tartışmalara rastlanıyordu.

Dışişleri Bakanı İsmet Paşa, 9 Ekim 1923 günü bir maddelik yasa tasarısını Meclis’e önerdi. “Türkiye’nin başkenti Ankara’dır.” yasa önerisi, 13 Ekim 1923 günü uzun görüşme ve tartışmalarından sonra büyük bir çoğunlukla kabul edildi.

Görsel 5.71 : Atatürk’ün Büyük Millet Meclisinden Çıkışı

Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.

Mustafa Kemal Atatürk

ANKARA'DA SANAT ETKİNLİKLERİ, FUARLAR

Ankara, çocuk ve gençlerin gerek aileleri gerekse arkadaşları ile katılabilecekleri pek çok sanatsal faaliyete ve festivale ev sahipliği yapmaktadır.

Belediye sanat merkezleri, özel sanat akademileri ve üniversiteler bünyesine yapılan faaliyetler, meraklı her gencin ilgi ve yeteneğine göre katılabileceği farklı etkinliklere zemin hazırlamaktadır. Şehrimizde yaşayan çocuk ve gençler de farklı zaman aralıklarında düzenlenen yöresel tanıtım günleri, festivaller, sergiler, söyleşiler, konserler ve sinema günleri ile sanatsal faaliyetlere kolayca ulaşma şansına sahiptirler.

Yılın belli dönemlerinde ATO Congresium ve farklı kongre merkezlerinde düzenlenen kitap fuarları, kitapsever çocuk ve gençler için önemli bir ihtiyaca cevap vermektedir. 300'ü aşkın yayınevi ve sivil toplum kuruluşunun katıldığı fuar, gerçekleştirilen panel, söyleşi ve imza etkinlikleriyle Ankaralı kitap dostlarının titizlikle takip ettiği fuarların başında gelmektedir.

Görsel 5.72: Ankara Kitap Fuarı

Görsel 5.73: Klasik Müzik Konseri

Görsel 5.74: Atatürk Kültür Merkezi

ANKARA’NIN ÇOCUK VE GENÇLERE SAĞLADIĞI HİZMETLER

Çocuğun davranışlarını; kişilik, zekâ gibi özelliklerinin yanı sıra yaşadığı fiziksel çevre de belirlemektedir. Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yaşadığı şehirde sunulan fırsatlar katkı sağlar. Bu nedenle toplumun önemli bir bireyi olan çocuk ve gençlerin sosyalleşmesinde ve gelişiminde şehrin sağladığı imkânlar çok önemlidir. Ankara tam da bu imkânlarla donatılmış bir şehirdir.

Ankara; merkezinde ve ilçelerinde bulunan eğitim hizmetleri, sportif etkinlikler için kulüpler, kültürel etkinlik mekânları, kütüphane ve araştırma merkezleri bakımından oldukça zengindir.

Ankara’nın Çocuk ve Gençlere Sunduğu Hizmetler

EĞİTİM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM, İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM

Türkiye'nin en kalabalık nüfusuna sahip ikinci ili olan Ankara, eğitim kalitesi ve eğitimde öğrencilere farklı pek çok seçenek sunması ile örnek bir şehirdir. Şehrimiz, başkent olması ve birçok şehre ulaşım kolaylığı sebebiyle çevre illerdeki öğrenciler için tercih sebebidir.

Şehrimizde 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla toplam 3080 okul bulunmaktadır.

Görsel 5.75: Ankara Atatürk Lisesi

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI ÜNİVERSİTELER

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

Ankara Üniversitesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin Anadolu'da kurulan ilk üniversitesidir. Türkiye'nin en büyük devlet üniversitelerinden birisi olan Ankara Üniversitesinin temelini bizzat Mustafa Kemal Atatürk atmıştır. Cumhuriyet'in ilanından sonra 1925'te Hukuk Fakültesi, 1935'te Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, 1943'te Fen Fakültesi ve 1945'te Tıp Fakültesi açıldı. Bu fakülteler 1946 yılında çıkarılan bir yasa ile Ankara Üniversitesi çatısı altında toplanmıştır.

Görsel 5.76: Ankara Üniversitesi

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye'nin ve Orta Doğu ülkelerinin kalkınmalarına katkıda bulunmak, özellikle fen bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında eleman yetiştirmek amacıyla 15 Kasım 1956 tarihinde "Orta Doğu İleri Teknoloji Enstitüsü" adıyla eğitime başlamıştır.

Türk yükseköğrenim sistemine birçok yenilik getiren ve çağdaş eğitimin öncüsü olan Orta Doğu Teknik Üniversitesi, ilk yıllarını Kızılay'da Müdafaa Caddesi'nde Emekli Sandığına ait küçük bir bina ile TBMM arkasında bulunan baraka-larda geçirdikten sonra, 1963 yılında ülkemizin ilk yerleşkesi olan bugünkü yerine taşınmıştır. İlk olarak 1956 yılında Mimarlık Bölümü öğretime açılmış, 1957 Şubat döneminde de Makine Mühendisliği Bölümünde öğretime başlanmıştır. 1957-1958 öğretim yılı başında Mimarlık, Mühendislik ve İdari Bilimler Fakülteleri kurulmuş, 1959 yılında da Fen Edebiyat Fakültesinin kuruluşu tamamlanmıştır. Eğitim Fakültesi ise 1982 yılında öğretime başlamıştır. Üniversite bünyesinde 41 lisans programının yürütüldüğü beş fakülte bulunmaktadır.

Görsel 5.77: Orta Doğu Teknik Üniversitesi

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatı ile 1926 yılında temelleri atılan Gazi Üniversitesi, "Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" adıyla açılmıştır. İsmi 1929 yılında "Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" olarak değiştirilmiş, 1976 yılında "Gazi Eğitim Enstitüsü" adını almış, 1982 yılında da "Gazi Üniversitesi" kimliğine kavuşmuştur.

Bünyesinde eğitim, tıp, diş hekimliği, eczacılık, sağlık bilimleri, fen, mühendislik, mimarlık, teknoloji, spor bilimleri ve uygulamalı bilimlerden oluşan on fakülte, bir yüksek okul, üç meslek yüksek okulu ve beş enstitü ile hizmet vermektedir.

Gazi Üniversitesi; Çorum Hitit, Nevşehir Hacı Bektaş Veli, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi ve son olarak da Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinin kuruluşunda roller üstlenmiş, tecrübe ve birikimlerini paylaşmış bir üniversitedir.

Gazi Üniversitesi, öncelikli alanlarını belirlemesi, eğitiminin niteliği, üniversite-sanayi iş birliklerinin gücü; farklı kategorilerde ülke ve dünya üniversiteleri sıralamasındaki yeri gibi özellikleri dikkate alınarak 26 Eylül 2017 tarihi itibarıyla Türkiye'de araştırma üniversitesi olan 10 üniversite içerisine girmiştir.

Görsel 5.78: Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

Hacettepe Üniversitesi, Çocuk Sağlığı Enstitüsü ve Hastanesi olarak 1957 yılında hizmet vermeye başlamış ve 1958 yılında da eğitim, öğretim, araştırma çalışmalarına ve kamu hizmetine geçmiştir. Hacettepe’de hemşirelik, tıbbi teknoloji, fizik tedavi ve rehabilitasyon, beslenme ve diyetetik alanlarında eğitim yapan Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu kurulmuştur. 1963 yılında ise Hacettepe Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesi hâline getirilerek Temel Bilimler, Hemşirelik, Fizyoterapi-Rehabilitasyon, Tıbbi Teknoloji ve Sağlık Teknolojisi Yüksekokulları bu fakülteye bağlı olarak yeniden örgütlenmiş ve ayrıca yine Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesine bağlı Diş Hekimliği Yüksekokulu kurulmuştur. 1965 yılında Hacettepe Bilim Merkezi ve 1966’da Hacettepe Tıp Merkezi kurulmuş, aynı yıl Hacettepe Tıp Merkezi Hastanesi de hizmete girmiştir. 8 Temmuz 1967 tarihinde, Hacettepe Üniversitesi ve Tıp, Sağlık Bilimleri, Fen ve Sosyal Bilimler Fakülteleri ile eğitime başlamıştır. Sonraki yıllarda kurulan yeni bölümler ve fakültelerle büyüyen Hacettepe Üniversitesinin ikinci yerleşkesi merkez yerleşkesine 20 km uzaklıkta Beytepe mevkiindedir.

Hacettepe Üniversitesi; 15 fakülte, 15 enstitü, 2 yüksekokul, 1 konservatuvar, 4 meslek yüksekokulu, 98 araştırma ve uygulama merkezi ile faaliyetlerini sürdürmektedir.

Hacettepe Üniversitesi ülkemizin önde gelen üniversitelerden biri olarak bilim, teknoloji ve sanat alanlarında toplumsal kalkınmaya ve evrensel değerlere katkılarını sürdürmektedir.

Görsel 5.79: Hacettepe Üniversitesi

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 03 Ekim 2011 tarihinde 7 fakülte, 1 yüksekokul ve 4 enstitü ile 1 konservatuvarla Ankara'nın 5. üniversitesi olarak eğitim-öğretime başlamıştır. 2019 itibarı ile üniversite bünyesinde: 15 fakülte, 1 yüksekokul, 1 devlet konservatuvarı, 3 meslek yüksekokulu, 5 enstitü ve 24 uygulama ve araştırma merkezi bulunmaktadır.

2019-2020 akademik yılında Güzel Sanatlar, Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık (İngilizce) Bölümü, Sağlık Bilimleri Fakültesi Dil ve Konuşma Terapisi, Çocuk Gelişimi Bölümleri lisans; Meslek Yüksekokulu bünyesinde Atçılık ve Antrenörlüğü, Sivil Savunma ve İtfaiyecilik, Üç Boyutlu Modelleme ve Animasyon bölümlerinde ön lisans eğitime başlayacaktır.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi uluslararası lisans öğrencisi oranı ile Türkiye'deki üniversiteler arasında birinci sırada yer almaktadır.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, çoğu lisans ve/veya lisansüstü derecelerini ABD, Avrupa ve Türkiye'nin önde gelen üniversitelerinden almış, tecrübeli, aktif ve dinamik bir öğretim kadrosuna sahiptir. 500'e yakını öğretim üyesi olmak üzere toplamda 1100'ü aşkın akademisyeni kısa süre içerisinde bünyesine kazandırarak akademik insan kaynağı alt yapısını mükemmel düzeyde geliştirmiştir.

Görsel 5.80: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

ASBÜ, 2013 yılında Türkiye'nin başkentinde, sosyal bilimler alanındaki araştırmaların öncüsü olma hedefiyle kurulmuş bir devlet üniversitesidir. Bu anlamda, sosyal bilimler alanında kurulmuş ilk devlet üniversitesi olma özelliğine sahiptir.

ASBÜ'nin bünyesinde Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batı Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Doğu ve Afrika Araştırmaları Enstitüsü. İslami Araştırmalar Enstitüsü, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü olmak üzere beş enstitü bulunmaktadır. Ayrıca İslami İlimler Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Yabancı Diller Fakültesi, İletişim Fakültesi olmak üzere de yedi fakülte ve Yabancı Diller Yüksekokulu ile öğrencilere sosyal bilimler alanında hizmet sunmaktadır.

Görsel 5.81: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

ASBÜ hem yürüttüğü araştırmalar hem de lisans ve lisansüstü programları ile sosyal bilimler alanında etkin bir rol üstlenmeyi hedefler ve bünyesinde bulunan çok sayıda araştırma ve uygulama merkezi ile bu amaç doğrultusunda faaliyet gösterir.

ASBÜ eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetlerini Ankara'nın en eski semtlerinden biri olan Ulus'ta tarihî, kültürel ve estetik değeri yüksek yapılarda sürdürmektedir. ASBÜ yerleşkesi, içerisinde Türkiye Cumhuriyetinin ilk Başbakanlık binasının da yer aldığı tarihî bir mekânda konumlanmıştır. Rektörlük binası Mimar Yahya Ahmet Bey tarafından 1925 yılında inşa edilmiş, 1937'ye kadar 'Başvekalet' olarak hizmet vermiştir. 1950'li yıllardan sonra Maliye Bakanlığına ev sahipliği yapan bina, 2001'den sonra Gümrük Müsteşarlığı tarafından kullanılmış, 2013 yılı Nisan ayında ASBÜ'ye tahsis edilmiştir.

ASBÜ lisans ve lisansüstü programları öğrencilerin farklı disiplinlerdeki çalışmalarından haberdar olmalarını sağlayacak şekilde disiplinler arası yaklaşımı esas alarak tasarlanmıştır. Lisans ve lisansüstü programlarımız öğrencilerin zengin seçmeli ders havuzuyla farklı bölümlerden ders almalarına ve bu yolla kendi ilgi alanlarında derinleşip çalışabilmelerine imkân vermektedir.

Görsel 5.82: Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, 1934 yılına dayanan köklü bir geleneği yenilikçi fikirlerle, nitelikli akademisyenleri başarılı öğrencilerle, sosyal bilimlerdeki kuramsal bilgiyi pratikle buluşturmaktadır. Devraldığı köklü mirasla 2018 yılında kurulan Üniversite, sosyal bilimler ve sanat alanında sahip olduğu konumu koruma ve daima bir adım ileri taşıma arzusundadır.

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, bünyesinde barındırdığı 9 fakülte, 3 yüksekokul, 3 meslek yüksekokul, 1 konservatuar, 1 enstitü ve 23 araştırma merkezi ile eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir.

Öğrenciyi bütün süreç ve faaliyetlerin odak noktası gören Üniversite, uluslararası başarılarla sahip, bilime katkı yapan nitelikli bir akademik kadro ile gençlerimizi geleceğe en iyi şekilde hazırlamaktadır. Öğrenci topluluklarının aktif rol oynadığı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, zengin sosyo-kültürel yaşamıyla da fark yaratmaktadır.

Üniversite, sahip olduğu kaynakları uluslararası alanlara taşıyarak dünya bilim mirasına katkıda bulunmayı sürdürmek gayesiyle öğrencilerin Erasmus, Mevlana vb. değişim programı ile yurt dışında bir ya da iki akademik dönem eğitim görmeleri sağlanmaktadır.

Görsel 5.83: Ankara Müzik Ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ

Üniversite, 01/07/2017 tarihli 30111 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 7033 sayılı kanunla kurulmuştur.

Üniversite yerleşkesi çok geniş bir alana kurulmuş olup bünyesinde; Müzik Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, İcra Sanatları Fakültesi, Müzik ve Güzel Sanatlar Eğitim Fakültesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi olmak üzere dört fakülte ve Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü ile meslek yüksekokulu bulunmaktadır.

Amacı, sanat ile kültür, kültürel kimlik ile toplum arasındaki ilişkiyi en doğru biçimde yorumlayabilen, Türkiye'nin kültür-sanat kavrayışı ve hedeflerine de etki edebilen bir kurum olmaktır. Aynı zamanda farklı inanç ve kültürlerin iç içe yaşadığı ülkemizde, sanatın çoğulcu ve birleştirici yapısıyla tercih edilen öncü bir kurum olmayı da hedeflemektedir.

AKADEMİLER

- Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi
- Kara Harb Okulu
- Polis Akademisi
- Devlet Konservatuvarı
- Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı

ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN EĞLENCE ALANLARI

GENÇLİK PARKI

Ankara'nın tarihî parklarından biri olan Gençlik Parkı, şehrin merkezinde yer alan bir kültür, eğlence ve gezi mekânıdır.

Cumhuriyet tarihinin ilk parklarından biri olan Gençlik Parkı, başkentimizin sembollerinden biridir. 1936 yılında yapımına başlanan parkın inşaatı yedi yıl sürmüştür. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nın 24'üncü yılında Ankaralıları ve şehir dışından gelen yerli turistlere hizmet vermeye başlamıştır. Gençlik Parkı, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kentsel parklarından biridir. İçinde bulunan Cumhuriyet Anıtı parkın köklü tarihine ayrı bir anlam katar.

Asırlık ağaçları, rengârenk bahçeleri, yeşil alanları ile adeta Ankara'nın göbeğinde bir "vaha" görünümünde olan park, Ankara'nın nefes alma noktalarındandır. Gençlik Parkı bünyesinde bulunan tiyatro salonları ve kültürel etkinlik mekânlarıyla da kültür sanat aktivitelerine ev sahipliği yapıyor.

Görsel 5.84: Gençlik Parkı

Görsel 5.85: Gençlik Parkı Anıtı

ALTINKÖY AÇIK HAVA MÜZESİ

Altındağ Belediyesi tarafından açılan park; yüz yıl önceki köy hayatını yansıtmaktadır. Altinköy'ün karpısı, camisi, çamaşırhanesi, okulu, bakkalı, köy evleri, yel ve su değirmeni, asma köprüsü, köy kahvesi ile yaşayan bir açık hava müzesidir.

Görsel 5.86: Altinköy Açık Hava Müzesi Köy Evleri

Aşağıdaki görsellerde Ankara'nın farklı eğlence alanları verilmiştir. Görselleri inceleyerek noktalı bölümlere görseldeki yerlerin isimlerini yazınız.

BELEDİYE GENÇLİK VE ÇOCUK HİZMETLERİ

Şehrimizde hem büyükşehir belediyesi hem de ilçe belediyeleri, çocuk ve gençlere yönelik hizmetlerini büyük bir titizlikle yürütmektedir.

BELEDİYE GENÇLİK MERKEZLERİ

Büyükşehir Belediyesi bünyesinde verilen hizmetlerle 15-24 yaşları arasındaki tüm gençlerin beden ve ruh sağlığını korumak, sosyo-kültürel gelişimlerini desteklemek, ilgi alanları doğrultusunda eğitimlerine katkı sağlamak ve beceri kazandırmak amaçlanmıştır. Gençler arasında iletişim ve dayanışmayı güçlendirilmeyi amaçlayan ve onların boş zamanlarını değerlendirebilecekleri bu merkezlere, istenilen belgelerle başvurup üye olabilirsiniz.

Üyelik Belgeleri

- Nüfus Cüzdanı Fotokopisi
- İkâmetgâh Belgesi
- 2 Adet Fotoğraf
- Savcılıktan Alınacak Adli Sicil Kaydı (18 Yaş üzeri olanlar için)
- Sağlık Raporu (Spor Faaliyetleri için)

Büyükşehir Belediyesi Gençlik Merkezleri bünyesinde şu kurslardan yararlanılabilir:

Görsel 5.87: Gençlik Merkezi Satranç Etkinliği

Görsel 5.88: Gençlik Merkezi Gölge Oyunları Etkinliği

- Bilgisayar
- Bilardo
- Masa Tenisi
- Masa Futbolu
- Air Hockey
- Kondisyon
- Step
- Futbol

- Voleybol
- Basketbol
- Hentbol
- Satranç-Abalone
- İngilizce-Diksiyon
- Tiyatro
- Bağlama
- Ud

- Ney
- Gitar
- Org
- Sağlık
- Yüzme
- Halk Oyunları
- Eğitim Seminerleri

Görsel 5.89: Gençlik Merkezi Tiyatro Etkinliği

Görsel 5.90: Gençlik Merkezi Bağlama Kursu

BELEDİYE ÇOCUK HİZMETLERİ

ÇOCUK KULÜPLERİ

Çocuklarımızın eğitimine katkı sağlayan, fiziki ve zihni gelişmelerine yardımcı kültür - sanat ve spor merkezleri olan çocuk kulüpleri; çocukların akademik, sportif, kültürel, sanatsal başarılarını artırmak için hizmet vermektedir.

Görsel 5.91: Belediye Çocuk Kulübü

Görsel 5.92: Belediye Çocuk Kulübü
Halk Oyunları Ekibi

ÇOCUK MECLİSİ

Ankara'da yaşayan çocukların, hayata dair söz sahibi olmaları amacıyla kurulmuştur. Problemlerini, taleplerini özgürce ifade etmeleri; yaşadıkları kentle ilgili alınacak kararlarda söz sahibi olmaları için imkân sağlanmaktadır. Problemlere dair çözüm önerileri geliştiren meclis üyeleri, kendi oylarıyla seçme ve seçilme deneyimi yaşayarak demokrasi kültürünü tecrübe etmektedirler.

Görsel 5.93: Belediye Çocuk Meclisi

Görsel 5.94: Belediye Çocuk Merkezi

SOKAKTA ÇALIŞAN ÇOCUKLAR MERKEZİ

Sokakta çalışan çocukların sorunlarını çözmek, okula gitmeyenleri eğitime yönlendirmek, okula gidiyorlarsa eğitimlerine yardımcı olmak, okul ile ilgili sorunlarını çözmek amacıyla çalışan bir merkezdir.

ANKARA GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ

Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde çalışmalarını sürdürmektedir. Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlar. Gençlerin katılabileceği çalışma ve projelere zemin hazırlar. Kültürel ve sportif etkinliklerde gençlerin aktif rol almasını sağlayan çalışmalara ev sahipliği yapar. Şehrin pek çok ilçesinde gençlerin rahatlıkla zaman geçirebileceği gençlik merkezleri vardır.

Gençlik Merkezleri

- Ankara Yenimahalle Gençlik Merkezi
- Ankara Çankaya Gençlik Merkezi
- Ankara Gölbaşı Gençlik Merkezi
- Ankara Şehit Ümit Çoban Gençlik Merkezi
- Ankara Pursaklar Gençlik Merkezi
- Ankara Altındağ Gençlik Merkezi
- Ankara Şereflikoçhisar Gençlik Merkezi
- Ankara Ceren Damar Şenel Gençlik Merkezi
- Ankara Beypazarı Gençlik Merkezi
- Ankara Sincan Gençlik Merkezi
- Ankara Keçiören Gençlik Merkezi

Görsel 5.95: Gençlik Merkezi Katılımcı Öğrenciler

Gençliği yetiştiriniz. Onlara ilim ve irfanın müspet fikirlerini veriniz.
Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız.

Mustafa Kemal Atatürk

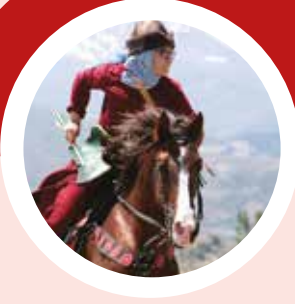

Görsel 5.96: Gençlik Merkezi Öğrenci Etkinliği

Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için
kendinde kuvvet bulacaktır.

Mustafa Kemal Atatürk

ANKARA'DA GELENEKSEL VE GÜNCEL SPOR İMKÂNLARI

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de futbol, voleybol, hentbol gibi popüler spor branşları gençler tarafından çok daha fazla rağbet görüp ilgi uyandırırsa da geleneksel sporlarımız da gençlerimizin ilgisini çekmektedir.

Özellikle Altındağ Belediyesi tarafından düzenlenen “Karapürçek Yağlı Güreşleri” nde 2019 yılında 800 güreşçi ve adlarını güreş tarihine altın harflerle yazdırmış pek çok başarılı güreşçi bir araya getirmiş ve onları halkla buluşturmuştur.

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk her alanda olduğu gibi binicilik sporuna da büyük önem vermiştir. Bu önemden yola çıkılarak ata sporu olan binicilik sporunu gençler arasında yaygınlaştırmak amacıyla 1933 yılında kurulan Atlı Spor Kulübü, binicilik yaşını 6'ya indirmiştir. Şehrin farklı bölgelerinde yer alan dernek ve kulüpler ile geleneksel spora gönül veren herkese spor imkânı tanınmaktadır.

Görsel 5.98 : Geleneksel At Binme ve Okçuluk

Görsel 5.97 : Altındağ Geleneksel Güreş Müsabakası

Çevrenizde futbol, basketbol, voleybol, yüzme vb. güncel spor hizmeti veren kurumları araştırıp sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

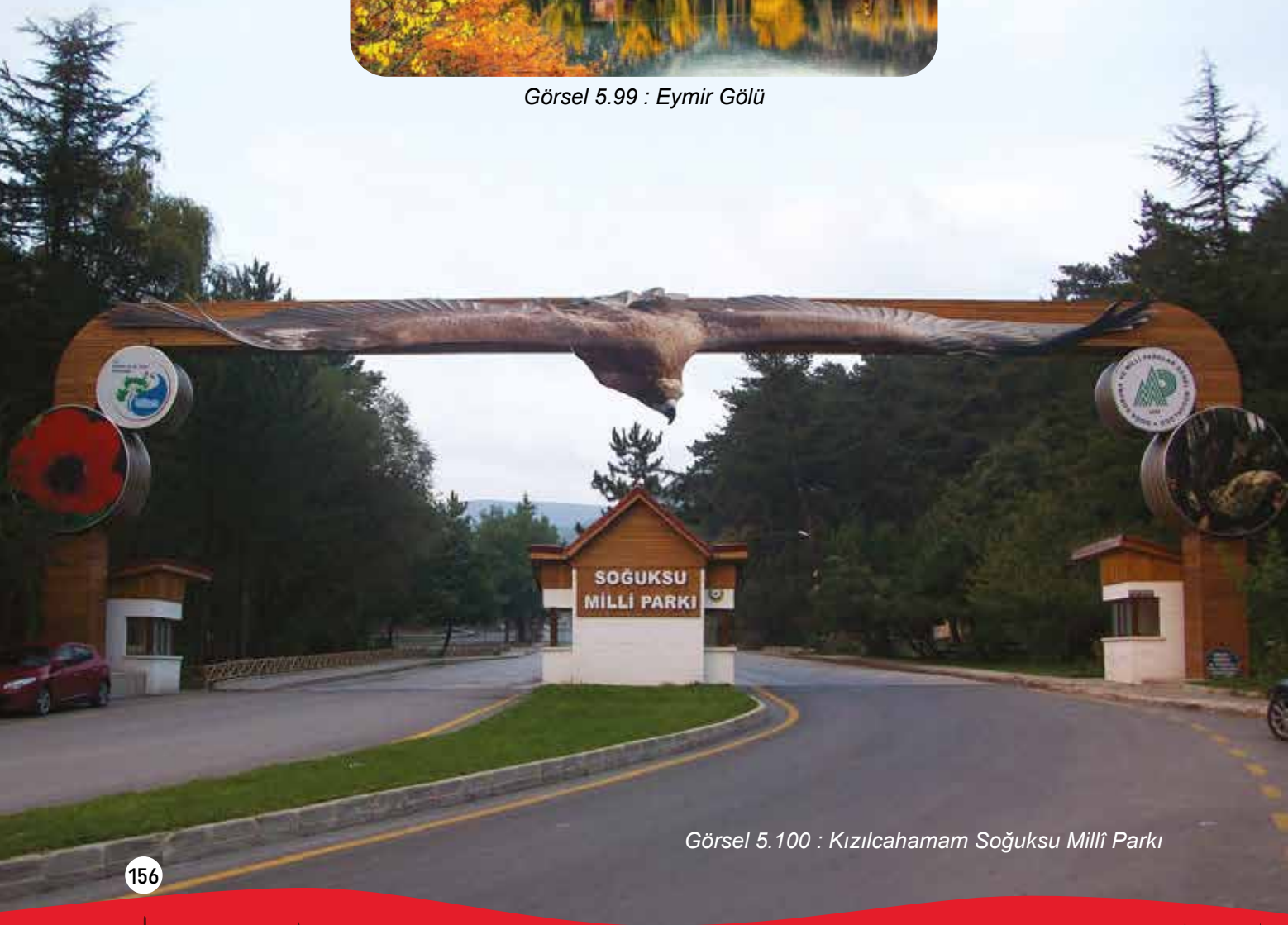
DAĞ VE DOĞA YÜRÜYÜŞÜ

Jeolojik oluşumu ve bitki örtüsü bakımından zengin değerlere sahip Pazar Çayı Vadisi; peyzaj özellikleri ile 22 kilometrelik yürüyüş yoluna sahip İlhan Çayı'nın Ağan Vadisi'nde ve yer yer boğaz biçimindeki oluşumları ve çeşitli bitki dokusuyla Çubuk Çayı Vadisi çevresinde doğa yürüyüşleri yapılabilir.

İki tarafı dik kayalık ve balıksırtı gibi yükselen İnözü Vadisi tabanında çok dar bir alanda, bitki örtüsü ve meyve bahçeleri içinde bağevi niteliğinde kırsal yerleşme bulunmaktadır. Su unsuru, bitki örtüsü ve yaban hayatı varlığıyla Mogan ve Eymir Gölleri de doğa yürüyüşleri için elverişlidir. Kızılcahamam ilçesini çevreleyen Soğuksu Millî Parkı bitki örtüsü yönünde step ile orman arası bir geçit oluşturması nedeniyle ekolojik ve biyolojik çeşitlilik bakımından özel bir alan oluşturur.

Görsel 5.99 : Eymir Gölü

Görsel 5.100 : Kızılcahamam Soğuksu Millî Parkı

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1.1:	https://ailevecalisma.gov.tr/
Görsel 1.2:	http://sincanilkokul.meb.k12.tr/icerikler/4-b-sinifi-pul-islemesi_8803680.html
Görsel1.3:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/saving-world-102596711
Görsel 1.4:	https://www.karatekin.edu.tr/default.aspx (https://karatekin.academia.edu/%C4%B0smaUluda%C4%9F
Görsel 1.5:	https://www.istockphoto.com/mx/vector/herramientas-de-edad-de-piedra-gm1150056298-311198172
Görsel 1.6:	https://www.shutterstock.com/tr/image-vector/historical-chronology-agriculture-collection-vector-illustrations-1018087519
Görsel 1.7:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/catalhoyuk-large-neolithic-chalcolithic-best-preserved-1165408345
Görsel 1.8:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/professional-carpenter-works-saw-bench-his-1104730571
Görsel 1.9:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/full-sphynx-profile-pyramid-giza-egypt-gm178375366-20293242#/close
Görsel 1.10:	https://basin.ktb.gov.tr/TR-45525/truva-antik-kenti.html
Görsel 1.11:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/ruins-celsius-library-ancient-city-ephesus-764361913
Görsel 1.12:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/bogazkale-turkey-may-4-2017-ruins-1420245602
Görsel 1.14:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/gaziantep-turkey-april-15-2014-roman-577401475
Görsel 1.15 :	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/bursa-turkey-interior-view-great-mosque-1375496777
Görsel 1.16:	https://istanbul.ktb.gov.tr/TR-165581/ayasofya-muzesi.html
Görsel 1.17:	https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44404/efes-izmir.html
Görsel 1.19:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/istanbul-turkey-august-14-crowd-people-1166285893
Görsel 1.20:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/istanbul-turkey-august-23-skyscrapers-modern-224083618
Görsel 1.21:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/panorama-alhambra-palace-granada-spain-1122099344
Görsel 1.22:	https://dosya.diyaret.gov.tr/DYYSDosya/SureliYayinlar/DiyaretAylikDergi/2019/12/32955-medineden-medeniyete-din-kimligimizin-serencami.jpg
Görsel 1.23:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/eyfel-kulesi-havadan-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm-paris-gm1145422105-308302602
Görsel 1.24:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/the-cathedral-of-seville-gm472986612-63737741
Görsel 1.25:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/istanbul-say%C4%B1s%C4%B1-gm903934818-249297143
Görsel 1.26:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sultanahmet-camii-gm1134102693-301248689
Görsel 1.27:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/aerial-view-of-blue-mosque-and-hagia-sophia-in-istanbul-gm454963095-30564250#/close
Görsel 1.28:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/ankaraturkeydecember-26-2018-city-view-intersection-1267680769
Görsel 1.29:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/balat-istanbul-t%C3%BCrkiyede-sokakta-oyunan-%C3%A7ocuklar-gm653536626-118924105
Görsel 1.30:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/y%C3%BCr%C3%BCy%C3%BC%C5%9F-ve-balat-caddesi-istanbul-t%C3%BCrkiye-n-ke%C5%9Ffetmek-insanlar-gm888678892-246474988
Görsel 1.33:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/rug-gm177764935-23958768
Görsel1.34:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/safranbolu-t%C3%BCrkiye-gm1089082984-292144343
Görsel 1.35	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/world-ocean-day-saving-water-environmental-287591057
Görsel 2.1:	https://ankara.bel.tr/
Görsel 2.2:	https://ankara.bel.tr/
Görsel 2.3:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/insan-kalabal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-bir-zincir-sembol%C3%BC-%C5%9Fekillendirme-ba%C4%9F-ve-sosyal-medya-kavram%C4%B1-gm936347578-256138243
Görsel 2.4:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/international-volunteer-day-social-economic-development-346702472
Görsel 2.5:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/crowd-people-raised-arms-over-blending-1120975844
Görsel 2.6:	https://www.istockphoto.com/ca/photo/van-earthquake-gm458723899-20177869

Görsel 2.7:	https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/network-business-concept-1290347413
Görsel 2.8:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/yaz-aylar%C4%B1nda-do%C4%9Fu-berlin-de-daire-binas%C4%B1-gm1163007103-319214336
Görsel 2.9:	diyanet.gov.tr/DiyanetAnasayfa
Görsel 2.10:	https://www.istockphoto.com/gb/photo/picnic-table-on-a-green-meadow-gm515455609-47917368#/close
Görsel 2.11:	https://cubuk.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_05/20142714_100_2942.jpg
Görsel 2.12:	http://www.deviyatiro.gov.tr/DevletTiyatro/oyundetay/2322?a=reis-bey
Görsel 2.13:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/hand-holding-cup-raditional-turkish-tea-illuminated-by-sun-gm636054828-112621737
Görsel 2.14:	https://image.shutterstock.com/image-photo/ankaraturkeynovember-24-2018-ziya-gokalp-260nw-1244257375.jpg
Görsel 2.15:	https://media.istockphoto.com/photos/rescuers-in-place-of-traffic-accident-picture-id620401284
Görsel 2.16:	https://media.istockphoto.com/photos/bitez-public-market-picture-id472231511
Görsel 2.18:	https://media.istockphoto.com/photos/street-cafe-in-berlin-germany-picture-id1063868176
Görsel 2.19:	https://media.istockphoto.com/photos/road-with-cars-in-stormy-weather-people-running-picture-id140453995
Görsel 2.20:	https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/su-basan-yolda-trafik-gm1169239698-323145138
Görsel 2.21:	https://www.shutterstock.com/tr/image-illustration/illustration-world-map-drawn-out-realistic-231214228
Görsel 2.22:	http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/06/24/752837/resimler/2015_12/04000110_img20151203wa0002.jpg
Görsel 2.23:	https://twitter.com/ankarauni/status/688013018219823106
Görsel 2.24:	http://pursaklarfenlisesi.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/06/29/970796/resimler/2017_04/28135302_2016-2017_turk_telekom_1.jpg
Görsel 2.25:	https://www.okullarhakkinda.com/resim/123144.jpg
Görsel 2.26:	https://hacettepe.edu.tr/
Görsel 2.27:	https://twitter.com/Hacettepe1967/status/942642118375411712
Görsel 2.28:	https://www.istockphoto.com/gb/photo/manual-workers-working-at-a-factory-gm584866442-100208861
Görsel 2.29:	https://www.istockphoto.com/gb/photo/toddlers-in-the-movie-gm177349115-21112640
Görsel 2.30:	http://www.tcddtasimacilik.gov.tr/trenler/yuksek-hizli-tren/
Görsel 2.32:	https://media.istockphoto.com/vectors/cute-disabled-boy-kid-sitting-in-a-wheelchair-handicapped-person-flat-vector-id894378630
Görsel 2.33:	https://www.dinihaber.com/diyanet/diyanet-isaret-dili-dini-kavramlar-sozlugunu-yayimladi-h25641.html
Görsel 2.34:	http://akdagmadenitml.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/66/02/309411/resimler/2019_12/k_05091332_engel.jpg
Görsel 2.35:	https://ankara.bel.tr/
Görsel 2.36 :	https://www.shutterstock.com/tr/image-illustration/people-stand-family-man-woman-child-1191419662
Görsel 2.37:	https://ankara.bel.tr/
Görsel 2.38:	https://ankara.bel.tr/
Görsel 2.39:	https://ankara.bel.tr/
Görsel 3.1:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152345/fotograf-galerisi.html
Harita 3.2:	Coğrafi Bilimler Dergisi Ank.Ünv. DTCE. Coğrafya Bölümü (Rüya Bayar-Kerime Karabacak)
Görsel 3.3:	http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/ankaraya-ozgu-bitkilerle-tanisalim
Görsel 3.4:	http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/ankaraya-ozgu-bitkilerle-tanisalim
Görsel 3.5:	http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/ankaraya-ozgu-bitkilerle-tanisalim
Görsel 3.6:	http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/ankaraya-ozgu-bitkilerle-tanisalim
Görsel 3.7:	http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/ankaraya-ozgu-bitkilerle-tanisalim
Görsel 3.8:	http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/ankaraya-ozgu-bitkilerle-tanisalim
Görsel 3.9:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 3.10:	https://ankara.ktb.gov.tr/

Görsel 3.11:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 3.11:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 3.12:	https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/gezilecekyer/sariyar-baraji
Görsel 3.13:	http://www.aski.gov.tr/TR/ICERIKDETAY/Egrekkaya-Baraji/32/14
Görsel 3.16:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 3.19:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 3.22:	https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/neyenir/mercimekli-tarhana-corbasi
Görsel 3.23:	https://www.kulturportali.gov.tr/arama/Etli+Yaprak+Sarma
Görsel 3.24:	https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/neyenir/bepazari-kurusu
Görsel 3.25:	https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/neyenir/koy-bazlamasi
Görsel 3.27:	EBA görsel arşivinden alınmıştır.
Görsel 3.28:	EBA görsel arşivinden alınmıştır.
Görsel 3.29:	EBA görsel arşivinden alınmıştır.
Görsel 3.30:	EBA görsel arşivinden alınmıştır.
Görsel 3.31:	EBA görsel arşivinden alınmıştır.
Görsel 3.32:	EBA görsel arşivinden alınmıştır.
Görsel 3.33:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 3.36:	https://cankiri.ktb.gov.tr/TR-70616/camiler.html
Görsel 3.38:	https://kirikkale.csb.gov.tr/basinda-mudurlugumuz-i-89187
Görsel 3.39:	http://www.kirsehir.gov.tr/tanitim-filmlerimiz
Görsel 3.40:	https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/aksaray/gezilecekyer/sultanhani
Görsel 4.1:	https://www.ankara.bel.tr/kurumsal/tarihce
Görsel 4.2:	https://cdnuploads.aa.com.tr/uploads/Contents/2017/06/15/thumbs_b_c_b5e87ee889c8ae67745978566aee652e.jpg?v=114204
Görsel 4.3:	https://tudoksad.org.tr/osb-ler-icin-elektrik-dagitim-bedelleri-belirlendi
Harita 4.1:	https://ankara.bel.tr/Plan_Aciklama_Raporu/plan_aciklama_raporu.html#p=263
Görsel 4.4:	https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/nealinir/kalecik-karasi-uzumu
Görsel 4.5:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-153100/ankara-armudu.html
Görsel 4.6:	https://www.tarimorman.gov.tr/HAYGEM/Belgeler/Hayvanc%C4%B1%C4%B1k/K%C3%BC%C3%A7%C3%BCKba%C5%9F%20Hayvanc%C4%B1%C4%B1k/Koyun%20Yeti%C5%9Ftiricili%C4%9Fi/2019%20Y%C4%B1%C4%B1/Koyun_Yetistirciligi.pdf
Görsel 4.7:	https://www.tarimorman.gov.tr/HAYGEM/Belgeler/Hayvanc%C4%B1%C4%B1k/Kanatlı%C4%B1%20Yeti%C5%9Ftiricili%C4%9Fi/Kanatlı%20Sektorunun%20Genel%20Durumu%202013.pdf
Görsel 4.8:	https://www.tarimorman.gov.tr/HAYGEM/Belgeler/Hayvanc%C4%B1%C4%B1k/Kanatlı%C4%B1%20Yeti%C5%9Ftiricili%C4%9Fi/Kanatlı%20Sektorunun%20Genel%20Durumu%202013.pdf
Görsel 4.9:	https://www.tarimorman.gov.tr/HAYGEM/Belgeler/Hayvanc%C4%B1%C4%B1k/K%C3%BC%C3%A7%C3%BCK%20Evcil%20Yeti%C5%9Ftiricili%C4%9Fi/%C4%B0pekb%C3%B6cek%C3%A7ili%C4%9Fi/%C4%B0pekboce%C4%9Fi%20ve%20Dut%20Yeti%C5%9Ftiricili%C4%9Fi.pdf
Görsel 4.11:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 4.12:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 4.14:	http://soguksu.tabiat.gov.tr/
Görsel 4.15:	https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/gezilecekyer/elmadag-kayak-merkez
Görsel 4.17:	Kitap yazarları tarafından oluşturulmuştur.
Görsel 4.16:	http://soguksu.tabiat.gov.tr/
Görsel 4.17:	http://sakarya.tabiat.gov.tr/
Görsel 4.19:	https://www.anitkabir.com.tr/Icerik/_Content/1/11/Anitkabir-Fotografileri-2-Album

Görsel 4.22:	https://www.kulturportali.gov.tr/repoKulturPortali/small/Dokumanlar/nallihanigneoyasi3_20180706135119394.jpg?format=jpg&quality=50
Görsel 4.23:	http://www.ankara.gov.tr/
Görsel 4.24:	http://www.ankara.gov.tr/
Görsel 4.25:	https://docplayer.biz.tr/104705345-Icindekiler-sunus-arif-sayik-02-ankara-kalkinma-ajansi-ankara-el-kitabi.html
Görsel 4.26:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 4.26:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 4.27:	https://docplayer.biz.tr/104705345-Icindekiler-sunus-arif-sayik-02-ankara-kalkinma-ajansi-ankara-el-kitabi.html
Görsel 4.28:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 4.29:	https://www.esk.gov.tr/tr/11125/Ankara-Kecisi-Tiftik-Kecisi
Görsel 4.30:	https://ankara.ktb.gov.tr/
Görsel 4.31:	http://ayas.bel.tr/
Görsel 4.32:	https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/nealinir/kalecik-karasi-uzumu
Görsel 4.33:	https://www.oburcan.com/wp-content/uploads/2011/11/mpbeach-513.jpg
Görsel 4.34:	http://ayas.bel.tr/
Görsel 4.35:	https://www.ego.gov.tr
Görsel 4.36:	https://www.ego.gov.tr/tr/sayfa/6/ego-genel-mudurlugu-tarihcesi
Görsel 4.37:	https://www.ego.gov.tr
Görsel 4.38:	https://www.ego.gov.tr
Görsel 4.39:	https://www.ego.gov.tr
Görsel 4.40:	https://www.ego.gov.tr
Görsel 4.41:	https://www.ego.gov.tr
Görsel 5.2:	www.devtiyatro.gov.tr
Görsel 5.4:	https://adnanotuken.kutuphane.gov.tr/
Görsel 5.6:	http://adnanotuken.kutuphane.gov.tr/Resim/284511,odunc-verme-adnanotukenihk--7jpg.png?0
Görsel 5.8:	http://alidayicocuk.kutuphane.gov.tr/
Görsel 5.9:	Konser programı görüntülerinden alınmıştır.
Görsel 5.10:	http://www.devtiyatro.gov.tr/
Görsel 5.11:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152372/anitkabir.html
Görsel 5.12:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152372/anitkabir.html
Görsel 5.13:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152372/anitkabir.html
Görsel 5.14:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152372/anitkabir.html
Görsel 5.15:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152372/anitkabir.html
Görsel 5.16:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152372/anitkabir.html
Görsel 5.17:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152372/anitkabir.html
Görsel 5.18:	https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-163970/hacibayram-camii-ankara-2016.html
Görsel 5.19:	https://www.altindag.bel.tr/#!altindag
Görsel 5.20:	https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/gezilecekyer/kocatepe-camii-1
Görsel 5.21:	https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/ankara/gezilecekyer/ulus-cumhuriyet-aniti
Görsel 5.22:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152345/fotograf-galerisi.html
Görsel 5.23:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152345/fotograf-galerisi.html
Görsel 5.24:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152345/fotograf-galerisi.html
Görsel 5.25:	Eba Görsel Arşivinden alınmıştır.
Görsel 5.26:	Eba Görsel Arşivinden alınmıştır.
Görsel 5.27:	https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152345/fotograf-galerisi.html

Görsel 5.28:	https://www.eba.gov.tr/
Görsel 5.36:	https://www.meb.gov.tr/yenilik-ustumuzde/haber/19606/tr
Görsel 5.52:	https://www.kulturportali.gov.tr/
Görsel 5.53:	https://www.kulturportali.gov.tr/repoKulturPortali/large/10012013/d92ef775-2d73-46d5-a694-a144de793212.jpg
Görsel 5.54:	https://www.kulturportali.gov.tr/repoKulturPortali/large/04012013/52f55c95-bf9d-48b7-8c41-271c65d50cdb.jpg
Görsel 5.55:	https://www.kulturportali.gov.tr/repoKulturPortali/large/10012013/c512b1ee-dcf0-4598-894f-6899b9299e37.jpg?format=jpg&quality=50
Görsel 5.56:	https://www.kulturportali.gov.tr/repoKulturPortali/large/10012013/c512b1ee-dcf0-4598-894f-6899b9299e37.jpg?format=jpg&quality=50
Görsel 5.57:	https://www.kulturportali.gov.tr/repoKulturPortali/large/10012013/c512b1ee-dcf0-4598-894f-6899b9299e37.jpg?format=jpg&quality=50
Görsel 5.58:	https://www.bagcilar.bel.tr/
Görsel 5.67:	https://aregem.ktb.gov.tr/TR-51139/segmenlik-gelenegi.html
Görsel 5.68:	Eba görsel arşivinden alınmıştır.
Görsel 5.69:	Eba görsel arşivinden alınmıştır.
Görsel 5.70:	Eba görsel arşivinden alınmıştır.
Görsel 5.71 :	Eba görsel arşivinden alınmıştır.
Görsel 5.75:	http://ankaraataturklisesi.meb.k12.tr/
Görsel 5.77:	https://www.metu.edu.tr/
Görsel 5.79:	https://www.bik.gov.tr/hacettepe-universitesi-dunyanin-en-iyileri-arasinda/
Görsel 5.80:	https://aybu.edu.tr/
Görsel 5.81:	https://www.asbu.edu.tr/tr
Görsel 5.82:	https://hacibayram.edu.tr/
Görsel 5.83:	https://www.mgu.edu.tr/tr
Görsel 5.84:	https://www.ankara.bel.tr/
Görsel 5.85:	https://www.ankara.bel.tr/
Görsel 5.86:	altindag.com.tr/belediyemizin-faaliyetleri/altinkoy-acik-hava-muzesi-193
Görsel 5.87:	https://www.ankara.bel.tr/
Görsel 5.88:	https://www.ankara.bel.tr/
Görsel 5.89:	https://www.ankara.bel.tr/
Görsel 5.90:	https://www.ankara.bel.tr/
Görsel 5.91:	https://www.ankara.bel.tr/
Görsel 5.92:	https://www.ankara.bel.tr/
Görsel 5.93:	https://www.ankara.bel.tr/
Görsel 5.94:	https://www.ankara.bel.tr/
Görsel 5.95:	http://ankara.gsb.gov.tr/
Görsel 5.96:	http://ankara.gsb.gov.tr/
Görsel 5.97 :	https://www.altindag.bel.tr/
Görsel 5.98 :	https://www.etnosporfestivali.com

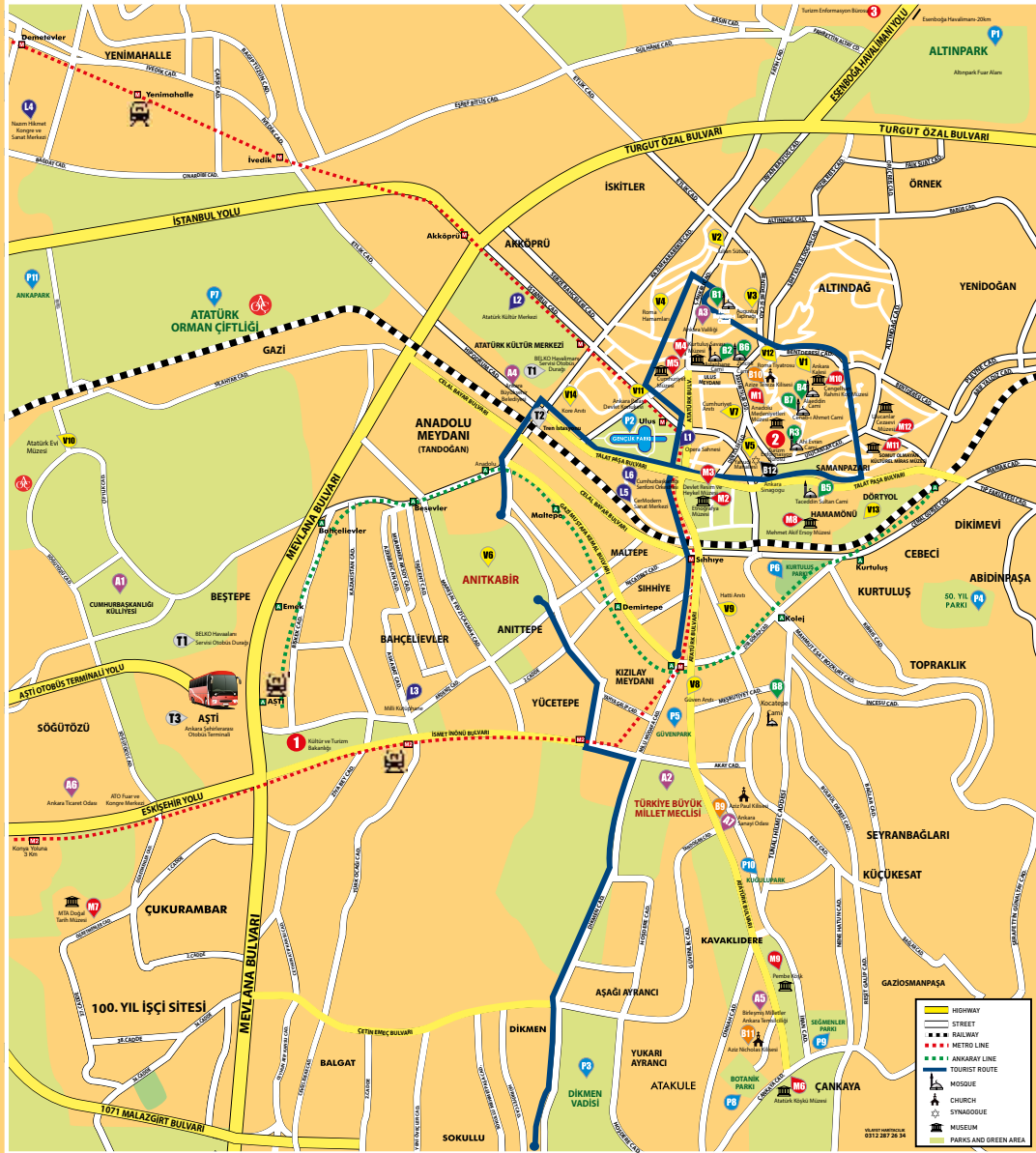
Aşağıda verilen görsel numaraları kitap yazarlarının arşivinden oluşturulmuştur.

Görsel 1.31; Görsel 1.32; İnfografi 2.1; Grafik 2.1; Görsel 2.17; Görsel 2.30; Görsel 2.32; Görsel 2.40; Görsel 2.41; Görsel 2.42; Görsel 2.43; Görsel 2.44; Görsel 2.45; Görsel 2.46; Görsel 2.47; Görsel 2.48; Görsel 2.49; Görsel 2.50; Harita 3.1; Grafik 3.1; Grafik 3.2; Görsel 3.2; Görsel 3.17; Görsel 3.18; Görsel 3.20; Görsel 3.21; Grafik 3.3; Grafik 3.4; Görsel 3.26; Harita 3.3; Harita 3.4; Görsel 3.34; Görsel 3.35; Grafik 4.1; Görsel 4.10; Görsel 4.13; Görsel 4.17; Görsel 4.18; Görsel 4.20; Görsel 4.21; Görsel 5.1; Görsel 5.29; Görsel 5.30; Görsel 5.31; Görsel 5.32; Görsel 5.33; Görsel 5.34; Görsel 5.35; Görsel 5.37; Görsel 5.38; Görsel 5.39; Görsel 5.40; Görsel 5.41; Görsel 5.42; Görsel 5.43; Görsel 5.44; Görsel 5.45; Görsel 5.46; Görsel 5.47; Görsel 5.48; Görsel 5.49; Görsel 5.59; Görsel 5.60; Görsel 5.61; Görsel 5.61; Görsel 5.62; Görsel 5.63; Görsel 5.64; Görsel 5.65; Görsel 5.72; Görsel 5.73; Görsel 5.74; Görsel 5.76; Görsel 5.100.

Genel Ağ Bağlantıları

<http://www.meb.gov.tr/>
<http://www.ankara.gov.tr/>
<https://ankara.ktb.gov.tr/>
<http://www.eba.gov.tr/>
<https://www.kulturportali.gov.tr/>
<https://aybu.edu.tr>
<https://www.asbu.edu.tr/>
<https://hacibayram.edu.tr/>
<https://www.mgu.edu.tr/>
<https://www.ankara.bel./>
<http://ankara.gsb.gov.tr/>
<https://www.altindag.bel.tr/>
<https://www.kulturportali.gov.tr/medya/fotograf/fotodokuman/7641>
<http://alidayicocuk.kutuphane.gov.tr/>
<https://www.ego.gov.tr>
<http://soguksu.tabiat.gov.tr/>
https://www.tarimorman.gov.tr/HAYGEM/Belgeler/Hayvanc%C4%B1l%C4%B1k/K%C3%BC%C3%A7%-C3%BCkba%C5%9F%20Hayvanc%C4%B1l%C4%B1k/Koyun%20Yeti%C5%9Ftiricili%C4%9Fi/2019%20Y%C4%B1l%C4%B1Koyun_Yetistirciligi.pdf
<http://www.bilimgenc.tubitak.gov.tr/diyanet.gov.tr>

ANKARA MERKEZ TURİZM HARİTASI

INDEX

1- MINISTRY OF CULTURE AND TOURISM
2-3- TOURISM INFORMATION OFFICE

OFFICIAL BUILDINGS

- A1- Presidential Complex
- A2- Grand National Assembly of Turkey
- A3- Governor's Office
- A4- Metropolitan Municipality of Ankara
- A5- United Nations in Turkey
- A6- Ankara Chamber of Commerce
- A7- Ankara Chamber of Industry
- MUSEUMS
- M1- Museum of Anatolian Civilisations
- M2- Museum of Ethnography
- M3- State Museum of Painting and Sculpture
- M4- Museum of the War of Independence (First Parliament Building of Turkey)
- M5- Republic Museum
- M6- Atatürk Museum Mansion
- M7- MTA Natural History Museum
- M8- Museum House of Mehmet Akif Ersoy
- M9- Pink House
- M10- Çengelhan Rahmi Koc Museum
- M11- Museum of Intangible Cultural Heritage
- M12- Ulucanlar Prison Museum

HISTORICAL SITES AND MONUMENTS

- V1- Ankara Citadel
- V2- Column of Julian
- V3- Temple of Augustus
- V4- Roman Baths
- V5- Jewish Quarter
- V6- Mausoleum of Atatürk
- V7- Republic Monument
- V8- Given Monument
- V9- Hattı Monument
- V10- Atatürk House Museum
- V11- Ankara Palace State Guest House
- V12- Roman Theatre
- V13- Hamamönü Quarter
- V14- Karsan Monument
- RELIGIOUS BUILDINGS
- B1- Hacı Bayram Mosque
- B2- Aslanhan Mosque
- B3- Ahi Evran Mosque
- B4- Alaeddin Mosque
- B5- Taceddin Sultan Mosque
- B6- Zincirli Mosque
- B7- Çelebi Mehmet Mosque
- B8- Kocatepe Mosque
- B9- Church of St. Paul
- B10- Church of St. Theresa
- B11- Church of St. Nicholas
- B12- Jewish Synagogue

IMPORTANT BUILDINGS

- L1- Opera House
- L2- Atatürk Cultural Centre
- L3- National Library
- L4- Nazım Hikmet Congress and Art Centre
- L5- CerModern Art Centre
- L6- Presidential Symphony Orchestra
- RECREATIONAL AREAS AND PARKS
- P1- Altınpark
- P2- Gençlik Parkı
- P3- Dikmen Valley
- P4- 50. Yıl Parkı
- P5- Güven Parkı
- P6- Kurtuluş Parkı
- P7- Atatürk Forest Farm
- P8- Botanical Park
- P9- Sıgırcılar Parkı
- P10- Kujulu Parkı
- P11- ANKAPARK
- TRANSPORTATION
- T1- BELKO Airport Shuttle Bus Station
- T2- Train Station
- T3-ASTI Intercity Bus Terminal

ANKARA RAIL TRANSPORTATION AND CABLE CAR LINES

Görsel Kültür ve Turizm Bakanlığı arşivinden alınmıştır.

BU SEÇMELİ DERS MATERYALİ
ANKARA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNCE
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILMAZ.